

Regeringens proposition

2014/15:139

Europeisk skyddsorder

Prop.
2014/15:139

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 25 juni 2015

Margot Wallström

Anders Ygeman
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Genom en ny lag om europeisk skyddsorder föreslås regler som stärker skyddsbehövandes ställning. I propositionen föreslås att kontaktförbudsliknande skyddsåtgärder som har meddelats i en medlemsstat i EU ska erkännas och verkställas i en annan medlemsstat, om den skyddsbehövande beger sig till den staten. Förslaget är ett led i att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv om den europeiska skyddsordern, som bygger på ett initiativ från bl.a. Sverige. Den föreslagna lagen bidrar till den fria rörligheten för skyddsbehövande genom regler som innebär att de kan röra sig fritt inom EU med bibehållet skydd.

Den nya lagen gäller dels för beslut om europeiska skyddsordrar som meddelas i Sverige för att erkännas och verkställas i en annan medlemsstat, dels för sådana beslut som meddelas i en annan medlemsstat för att erkännas och verkställas i Sverige. De skyddsåtgärder som kan ligga till grund för en europeisk skyddsorder ska vara av straffrättslig karaktär. I den nya lagen föreslås att svenska kontaktförbud ska kunna ligga till grund för utfärdande av en europeisk skyddsorder för översändande till en annan medlemsstat och att en europeisk skyddsorder som översänds till Sverige ska verkställas genom ett förbud som motsvarar ett sådant kontaktförbud.

Den nya lagen och följdändringar i lagen om beräkning av lagstadgad tid, lagen om belastningsregister samt offentlighets- och sekretesslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om europeisk skyddsorder.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid	10
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister	11
2.4	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	14
3	Ärendet och dess beredning	15
4	EU-rättsakter och svenska regler om skyddsåtgärder	16
4.1	Direktivet om den europeiska skyddsordern	16
4.2	Andra EU-rättsakter om samarbete kring skyddsåtgärder.....	18
4.3	Svenska regler om skyddsåtgärder	19
5	Europeisk skyddsorder.....	22
5.1	En ny lag införs	22
5.2	Lagens tillämpningsområde	27
5.3	Utfärdande av en europeisk skyddsorder i Sverige för erkännande och verkställighet i en annan medlemsstat i EU	33
5.3.1	Förutsättningar för och rättsverkningar av utfärdande av en europeisk skyddsorder.....	33
5.3.2	Förfarandet för utfärdande av en europeisk skyddsorder.....	36
5.3.3	Prövning i domstol	38
5.3.4	Återkallelse och ändring.....	40
5.4	Erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder i Sverige	42
5.4.1	Erkännande av en skyddsorder	42
5.4.2	Hur förfarandet inleds.....	44
5.4.3	Beslut i fråga om erkännande och verkställighet	46
5.4.4	Hinder mot erkännande	52
5.4.5	Förfarandet hos åklagaren	56
5.4.6	Innehållet i ett beslut om verkställighet.....	59
5.4.7	Prövning i domstol	60
5.4.8	Ändring av den europeiska skyddsordern.....	62
5.4.9	Upphävande av verkställigheten.....	64
5.4.10	Rambeslut om överförande av domar och beslut med föreskrift om skyddsåtgärd.....	67
5.4.11	Överträdelser	70
5.4.12	Risk för dubbla sanktioner.....	70
5.5	Sekretess och behandling av personuppgifter	72
6	Konsekvenser av förslagen	74

7	Ikraftträdande	75	Prop. 2014/15:139
8	Författningskommentar	76	
8.1	Förslaget till lag om europeisk skyddsorder	76	
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid	96	
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister	97	
8.4	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	98	
Bilaga 1	Direktivet om den europeiska skyddsordern	100	
Bilaga 2	Sammanfattning av promemorian Europeisk skyddsorder – Samarbete om skydd för hotade och förföljda personer inom EU (Ds 2014:3)	117	
Bilaga 3	Promemorians författningsförslag	119	
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	127	
Bilaga 5	Jämförelsetabell	128	
Bilaga 6	Lagrådsremissens lagförslag	129	
Bilaga 7	Lagrådets yttrande	135	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 juni 2015	139	
	Rättsdatablad	140	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om europeisk skyddsorder,
2. lag om ändring i lagen (1930:137) om beräkning av lagstadgad tid,
3. lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister,
4. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om europeisk skyddsorder

Häri genom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll och tillämplighet

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern.

2 § Denna lag gäller inte i förhållande till Danmark och Irland. Lagen gäller inte heller i förhållande till en annan medlemsstat i Europeiska unionen som inte har genomfört Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern.

Om Europeiska unionen genom ett särskilt beslut har avbrutit tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU, i den ursprungliga lydelsen, i förhållande till en medlemsstat eller om en medlemsstat har upphört att tillämpa direktivet eller den nationella lagstiftning som genomför direktivet, gäller inte denna lag i förhållande till den staten.

Skyddsåtgärd och europeisk skyddsorder

3 § I denna lag avses med

1. *skyddsåtgärd*: ett beslut som har meddelats i en medlemsstat i Europeiska unionen i en straffrättslig fråga och genom vilket en person har ålagts ett eller flera av följande förbud eller restriktioner i syfte att skydda en annan person mot en brottslig gärning som kan utgöra fara för denna persons liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet:

a) förbud att beträda vissa orter, platser eller fastställda områden där den som förbudet avses skydda bor eller som den personen besöker,

b) förbud att kontakta den som förbudet avses skydda eller restriktioner på sådana kontakter, inbegripet kontakt per telefon, post, e-post och telefax, eller

c) förbud mot eller restriktioner på att komma den som förbudet avses skydda närmare än ett visst fastställt avstånd,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern, i den ursprungliga lydelsen.

Prop. 2014/15:139 2. *europaisk skyddsorder*: ett beslut som har meddelats av en behörig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen på grundval av en skyddsåtgärd och som kan sändas över till en behörig myndighet i en annan medlemsstat för att där ge fortsatt skydd åt den som skyddsåtgärden avses skydda.

Föreskrifter om verkställigheten av denna lag

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag.

2 kap. Utfärdande och översändande av en europeisk skyddsorder till en annan medlemsstat i Europeiska unionen

Förutsättningar för och rättsverkningar av utfärdande av en europeisk skyddsorder

1 § På grundval av ett kontaktförbud som har meddelats enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud får en europeisk skyddsorder utfärdas för att erkännas och verkställas i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, om den som kontaktförbudet avses skydda begär det och är bosatt eller har för avsikt att bosätta sig i den andra medlemsstaten eller uppehåller sig eller har för avsikt att uppehålla sig där.

2 § En europeisk skyddsorder gäller omedelbart, om inte annat bestäms.

Förfarandet

3 § Åklagare prövar om en europeisk skyddsorder ska utfärdas.

4 § Vid handläggningen av ärenden enligt detta kapitel tillämpas följande bestämmelser i lagen (1988:688) om kontaktförbud: 5, 6 a, 9–11, 13 och 14–20 §§, 21 § första stycket och 22 §.

Vid denna tillämpning ska bestämmelserna om kontaktförbud i stället avse europeisk skyddsorder.

5 § Åklagaren ska sända över en europeisk skyddsorder till en behörig myndighet i den medlemsstat där skyddsordern ska erkännas och verkställas.

Återkallelse och ändring av en europeisk skyddsorder

6 § Åklagaren ska utan dröjsmål återkalla den europeiska skyddsordern, om

1. det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern hävs, eller
2. det av andra skäl inte längre finns förutsättningar för en europeisk skyddsorder.

Ett beslut om återkallelse enligt första stycket 2 ska prövas av tingsrätten, om den som skyddsordern avses skydda begär det. En sådan begäran ska göras skriftligen eller muntligen till åklagaren, som ska över-

lämna ärendet till tingsrätten. Vid rättens prövning ska i övrigt 4 § tillämpas. Prop. 2014/15:139

7 § Åklagaren ska utan dröjsmål ändra den europeiska skyddsordern om det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern ändras eller förlängs.

3 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder

Skyldighet att erkänna och verkställa en europeisk skyddsorder

1 § En europeisk skyddsorder som sänds över från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas och verkställas i Sverige, om inte annat följer av denna lag.

Hur förfarandet inleds

2 § En europeisk skyddsorder ska sändas till behörig åklagare. Skyddsordern ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU, i den ursprungliga lydelsen, och vara skriven på svenska eller vara åtföljd av en översättning till svenska.

Den europeiska skyddsordern ska sändas över genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.

3 § Om en europeisk skyddsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, ska åklagaren ge den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten möjlighet att inom en viss tid komma in med komplettering.

Hinder mot erkännande

4 § En europeisk skyddsorder får inte erkännas i Sverige, om

1. skyddsordern, trots att den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten enligt 3 § har fått tillfälle att komma in med komplettering, till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, eller

2. skyddsordern inte har utfärdats på grundval av en skyddsåtgärd enligt 1 kap. 3 §.

Beslut i fråga om erkännande och verkställighet

5 § Om en europeisk skyddsorder kan erkännas i Sverige, ska åklagaren meddela den som skyddsordern gäller mot förbud att

1. besöka eller på annat sätt ta kontakt med den person som skyddsordern avses skydda eller att följa efter denna person,

2. uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med den person som skyddsordern avses skydda,

3. uppehålla sig i närheten av en bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den person som skyddsordern avses skydda brukar vistas, eller

Prop. 2014/15:139 4. uppehålla sig inom ett större område än som följer av ett förbud enligt 3.

Ett förbud enligt första stycket 4 får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den person som skyddsordern avses skydda har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas.

Ett förbud enligt denna paragraf ska i största möjliga utsträckning stämma överens med den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern.

6 § Ett förbud enligt 5 § ska gälla för en viss tid. När tiden bestäms ska 4 § första stycket lagen (1988:688) om kontaktförbud tillämpas.

7 § Ett förbud enligt 5 § gäller omedelbart, om inte annat bestäms.

8 § Ett förbud enligt 5 § ska förses med de begränsningar och undantag som är påkallade med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet.

9 § Ett förbud enligt 5 § omfattar inte kontakter som med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogade.

Förfarandet

10 § Vid prövning av frågan om huruvida en europeisk skyddsorder ska erkännas och hur den ska verkställas tillämpas följande bestämmelser i lagen (1988:688) om kontaktförbud: 5–6 a, 7 a och 9–12 §§, 13 §, 13 a § första stycket och 14–22 §§. Vid denna tillämpning ska bestämmelserna om kontaktförbud i stället avse förbud enligt 5 §.

En upplysning enligt 12 § 6 lagen om kontaktförbud ska endast avse möjligheten att få rättens prövning.

Ändring av den europeiska skyddsordern

11 § Om den europeiska skyddsordern ändras, ska åklagaren meddela ett nytt beslut enligt 5 §, om det inte finns hinder mot erkännande enligt 4 § 1 eller 2.

Upphävande av ett beslut om verkställighet

12 § Åklagaren ska upphäva ett beslut enligt 5 §, om

1. den europeiska skyddsordern upphävs eller återkallas,
2. det finns hinder mot erkännande av en ändrad skyddsorder enligt 12 §, eller

3. en dom eller ett beslut som omfattar samma skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern verkställs eller följs upp i Sverige med stöd av rådets rambeslut 2008/947/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder respektive rådets rambeslut 2009/829/RIF om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande.

Om åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet är föremål för rättens prövning, är det rätten som prövar frågor enligt första stycket.

13 § Åklagaren får upphäva ett beslut enligt 5 § om den som den europeiska skyddsordern är avsedd att skydda inte uppehåller sig i Sverige.

Om åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet är föremål för rättens prövning, är det rätten som prövar en fråga enligt första stycket.

Överträdelse

14 § Den som bryter mot ett förbud som har meddelats enligt 5 § döms för *överträdelse av europeisk skyddsorder* till böter eller fängelse i högst ett år.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Åtal för brott enligt första stycket får väckas endast om det står klart att överträdelsen inte kommer att leda till att det i den andra medlemsstaten inleds ett förfarande för att skärpa skyddsåtgärden eller för att upphäva skyddsåtgärden och i stället påföra en frihetsberövande åtgärd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Prop. 2014/15:139 2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1930:173)
om beräkning av lagstadgad tid

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Infaller den tid, då enligt lag eller särskild författning en åtgärd senast ska vidtas, på en söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, får åtgärden vidtas nästa vardag.

Första stycket gäller inte i fråga om

1. de frister för häktningsframställning och häktningsförhandling som anges i 24 kap. 12 och 13 §§, 17 § fjärde stycket och 19 § rättegångsbalken, och

2. den frist för sammanträde i ärende om kontaktförbud avseende gemensam bostad som anges i 19 § andra stycket lagen (1988:688) om kontaktförbud.

2. den frist för sammanträde som anges i 19 § andra stycket lagen (1988:688) om kontaktförbud och som gäller

a) i ärende om kontaktförbud avseende gemensam bostad, och

b) i ärende om förbud enligt 3 kap. 5 § första stycket 2 lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹ Senaste lydelse 2011:488.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

Prop. 2014/15:139

Härigenom föreskrivs att 3, 16 och 17 §§ lagen (1998:620) om belastningsregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Registret ska innehålla uppgifter om den som

1. genom dom, beslut, strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har ålagts påföljd för brott,

2. har ålagts förvandlingsstraff för böter,

3. med tillämpning av 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd,

4. på grund av åklagares beslut enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken, 9 eller 17 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller 46 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall inte har åtalats för brott, eller

5. har meddelats kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud eller tillträdesförbud enligt lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang, dock inte tillträdesförbud enligt 9 a § i den sistnämnda lagen.

5. har meddelats kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud, *förbud enligt 3 kap. 5 § lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder* eller tillträdesförbud enligt lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang, dock inte tillträdesförbud enligt 9 a § i den sistnämnda lagen.

Lydelse enligt SFS 2015:83

Föreslagen lydelse

16 §

En uppgift i registret ska gallras

1. om en överrätt genom dom eller beslut frikännt den registrerade för den åtalade gärningen,

2. om en domstol efter resning har meddelat dom eller beslut som avses i 1,

3. om dom, beslut, strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har undanröjts,

4. om överrätt har upphävt ett beslut om förvandlingsstraff för böter,

5. om åklagares beslut att meddela åtalsunderlåtelse eller straffvarning har återkallats,

6. om kontaktförbud eller tillträdesförbud har upphävts, eller

6. om kontaktförbud, *förbud enligt 3 kap. 5 § lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder* eller tillträdesförbud har upphävts, eller

7. när den registrerade har avlidit.

¹ Senaste lydelse 2011:492.

17 §²

Utöver vad som följer av 16 § ska uppgifter om

1. fängelse- eller förvandlingsstraff för böter gallras tio år efter frigivningen,

2. fängelsestraff som ska anses helt verkställt genom tidigare frihetsberövande eller från vilket någon genom beslut om nåd helt har befriats gallras tio år efter domen eller beslutet,

3. fängelsestraff som har fallit bort enligt 35 kap. 8 eller 9 § brottsbalken eller förvandlingsstraff för böter som har fallit bort enligt 18 eller 21 § bötesverkställighetslagen (1979:189) gallras fem år efter det att straffet föll bort,

4. skyddstillsyn eller villkorlig dom gallras

a) tio år efter domen eller beslutet, eller

b) fem år efter domen eller beslutet, om uppgiften avser en person som var under 18 år vid tidpunkten för brottet eller brotten,

5. sluten ungdomsvård gallras tio år efter det att påföljden helt verkställts,

6. ungdomsvård eller överlämnande till vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall gallras

a) tio år efter domen eller beslutet, eller

b) fem år efter domen eller beslutet, om uppgiften avser en person som var under 18 år vid tidpunkten för brottet eller brotten,

7. överlämnande till rättspsykiatrisk vård gallras tio år efter utskrivningen,

8. ungdomstjänst gallras

a) tio år efter domen eller beslutet, eller

b) fem år efter domen eller beslutet, om uppgiften avser en person som var under 18 år vid tidpunkten för brottet eller brotten,

9. böter gallras fem år efter domen, beslutet eller godkännandet av strafföreläggandet eller föreläggandet av ordningsbot,

10. att någon enligt 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd gallras

a) tio år efter domen eller beslutet, eller

b) fem år efter domen eller beslutet, om uppgiften avser en person som var under 18 år vid tidpunkten för brottet eller brotten,

11. åklagares beslut att inte åtala för brott gallras

a) tio år efter beslutet, eller

b) tre år efter beslutet, om uppgiften avser en person som var under 18 år vid tidpunkten för brottet,

12. beslut om kontaktförbud gallras tio år efter beslutet, och

12. beslut om kontaktförbud *och förbud enligt 3 kap. 5 § lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder* gallras tio år efter beslutet, och

² Senaste lydelse 2011:492.

13. beslut om tillträdesförbud gallras fem år efter beslutet.

Prop. 2014/15:139

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

2.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 35 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende

1. enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud, *eller*

2. om en skyddsåtgärd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, i den ursprungliga lydelsen.

1. enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud,

2. om en skyddsåtgärd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, i den ursprungliga lydelsen, *eller*

3. enligt lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹ Senaste lydelse 2015:196.

Den 13 december 2011 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU om den europeiska skyddsordern. Direktivet bygger på ett förslag som Sverige tillsammans med elva andra medlemsstater presenterade i januari 2010. Direktivet, som finns intaget som *bilaga 1*, skulle ha varit genomfört den 11 januari 2015.

Regeringen gav i september 2012 en utredare i uppdrag att biträda Justitiedepartementet med att lämna förslag till hur direktivet ska genomföras i svensk rätt. Promemorian Europeisk skyddsorder – Samarbete om skydd för hotade och förföljda personer inom EU (Ds 2014:3) överlämnades i november 2013. I promemorian lämnas förslag till hur direktivet bör genomföras i svensk rätt.

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorians författningsförslag finns i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju2013/8887/BIRS). Kompletterande remittering har skett avseende förslag till bestämmelse om förutsättningarna för väckande av åtal för överträdelse av förbud som har meddelats till verkställande av europeiska skyddsordrar i Sverige med Riksdagens ombudsmän, Göta hovrätt, Stockholms tingsrätt, Justitiekanslern och Åklagarmyndigheten. Remissvaren från den kompletterande remitteringen finns tillgängliga i Justitiedepartementet (dnr Ju2013/8887/BIRS). I *bilaga 5* finns en sammanställning av bestämmelserna i direktivet och motsvarande eller närmast motsvarande bestämmelser i den föreslagna nya lagen eller annan svensk lag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 13 maj 2015 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 6*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 7*. Såvitt avser frågorna om var bestämmelsen om den nya lagens tillämplighet bör placeras, hinder mot erkännande, rättsverkningar av beslut som meddelas till verkställighet av en skyddsorder och upphävande av verkställighet utformas förslagen i propositionen i allt väsentligt enligt Lagrådets förslag. Lagrådets synpunkter i dessa delar behandlas i avsnitt 5.1, 5.4.3, 5.4.4 och 5.4.9. Lagrådets synpunkter i övrigt behandlas och bemöts i avsnitt 5.3.1, 5.3.4 och 5.4.2.

I förhållande till lagrådsremissens förslag görs dessutom ett par språkliga och redaktionella ändringar.

4 EU-rättsakter och svenska regler om skyddsåtgärder

4.1 Direktivet om den europeiska skyddsordern

Det internationellt straffrättsliga samarbetet innebär att stater bistår varandra med åtgärder avseende utredning av, och lagföring för, brott samt verkställighet av domar och slutliga beslut. Traditionellt sett innebär straffrättsligt samarbete att den ena staten ansöker om hjälp med en viss åtgärd hos en annan stat. Den sistnämnda staten beslutar om åtgärden ska vidtas och verkställer åtgärden enligt den statens bestämmelser. Inom Europeiska unionen (EU) pågår ett arbete med att ersätta den traditionella formen av rättsligt samarbete med ett samarbete baserat på principen om ömsesidigt erkännande av domar och beslut. Ömsesidigt erkännande innebär att medlemsstaterna inte ska ifrågasätta varandras domar och beslut utan i stället direkt verkställa dem trots olikheter i medlemsstaternas materiella och processuella regleringar. Genom att erkänna och verkställa domar och beslut utan någon ytterligare prövning än av vissa särskilt uppställda vägransgrunder blir förfarandet enklare, snabbare och effektivare.

Direktivet om den europeiska skyddsordern är ett led i det fortgående arbetet inom EU med att förbättra det rättsliga samarbetet och bygger på principen om ömsesidigt erkännande. Direktivet bygger på ett förslag som Sverige och elva andra medlemsstater presenterade i januari 2010 och syftar till att möjliggöra överförande av en skyddsåtgärd från en medlemsstat till en annan när en skyddsbehövande vill flytta till den andra staten.

Direktivet syftar till att skydda personer som befinner sig i fara, till att säkerställa att det skydd som tillhandahålls i en medlemsstat bibehålls och fortsätter att gälla i en annan medlemsstat till vilken personen flyttar eller flyttat och till att undvika att den skyddade personen blir tvungen att inleda ett nytt förfarande och på nytt lägga fram bevis i den andra medlemsstaten till vilken denne flyttar eller har flyttat, som om den första medlemsstaten inte hade meddelat något beslut (skäl 6 och 18). Direktivet ingår vidare i en enhetlig och övergripande uppsättning åtgärder för brottsoffers rättigheter inom EU och utgör därtill ett led i uppfyllandet av de mål för konsolidering av frihet, säkerhet och rättvisa som uppställs i Stockholmsprogrammet, vilket antogs av Europeiska rådet i december 2009 (skäl 3).

Direktivet möjliggör för en myndighet som har meddelat en skyddsåtgärd i en medlemsstat att utfärda en europeisk skyddsorder i syfte att fortsatt upprätthålla skyddet i en annan medlemsstat (artikel 1). En skyddsorder kan utfärdas om det i den första medlemsstaten har meddelats en skyddsåtgärd som syftar till att skydda en person mot en annan persons brottsliga gärning vilken kan utgöra en fara för personens liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet (artiklarna 1 och 5). Skyddsbehovet ska vara en följd av ett brottsligt beteende eller påstått brottsligt beteende i enlighet med den nationella lagstiftningen i den utfärdande staten (artikel 1). Med skyddsåtgärd avses

ett beslut i en straffrättslig fråga som meddelas i den utfärdande staten och som innebär att en person som är orsak till fara för en annan person åläggs något eller några av de förbud eller restriktioner som enligt direktivet kan ingå i en skyddsåtgärd (artikel 2.2). De förbud eller restriktioner som kan ingå i en skyddsåtgärd är förbud att beträda vissa orter, platser eller angivna områden där den skyddade personen bor eller som han eller hon besöker, förbud mot eller föreskrift avseende all sorts kontakt med den skyddade personen och förbud mot eller föreskrift avseende att närma sig den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd (artikel 5).

En europeisk skyddsorder får utfärdas om den skyddade personen beslutar sig för att bosätta sig i eller uppehålla sig i en annan medlemsstat – den verkställande staten – eller redan är bosatt där samt begär att få en skyddsorder utfärdad (artikel 6). Skyddsordern ska vara utformad i enlighet med ett formulär som framgår av en bilaga till direktivet (artikel 7).

Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska utan onödigt dröjsmål erkänna skyddsordern om något skäl för att vägra erkännande inte åberopas (artikel 9.1). Skyddsordern får bl.a. vägras om den gärning som den nationella skyddsåtgärden grundas på inte utgör ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning eller om den person som är orsak till fara åtnjuter immunitet (artikel 10). Om skyddsordern erkänns ska den behöriga myndigheten fatta ett beslut, varigenom meddelas en åtgärd som, enligt den verkställande statens nationella lagstiftning, skulle kunna tillämpas i ett liknande fall för att säkerställa skydd av den skyddade personen (artikel 9.1). Därvid får såväl straffrättsliga som administrativa eller civilrättsliga åtgärder tillämpas. Dessa åtgärder ska i största möjliga mån överensstämma med den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten (artikel 9.2).

Det är den verkställande statens lagstiftning som ska tillämpas på besluts- och verkställighetsförfarandet i den verkställande staten (artikel 11.1). Erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder ska behandlas med samma prioritet som ett liknande nationellt fall (artikel 15). Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska också vara behörig att påföra straffrättsliga påföljder och vidta andra åtgärder till följd av överträdelse av åtgärder som den verkställande staten har beslutat (artikel 11.2). Den utfärdande staten ska underrättas om sådana överträdelse (artikel 12). Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten är exklusivt behörig att besluta om förlängning, översyn, ändring, upphävande och återkallelse av den skyddsåtgärd som ligger till grund för den europeiska skyddsordern och är följaktligen även behörig att fatta sådana beslut beträffande den europeiska skyddsordern (artikel 13).

Den behöriga myndigheten i den verkställande staten får avbryta verkställighetsåtgärderna bl.a. om den skyddade personen inte längre bor eller uppehåller sig där eller om verkställighetsåtgärderna har pågått längst möjliga tid enligt den verkställande statens lagstiftning (artikel 14.1). Den utfärdande staten ska i så fall omedelbart underrättas därom (artikel 14.2).

Senast den 11 januari 2015 skulle direktivet ha varit genomfört i medlemsstaterna (artikel 21). Danmark och Irland har valt att inte delta i antagandet av direktivet som därmed inte är bindande för dessa stater, i

4.2 Andra EU-rättsakter om samarbete kring skyddsåtgärder

Den 18 maj 2011 antog kommissionen ett åtgärds paket, det s.k. Brottsofferpaketet, i syfte att stärka brottsoffers rättigheter i EU. Brottsofferpaketet innefattar bl.a. ett förslag till förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor). Förordningen gör det möjligt för personer som fått skyddsåtgärder beslutade i civilrättsliga frågor att ta med detta skydd till en annan medlemsstat. Förordningen, som kompletterar direktivet om den europeiska skyddsordern, tillämpas sedan den 11 januari 2015.

En skyddsåtgärd som en medlemsstat har meddelat ska enligt förordningen erkännas i övriga medlemsstater utan att något särskilt förfarande behöver användas och skyddsåtgärden ska vara verkställbar utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring. Erkännande och verkställighet får vägras endast om det uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i den verkställande medlemsstaten eller om erkännande och verkställighet skulle vara oförenligt med en dom som har meddelats eller erkänts i den verkställande staten. Till skillnad från direktivet är förordningen direkt tillämplig i medlemsstaterna. EU-förordningen har kompletterats med lagen (2015:000) och förordningen (2015:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, vilka trädde i kraft den 1 maj 2015. Förordningens tillämpningsområde och dess förhållande till direktivets tillämpningsområde behandlades vid införandet av den nya lagen (se prop. 2014/15:51 s. 14-18).

Direktivet om den europeiska skyddsordern är begränsat till skyddsåtgärder meddelade i straffrättsliga frågor. Däremot finns det inte någon begränsning i fråga om det sammanhang i vilket en skyddsåtgärd har meddelats. I flera medlemsstater är det möjligt att som en föreskrift i en brottmålsdom, som en föreskrift om övervakning efter villkorlig frigivning eller som en övervakningsåtgärd i stället för häktning meddela sådana skyddsåtgärder som omfattas av direktivet. Med stöd av rambeslutet om frivårdspåföljder och om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder är det möjligt för den dömde respektive den misstänkte att få en sådan föreskrift erkänd och verkställd i en annan medlemsstat enligt de förfaranden som gäller enligt respektive rambeslut (rambeslut 2008/947/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder samt rambeslut 2009/829/RIF om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande).

Med stöd av rambeslutet om frivårdspåföljder är det möjligt att överföra den dömdes verkställighet av en frivårdspåföljd från en medlemsstat till en annan. Överförande kan ske av fristående påföljder – t.ex. skyddstillsyn – och av övervakningsåtgärder som gäller efter det att en dömd person frigivits villkorligt från ett fängelsestraff. Överförandet kan omfatta bl.a. skyldighet för den dömda att inte besöka vissa orter, platser eller angivna områden i den utfärdande eller verkställande staten och skyldighet att undvika kontakt med vissa angivna personer.

Enligt rambeslutet om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder kan erkännande och uppföljning av sådana övervakningsåtgärder som anges i det rambeslutet överföras avseende en för brott misstänkt person från en medlemsstat till en annan. De övervakningsåtgärder som kan bli föremål för överförande enligt rambeslutet omfattar bl.a. skyldighet för en misstänkt person att undvika kontakt med vissa personer med anknytning till det eller de påstådda brotten och skyldighet för en misstänkt person att inte besöka vissa orter, platser eller angivna områden i den utfärdande eller verkställande staten.

Direktivet om den europeiska skyddsordern innehåller bestämmelser i syfte att klargöra frågor som kan uppkomma om en skyddsåtgärd överförs med anledning av en dömd respektive en misstänkt person enligt något av rambeslutet samtidigt som en europeisk skyddsorder ska verkställas enligt direktivet med anledning av att en skyddsbehövande flyttar till en annan medlemsstat. Bestämmelserna innebär att rambeslutet ska ha företräde framför direktivet när det gäller bl.a. behörighet att fatta följdbeslut vid överträdelser av en skyddsåtgärd (artiklarna 13, 14 och 20).

4.3 Svenska regler om skyddsåtgärder

De svenska reglerna om skyddsåtgärder av aktuellt slag finns framför allt i lagen (1988:688) om kontaktförbud. Den grundläggande typen av *kontaktförbud* innebär att en person förbjuds att besöka eller på annat sätt ta kontakt med en annan person eller att följa efter denna person (1 §). En förutsättning för att meddela kontaktförbud är att det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avses skydda. Vid bedömningen av om det finns en sådan risk ska det särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott mot någon persons liv, hälsa, frihet eller frid. Kontaktförbud får också avse förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med annan (*kontaktförbud avseende gemensam bostad*), om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot en sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid (1 a §).

Ett kontaktförbud får meddelas endast om skälen för ett sådant förbud uppväger det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla. Förbudet ska förses med de begränsningar och undantag som är påkallade med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet (3 §). Kontaktförbud avseende gemensam bostad förut-

Prop. 2014/15:139 sätter att skälen för ett sådant förbud väger väsentligt tyngre än det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla. Vidare förutsätts att den som ett sådant förbud avses skydda förbinder sig att medverka till att den mot vilken förbudet avses gälla får tillgång till sina personliga tillhörigheter.

Om det kan antas att ett vanligt kontaktförbud inte är tillräckligt, får förbudet utvidgas (*utvidgat kontaktförbud*) till att avse förbud att uppehålla sig i närheten av en annan persons bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den personen brukar vistas (2 § första stycket). Förbudet kan avse flera platser där den som förbudet avses skydda uppehåller sig, t.ex. dennes bostad, arbetsplats och sommarbostad. Förbudsområdet måste avgränsas geografiskt klart och tydligt för den vilken förbudet avses gälla och bör normalt kunna begränsas till en viss fastighet eller, undantagsvis, till ett visst kvarter (prop. 1987/88:137 s. 42). Om den mot vilken förbudet avses gälla har överträtt ett utvidgat kontaktförbud, får denne meddelas ett *särskilt utvidgat kontaktförbud* (2 § andra stycket). Ett särskilt utvidgat kontaktförbud innebär att den mot vilken förbudet avses gälla förbjuds att uppehålla sig inom ett större område än vad som föreskrivits genom det utvidgade förbudet. Ett sådant kontaktförbud ska vidare förenas med villkor om elektronisk övervakning, om det inte finns särskilda skäl mot det. Sådana skäl kan t.ex. vara att den mot vilket förbudet gäller är hemlös eller på grund av sjukdom inte kan klara av att medverka till övervakningen (prop. 2010/11:45 s. 51). Förbudsområdet vid särskilt utvidgat kontaktförbud bör normalt begränsas till ett kvarter eller en stadsdel, men det anses inte vara uteslutet att ett större område än så bestäms (prop. 2002/03:70 s. 72). Den mot vilken förbudet gäller är skyldig att medverka till att den elektroniska övervakningen kan komma till stånd och fortgå (2 a §), en skyldighet som är straffsanktionerad (25 §).

Ett kontaktförbud ska meddelas för viss tid och får meddelas för högst ett år och förlängas med högst ett år i taget (4 §). Kontaktförbud avseende gemensam bostad får meddelas för högst två månader men får förlängas med två veckor i taget om det finns särskilda skäl. Särskilt utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning får meddelas för högst sex månader och förlängas med högst tre månader i taget. Frågor om kontaktförbud tas upp på begäran av den som förbudet avses skydda, eller när det annars finns anledning till det, och ska handläggas skyndsamt (6 a och 7 §§). Frågan prövas av allmän åklagare på den ort där förbudet helt eller huvudsakligen ska gälla eller där den mot vilken förbudet avses gälla har sin hemvist eller mera varaktigt uppehåller sig. Är denna person misstänkt för brott som har betydelse för frågan om kontaktförbud, får frågan även prövas av den åklagare som är behörig att väcka åtal för brottet (8 §). Ärenden om kontaktförbud avseende gemensam bostad ska hanteras med särskild skyndsamhet, och ett offentligt biträde ska förordnas för den som förbudet avses gälla, om det inte måste antas att behov av biträde saknas (6 a och 7 a §§). En part har rätt att ta del av det som har tillförts ärendet och ska underrättas om uppgifter som har tillförts ärendet av någon annan än honom eller henne själv och ges tillfälle att yttra sig över dem. Frågan får dock avgöras utan att så har skett i vissa undantagsfall (10 och 11 §§). Ett beslut om kontaktförbud ska delges den som förbudet avses gälla (5 §).

Åklagarens beslut i fråga om kontaktförbud ska prövas av tingsrätten, om den som har ålagts kontaktförbud eller den som förbudet avses skydda begär det. En sådan begäran kan göras muntligen eller skriftligen hos åklagaren som ska överlämna ärendet till rätten (14 §). Vid avgörande av saken ska tingsrätten bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän (18 §). Vid prövning av kontaktförbud avseende gemensam bostad ska ett sammanträde alltid hållas (19 §). Vardera parten ska som huvudregel svara för sina rättegångskostnader (20 §). För det fall att någon begär rättens prövning av ett beslut i fråga om kontaktförbud och den mot vilken förbudet avses gälla är misstänkt för brott som har betydelse för prövning av frågan om förbudet, får beslutet i fråga om kontaktförbud prövas i brottmålsrättegången (22 §). Om det på grund av ändrade förhållanden finns skäl till det, får åklagaren häva eller ändra ett beslut om kontaktförbud som har meddelats av åklagare eller av rätten, förutsatt att beslutet inte är föremål för rättens prövning (23 §). Den som bryter mot ett kontaktförbud döms för *överträdelse av kontaktförbud* till böter eller fängelse i högst ett år. I ringa fall döms inte till ansvar (24 §). Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet hindrar att en elektronisk övervakning kommer till stånd eller kan fortgå, om ett särskilt utvidgat kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning har meddelats denne, döms för *hindrande av elektronisk övervakning* enligt samma straffskala som är föreskrivet för överträdelse av kontaktförbud (25 §).

En annan typ av skyddsåtgärder regleras i äktenskapsbalken. I ett mål om äktenskapsskillnad kan rätten på yrkande av någon av makarna förbjuda makarna att besöka varandra till dess att skillnadsfrågan har avgjorts genom en dom som har fått laga kraft (14 kap. 7 § äktenskapsbalken). I och med att en dom på äktenskapsskillnad får laga kraft upphör besöksförbudet och någon möjlighet att förlänga förbudet efter den tidpunkten finns inte. Däremot ges rätten möjlighet att, om handläggningen av ett mål om äktenskapsskillnad har avslutats utan att det har beslutats vem av makarna som ska ha rätt att bo kvar i deras gemensamma bostad till dess att bodelning har skett, på ansökan av en av makarna förordna om kvarsittanderätt för en av dem (18 kap. 2 § samma balk). Rätten får också för samma tid förbjuda makarna att besöka varandra. Ett sådant förordnande om besöksförbud förutsätter att domstolen samtidigt beslutar om kvarsittanderätt. Rätten har även möjlighet att meddela interimistiska beslut i dessa frågor.

Äktenskapsbalkens bestämmelser om besöksförbud är tillämpliga även vid upplösningen av registrerade partnerskap (2 kap. 3 § lagen [1994:1117] om registrerade partnerskap och 2 § lagen [2009:260] om upphävande av den lagen). Motsvarande bestämmelse om besöksförbud i samband med kvarsittanderätt finns även för sambor (28 § sambolagen [2003:376]). I mål om rätt att överta bostad får domstolen besluta om kvarsittanderätt och besöksförbud på motsvarande sätt som i 28 § (31 §). Överträds ett familjerättsligt besöksförbud, tillämpas straffbestämmelsen i 24 § lagen om kontaktförbud.

5 Europeisk skyddsorder

5.1 En ny lag införs

Regeringens förslag: En lag om europeisk skyddsorder ska införas.

Lagen ska innehålla de bestämmelser som krävs för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU om den europeiska skyddsordern. Den nya lagen ska gälla dels för beslut om europeiska skyddsordrar som meddelas i Sverige och översänds till en annan medlemsstat i EU för erkännande och verkställighet där, dels för erkännande och verkställighet i Sverige av europeiska skyddsordrar som meddelas i andra medlemsstater i EU och som översänds till Sverige.

I lagen ska det upplysas om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av lagen.

Lagen ska inte gälla i förhållande till Danmark och Irland.

Lagen ska inte tillämpas i förhållande till andra medlemsstater som inte har genomfört direktivet. Om ett särskilt beslut fattats som innebär att tillämpningen av direktivet i en viss medlemsstat avbryts, ska den nya lagen inte heller gälla i förhållande till den staten.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens utom såtillvida att det i promemorian föreslås att föreskrifter om förutsättningar för och förfarandet vid utfärdande av en skyddsorder i Sverige ska regleras genom en förordning samt att det i promemorian saknas förslag om att tillämpningen av lagen ska avbrytas om direktivets tillämpning avbryts i förhållande till en viss medlemsstat.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslagen.

Skälen för regeringens förslag

Det behövs nya bestämmelser

Direktivet om en europeisk skyddsorder föreskriver att det skydd mot en annan person som tillerkänts en skyddsbehövande person genom en skyddsåtgärd meddelad i en straffrättslig fråga ska kunna överföras från en medlemsstat till en annan när den skyddsbehövande beger sig till den andra medlemsstaten. Skyddet ska överföras genom utfärdande och över-sändande av ett särskilt transportbeslut till den andra medlemsstaten, som har att erkänna och säkerställa skyddet genom att meddela en motsvarande nationell skyddsåtgärd.

Direktivet fastställer regler enligt vilka medlemsstaterna ska a) erkänna en skyddsorder som har utfärdats i en annan medlemsstat på grundval av ett nationellt beslut om skyddsåtgärd samt b) verkställa skyddsordern genom att meddela beslut om en åtgärd som skulle ha kunnat meddelas i ett liknande nationellt fall och verkställa den åtgärden, som i största möjliga mån ska överensstämma med den ursprungliga skyddsåtgärden. En skyddsåtgärd definieras i direktivet som ett beslut i en straffrättslig fråga innefattande förbud eller restriktioner för en person att besöka eller

ta kontakt med en annan person. Det behövs regler om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder.

Direktivet förpliktar inte medlemsstaterna att fastställa regler för att kunna utfärda och översända europeiska skyddsordrar till andra medlemsstater för erkännande och verkställighet. Direktivet syftar dock till att utsträcka och förbättra skyddet för personer som befinner sig i fara och får därtill anses bidra till att upprätthålla och förstärka den fria rörligheten inom EU till att i högre grad omfatta även sådana personer som skyddas av olika skyddsåtgärder. Sverige, som var en av tolv medlemsstater som initierade förslaget, bör medverka till att förverkliga detta syfte genom att göra förfarandet tillgängligt även för personer som i Sverige skyddas av sådana skyddsåtgärder som omfattas av direktivet och som flyttar eller har flyttat till en annan medlemsstat.

Sammanfattningsvis kräver genomförandet av direktivet alltså införande av nya bestämmelser för såväl erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder som utfärdande av en europeisk skyddsorder i Sverige för översändande till en annan medlemsstat i EU.

Författningsform

Genom att utfärda en europeisk skyddsorder gör den behöriga myndigheten bedömningen att det skydd som har tillerkänts en skyddsbehövande genom en nationell skyddsåtgärd bör utsträckas till en annan stat. Den verkställande staten har att erkänna skyddsbehovet och säkerställa att den skyddsbehövande får skydd. Behovet av skydd i den verkställande staten får inte omprövas av den verkställande statens myndigheter. Redan genom utfärdandet av skyddsordern utökas därmed omfattningen av det underliggande förbudet för den som förbudet gäller mot. Frågan är om de föreskrifter som krävs till genomförande av direktivet kan innebära en inskränkning i den rörelsefrihet som enligt 2 kap. 8 § regeringsformen är tillförsäkrad envar.

Vid införande i svensk rätt av besöksförbud för andra situationer än i familjemål anfördes att någon mer väsentlig avgränsning i den allmänna rörelsefriheten för den som förbudet gäller mot inte kan komma till stånd som följd av ett förbud mot ett aktivt kontaktande av en annan person (prop. 1987/88:137 s. 15). Ett förbud som går utöver ett sådant generellt kontaktförbud, ett så kallat utvidgat besöksförbud, ansågs dock i och för sig innebära en viss inskränkning i rörelsefriheten (prop. 1987/88:137 s. 16). Med hänsyn till att det i allmänhet rör sig om lindriga ingrepp i rörelsefriheten och att starka skäl talade för att en möjlighet till utvidgat besöksförbud infördes, ansågs inskränkningen emellertid få godtas.

Av de skäl som framfördes vid införandet av besöksförbud i svensk rätt anser regeringen att även ett utfärdande av en europeisk skyddsorder innebär en viss inskränkning i rörelsefriheten för den som skyddsordern gäller mot. Det är därmed fråga om bestämmelser som endast får meddelas genom lag enligt de förutsättningar som anges i 2 kap. 21 § regeringsformen. Det gäller såväl när en europeisk skyddsorder utfärdas i Sverige för översändande till en annan stat som när en europeisk skyddsorder ska erkännas och verkställas i Sverige. Mot bakgrund av de resonemang som fördes vid införandet av institutet besöksförbud får dock en sådan inskränkning i rörelsefriheten som utfärdande av en skyddsorder innebär

Prop. 2014/15:139 anses tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Ett genomförande av direktivets föreskrifter i svensk rätt bör alltså huvudsakligen ske genom lag. I den del regleringen rör andra föreskrifter än gränserna för inskränkningen i rörelsefriheten, t.ex. bestämmelser om formkrav, samråd och underrättelser, kan bestämmelserna ges i förordningsform. Till skillnad från den bedömning som görs i promemorian anser regeringen alltså att även den huvudsakliga regleringen avseende utfärdande i Sverige av en europeisk skyddsorder bör ske genom lag.

Vid genomförande av andra jämförbara EU-rättsakter avseende straffrättsligt samarbete har bedömningen gjorts att det varit fråga om en befogenhetsöverlåtelse till annan stat (bötesrambeslutet, prop. 2008/09:218 s. 29, och förverkanderambeslutet, prop. 2010/11:43 s. 40-42). En sådan befogenhetsöverlåtelse ska beslutas med kvalificerad majoritet i riksdagen (10 kap. 8 § regeringsformen). Översändande av en europeisk skyddsorder ställer dock endast krav på den verkställande staten att erkänna det skyddsbehov som föreligger. Verkställigheten av skyddsordern får däremot ske genom att den verkställande staten meddelar en nationell skyddsåtgärd som skulle ha kunnat meddelas i ett liknande nationellt fall i den staten. Det är alltså inte fråga om att den verkställande staten direkt verkställer det svenska beslutet. Som konstateras i promemorian innebär det att det inte är fråga om någon sådan befogenhetsöverlåtelse till annan stat som kräver att riksdagen beslutar med kvalificerad majoritet.

Bestämmelserna bör inte föras in i befintligt regelverk eller samordnas med genomförande av andra rättsakter

Det finns anledning att överväga om de nya bestämmelserna kan föras in i något befintligt regelverk. Direktivet syftar till att ge en person skydd mot en annan persons brottsliga gärning i form av beslut om förbud eller restriktioner avseende bl.a. kontakter. Det finns därför anledning att överväga om bestämmelserna om en europeisk skyddsorder kan sammanföras med det svenska regelverket avseende kontaktförbud. Lagen (1988:688) om kontaktförbud reglerar förutsättningar och förfarande för meddelande av kontaktförbud i en nationell kontext. De nya regler som krävs med anledning av direktivet innebär införande av ett förfarande för hur ett utländskt beslut om en europeisk skyddsorder ska erkännas och verkställas i Sverige och förutsättningar för och formerna för utfärdande av en europeisk skyddsorder i Sverige för verkställighet i en annan stat. Ett sådant regelverk har inte ett omedelbart samband med bestämmelserna om förutsättningar och förfarande för att meddela ett svenskt kontaktförbud. Det framstår inte som lämpligt att föra in en reglering avseende samarbete med andra stater i lagen om kontaktförbud.

Frågan uppkommer då om de nya bestämmelserna i stället kan föras in i det befintliga regelverket för internationellt rättsligt samarbete. Regelverket är uppdelat i olika författningar med utgångspunkt i bl.a. formen av samarbete, t.ex. lagen (1957:668) om utlämning för brott och lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. Det finns också lagar som är tillämpliga på särskilda former av samarbete mellan EU:s medlemsstater, t.ex. lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet

inom Europeiska unionen av frysingsbeslut. Direktivet om en europeisk skyddsorder syftar till att reglera hur staterna ska kunna bistå varandra med åtgärder för att säkerställa skydd för en person mot en annan persons brottsliga gärning genom en särskilt beslutad skyddsåtgärd. Med hänsyn till att direktivet, tillsammans med EU-förordningen om civilrättsliga skyddsåtgärder, innebär införande av ett internationellt samarbete som inte förekommer sedan tidigare saknas närliggande bestämmelser att inordna de nya bestämmelserna i.

Förordningen om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor är ett EU-rättsligt samarbete om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor som är avsett att utgöra ett komplement till direktivet och reglerar samma samarbetsområde men utifrån ett civilrättsligt perspektiv (se avsnitt 4.3). Förordningen tillämpas sedan den 11 januari 2015 och är direkt tillämplig i Sverige. Kompletterande bestämmelser till förordningen för dess tillämpning i svensk rätt finns i lagen (2015:000) och förordningen (2015:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, vilka trädde i kraft den 1 maj 2015. De kompletterande bestämmelserna omfattar bl.a. frågan om behörig domstol och förfarandet för justering av en skyddsåtgärd. Härvid uppkommer frågan om huruvida de regler som krävs för att genomföra direktivet om en europeisk skyddsorder lämpligen bör sammanföras med de kompletterande bestämmelserna till EU-förordningen. Det föreligger en viktig principiell skillnad i att direktivet har utformats helt utifrån straffrättsliga förhållanden medan förordningen i stället har utformats med civilrättsliga förhållanden som grund. Till skillnad från direktivet bygger förordningen på att en skyddsåtgärd, meddelad i en civilrättslig fråga, automatiskt ska erkännas och vara verkställbar i den andra medlemsstaten utan något särskilt förfarande; direktivet förutsätter ett särskilt beslut om verkställighet för att verkställighet ska kunna ske där. Med hänsyn till dessa skillnader, och då direktivet till skillnad från förordningen måste genomföras i svensk rätt för att bli tillämpligt, framstår en sammanläggning av de regler som krävs för genomförande av direktivet med de kompletterande bestämmelserna till förordningen inte som en särskilt fördelaktig lösning. Denna bedömning gjorde regeringen redan i samband med att kompletterande bestämmelser till förordningen infördes (prop. 2014/15:51 s. 13).

Rambesluten om verkställighet av frivårdspåföljder och om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder är rättsakter inom det internationellt rättsliga samarbetet inom EU som är på väg att genomföras i svensk rätt och som i viss mån reglerar frågor avseende skyddsåtgärder (se avsnitt 4.3). Enligt dessa rambeslut ska det göras möjligt för en dömd respektive en misstänkt person att i vissa situationer få en föreskrift om en frivårdspåföljd eller en övervakningsåtgärd erkänd och verkställd respektive erkänd och uppföljd i en annan medlemsstat. En sådan föreskrift eller åtgärd kan bl.a. innefatta sådana skyddsåtgärder som direktivet om en europeisk skyddsorder omfattar. Direktivet skiljer sig dock från rambesluten på det sättet att frågan om erkännande och verkställighet aktualiseras av att den skyddsbehövande beger sig till en annan medlemsstat i stället för att som i rambesluten aktualiseras av att den som beslutet avses gälla mot överflyttas till en annan medlemsstat. Med hänsyn till att rambesluten reglerar överförande av straffverkställighet

Prop. 2014/15:139 respektive erkännande och uppföljning av övervakningsåtgärder som alternativ till tillfälligt frihetsberövande medan direktivet reglerar överförande av skydd för en skyddsbehövande behövs olika sorters bestämmelser. Därmed saknas anledning att genomföra en sammanhållen reglering för rambesluten och direktivet.

Direktivet har också ett samband med EU:s allmänna arbete med att stärka brottsoffers ställning och status genom bl.a. rådets direktiv 2004/80/EG om ersättning till brottsoffer, Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF. Den senaste betydelsefulla rättsakten inom området är brottsofferdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF). Regeringen har nyligen lämnat förslag till genomförande av direktivet (prop. 2014/15:77). Detta EU-rättsliga regelverk handlar emellertid om att förbättra brottsoffers ställning i olika frågor genom harmonisering av medlemsstaternas rättssystem och berör i princip inte frågor om rättsligt samarbete mellan medlemsstaterna. Någon samordning av direktivets genomförande med dessa bestämmelser finns det därmed inte heller skäl att göra.

Sammanfattningsvis kan direktivet svårigen inordnas under något befintligt regelverk i Sverige och de regler som kommer att krävas för genomförandet bör inte heller sammanföras med sådana bestämmelser som kommer att behövas i Sverige till följd av andra EU-rättsakter. De nya bestämmelser som krävs för genomförandet bör därmed införas genom en ny självständig reglering. En ny lag om europeisk skyddsorder bör alltså införas och lagen bör reglera såväl erkännande och verkställighet i Sverige av en utländsk skyddsorder som utfärdande av en svensk skyddsorder för översändande och verkställighet i en annan medlemsstat i EU. Det bör i den föreslagna lagen upplysas om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av lagen. Exempelvis bestämmelser om formkrav, samråd och underrättelser kan ges i förordningsform eller som myndighetsföreskrifter.

Den nya lagens tillämplighet i vissa fall

Bestämmelserna i den nya lagen bör inte gälla i förhållande till Irland och Danmark, som inte deltar i direktivet (skäl 41 och 42).

Flera medlemsstater har ännu inte genomfört direktivet och det är inte säkert att samtliga kommer att ha gjort det när den svenska lagstiftningen träder i kraft. I lagrådsremissen föreslås en övergångsbestämmelse som uttrycker detta. *Lagrådet* anför att om syftet med bestämmelsen är att klargöra att lagen inte ska tillämpas i förhållande till en medlemsstat som inte har genomfört direktivet, även om lagen i och för sig kan bli tillämplig senare om direktivet genomförts, syftar bestämmelsen till att avgränsa lagens tillämpningsområde och bör då tas in i 1 kap. 2 §.

Regeringen instämmer i Lagrådets synpunkt. Den aktuella bestämmelsen bör placeras på föreslagen plats. När det gäller EU-rättsakter kan emellertid specifika situationer uppstå som inte kan omhändertas genom denna bestämmelse. En sådan är att en medlemsstats genomförande underkänns av den stats nationella domstol, vilket t.ex. har skett vad gäller rambeslutet om den europeiska arresteringsordern. Det kan inte heller uteslutas att EU-domstolen vid en prövning kommer fram till att en stats genomförande brister och att den staten därför slutar tillämpa EU-rättsakten eller den nationella lagstiftning som genomför rättsakten. En annan situation som kan uppstå är att en medlemsstat beslutar att inte tillämpa vissa EU-rättsakter, såsom har skett beträffande Förenade kungariket. Vidare finns det skyddsklausuler i anslutningsfördragen som kan innebära att en tillämpning av rättsakter om straffrättsligt samarbete tillfälligt upphävs gentemot en ny medlemsstat (se t.ex. artikel 39 i Kroatiens anslutningsfördrag). I den nya lagstiftningen bör därför en bestämmelse införas som tydliggör att lagstiftningen i dessa fall inte ska tillämpas i förhållande till medlemsstaten i fråga.

5.2 Lagens tillämpningsområde

Regeringens förslag: Med en europeisk skyddsorder avses ett beslut som har meddelats av en behörig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen på grundval av en skyddsåtgärd och som kan sändas över till en behörig myndighet i en annan medlemsstat för att där ge fortsatt skydd åt den som skyddas av åtgärden.

Med en skyddsåtgärd avses ett beslut som har meddelats i en medlemsstat i Europeiska unionen i en straffrättslig fråga och genom vilket en person har ålagts vissa förbud eller restriktioner, i syfte att skydda en annan person mot en brottslig gärning som kan utgöra en fara för dennes liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet. Det kan vara fråga om förbud att beträda vissa orter, platser eller fastställda områden där den som förbudet avses skydda bor eller som den personen besöker, förbud att kontakta den som förbudet avses skydda eller restriktioner på sådana kontakter, inbegripet kontakt per telefon, post, e-post och telefax, eller förbud mot eller restriktioner på att komma den som förbudet avses skydda närmare än ett visst fastställt avstånd.

Regeringens bedömning: Svenska beslut om kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud faller inom direktivets definition av en skyddsåtgärd.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förutom att det i promemorian föreslås att enbart sådana kontaktförbud som meddelats enligt lagen om kontaktförbud på grund av risk för att en person ska begå brott mot en annan person ska kunna ligga till grund för ett utfärdande av en skyddsorder från Sverige för översändande till en annan medlemsstat i EU.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslagen. *Föreningen Kvinnors*

Prop. 2014/15:139 *Nätverk* anför att ett problem med promemorians förslag är att det skulle få till följd att de nationella reglerna om kontaktförbud i Sverige skulle ha ett bredare tillämpningsområde än de föreslagna reglerna om en europeisk skyddsorder.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Europeiska skyddsordrar enligt direktivet

Genom direktivet införs en ny samarbetsform mellan medlemsstaterna. Begreppet europeisk skyddsorder införs genom direktivet och förekommer inte sedan tidigare vare sig i EU-rätten eller i svensk rätt. Med en europeisk skyddsorder avses ett beslut som har fattats av en rättslig eller liknande myndighet i en medlemsstat med anknytning till en skyddsåtgärd, på grundval av vilket en rättslig eller likvärdig myndighet i en annan medlemsstat kan vidta alla de åtgärder som i enlighet med sin nationella lagstiftning är tillämpliga för att fortsätta skyddet av den skyddade personen (artikel 2.1). För att klargöra den nya lagens tillämpningsområde bör det nya begreppet definieras i lagen. Definitionen bör ansluta till direktivets definition och avse skyddsordrar som utfärdas i Sverige för erkännande och verkställighet i andra medlemsstater i EU liksom skyddsordrar som utfärdas i andra medlemsstater i EU för erkännande och verkställighet i Sverige. En europeisk skyddsorder bör därför definieras som ett beslut som har meddelats av en behörig myndighet i en medlemsstat i EU på grundval av en skyddsåtgärd och som kan sändas över till en behörig myndighet i en annan medlemsstat för att där ge fortsatt skydd åt den som skyddas av åtgärden. Detta bör framgå av en särskild bestämmelse i den nya lagen.

Skyddsåtgärder enligt direktivet

För att fastställa den nya lagens tillämpningsområde är det även nödvändigt att klarlägga vilka beslut som utgör skyddsåtgärder i direktivets mening. Frågeställningen inrymmer dels frågan om i vilken utsträckning det finns svenska beslut som uppfyller dessa kriterier, och därmed kan bli föremål för utfärdande av en europeisk skyddsorder av svenska myndigheter för verkställighet i en annan medlemsstat, dels frågan om vilka utländska beslut som omfattas och därmed ska erkännas och verkställas i Sverige.

Direktivet omfattar skyddsåtgärder som har meddelats i straffrättsliga frågor, varigenom vissa särskilt angivna förbud eller restriktioner åläggs en person som är orsak till fara, för att skydda en skyddad person mot en brottslig gärning som kan utgöra en fara för dennes liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet (artikel 2.2). De förbud och restriktioner som omfattas är förbud att beträda vissa orter, platser eller angivna områden där den skyddade personen bor eller besöker, förbud mot eller föreskrift avseende all sorts kontakt med den skyddade personen – inklusive per telefon, e-post, vanlig post, fax eller på något annat sätt – och förbud mot eller förskrift avseende att närma sig den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd (artikel 5). Om dessa kriterier är uppfyllda, utgör beslutet en skyddsåtgärd i

direktivets mening. Detta bör framgå av en särskild bestämmelse i den nya lagen.

En europeisk skyddsorder med anknytning till en skyddsåtgärd ska erkännas och verkställas. När det gäller utländska beslut som översänds till Sverige är det alltså beslutets överensstämmelse med definitionen som avgör om skyddsordern ska erkännas och verkställas. De närmare förutsättningarna för erkännande och verkställighet av utländska skyddsordrar i Sverige utvecklas i avsnitt 5.4. Frågan är vidare i vilken utsträckning det finns svenska beslut som faller in under definitionen och kan översändas till andra medlemsstater för erkännande och verkställighet där.

Finns det skyddsåtgärder i svensk rätt?

Kontaktförbud syftar till att utgöra ett skydd för en person som är i fara att utsättas för oönskat beteende från en annan person. De förbud som kan meddelas enligt lagen om kontaktförbud motsvaras i allt väsentligt av de förbud eller restriktioner som omfattas av en skyddsåtgärd enligt direktivet, även om några skyddsåtgärder som innebär förbud att närma sig den som förbudet avses skydda närmare än ett visst fastställt avstånd inte förekommer i svensk rätt. Kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud kan därmed falla in under direktivets definition av skyddsåtgärder. Frågan är dock om svenska kontaktförbud är att anse som straffrättsliga i direktivets mening. Denna fråga behandlas vidare nedan.

Familjerättsliga besöksförbud enligt äktenskapsbalken och sambolagen (2003:376) skiljer sig i flera avseenden från kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud. Till skillnad från ett kontaktförbud är familjerättsliga besöksförbud ömsesidiga och omfattar båda makarna eller samborna. Vidare krävs det inte någon riskbedömning för att meddela ett familjerättsligt besöksförbud. Det är i normalfallet tillräckligt att en av parterna har framställt ett yrkande om besöksförbud för att domstolen ska meddela ett sådant beslut (prop. 1986/87:1 s. 209 samt 2002/03:70 s. 61 och 63). För att en åtgärd ska omfattas av direktivets tillämpningsområde krävs att den har meddelats i en straffrättslig fråga. Med hänsyn till förfarandet och de principer och utgångspunkter som gäller vid prövningen kan de familjerättsliga besöksförbuden inte anses straffrättsliga, inte ens med beaktande av att straffbestämmelsen i lagen om kontaktförbud tillämpas om ett familjerättsligt besöksförbud överträds (se prop. 2014/15:51 s. 17 f. där regeringen har bedömt att de familjerättsliga besöksförbuden är att anse som civilrättsliga skyddsåtgärder). För att en åtgärd ska omfattas av direktivet krävs dessutom att den är av visst slag. Åtgärden ska innebära att ett eller flera förbud eller restriktioner har ålagts en person som är orsak till fara för att skydda en person mot en viss brottslig gärning. De familjerättsliga besöksförbuden syftar visserligen till att undvika konfrontationer men med hänsyn till att förbuden är ömsesidiga och att det inte görs någon riskbedömning i det enskilda fallet kan de inte anses motsvara de skyddsåtgärder som beskrivs i direktivet. Sammanfattningsvis gör regeringen bedömningen att de familjerättsliga besöksförbuden inte omfattas av direktivets tillämpningsområde.

I direktivet framhålls att det är tillämpligt på skyddsåtgärder som har meddelats i straffrättsliga frågor och att direktivet således inte omfattar skyddsåtgärder som har meddelats i civilrättsliga frågor. Vidare anges att det inte ska spela någon roll om det är en straffrättslig, administrativ eller civilrättslig myndighet som meddelar en skyddsåtgärd (skäl 10). I övrigt innehåller direktivet inte några närmare anvisningar om vad som är en straffrättslig fråga.

För att bedöma vad som ska anses utgöra en straffrättslig fråga i direktivets mening får ledning sökas i unionsrätten. Grunden för direktivet är artikel 82.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), där ramarna för EU:s straffrättsliga samarbete klargörs. Utgångspunkten måste vara att begreppet har samma innebörd i direktivet som i fördraget. Trots att ett stort antal rättsakter på straffrättens område har förhandlats fram inom dessa ramar saknas en definition eller förklaring som ger ledning för bedömningen av vad som är en straffrättslig fråga i rättsakter av betydelse för direktivets tillämpning. Inte heller inom unionsrättens praxis eller i doktrinen finns någon auktoritativ eller vedertagen tolkning som ger närmare ledning för bedömningen av vad som är en straffrättslig fråga.

Med hänsyn till direktivets starka koppling till förordningen om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor finns det emellertid anledning att söka vägledning i hur definitionsfrågan hanterades i förordningen. Förordningen kompletterar direktivet (se avsnitt 4.3). Förordningen gäller skyddsåtgärder som har meddelats i civilrättsliga frågor och som innebär att en person som är orsak till fara åläggs skyldigheter i avsikt att skydda en annan person när den senare personens fysiska eller psykiska integritet kan vara utsatt för fara. I förordningen anges att begreppet civilrättsliga frågor ska tolkas självständigt och i enlighet med unionsrätten (skäl 10).

Begreppet civilrättsliga frågor har tolkats av EU-domstolen i andra sammanhang. EU-domstolen har därvid konstaterat att begreppet ska tolkas autonomt och att det därmed även kan omfatta åtgärder som enligt den nationella lagstiftningen faller under offentlig rättslig reglering. Vidare har framhållits att begreppet ska tolkas mot bakgrund av dels den aktuella rättsaktens syften och systematik, dels de allmänna principer som framgår av de nationella rättssystemen som helhet betraktade (EU-domstolens domar av den 15 februari 2007 i mål C-292/05, av den 27 november 2007 i mål C-435/06, A och av den 2 april 2009 i mål C-523/07, A). De tolkningsregler som anvisas för bedömningen av om en fråga är civilrättslig förefaller vara relevanta även för bedömningen av om en fråga är straffrättslig. Avgörande för bedömningen av om en fråga är straffrättslig i direktivets mening blir därför direktivets syfte, systematik och den kontext i vilken det tillkom i förening med de allmänna principer som framgår av de nationella rättssystemen.

Är kontaktförbud straffrättsliga skyddsåtgärder?

De svenska kontaktförbuden kan i och för sig anses reglera relationen mellan formellt likställda enskilda fysiska personer. Syftet med ett kontaktförbud är dock att skydda en person mot brott och andra oönskade

beteenden som ligger nära det straffbara området. I promemorian konstateras att frågan om förbudens karaktär diskuterades redan i förarbetena till dåvarande besöksförbudslagen. Departementschefen uttalade då att de bedömningar som skulle komma att krävas för att avgöra frågor om besöksförbud inte sällan kunde antas vara av komplicerad natur och i stor utsträckning liknade de överväganden som förekom vid frågor om straffprocessuella tvångsmedel såsom reseförbud, anhållande och häktning (prop. 1987/88:137 s. 24).

Även i samband med tillkomsten av lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang (tillträdesförbudslagen) gjordes uttalanden av intresse för bedömningen. Tillträdesförbud, som liksom kontaktförbud är ett straffsanktionerat förbud, innebär att en person förbjuds att besöka ett idrottsarrangemang som anordnas på en idrottsanläggning, om det på grund av särskilda omständigheter finns risk att han eller hon kommer att begå brott under idrottsarrangemanget. Regeringen framhöll då att det krav på förutsebarhet som gäller i det straffrättsliga systemet borde uppställas även avseende tillträdesförbudslagen eftersom det ytterst, även avseende tillträdesförbud, ansågs handla om att bestämma ett straffbart område (prop. 2004/05:77 s. 24).

Syftet med ett kontaktförbud är att skydda en person mot brott och andra oönskade beteenden som ligger nära det straffbara området. Förfarandet inleds hos åklagare och är i huvudsak indispositivt. I sin utredning kan åklagaren, som har att tillämpa objektivitets- och hänsynsprincipen (23 kap. 4 § första stycket rättegångsbalken), tillämpa vissa bestämmelser om förundersökning i rättegångsbalken och anlita biträde av polis. I övrigt tillämpas förvaltningsrättsliga regler på förfarandet hos åklagaren (13 § lagen om kontaktförbud). Åklagarens beslut får prövas av tingsrätt där samma regler som gäller i brottmål tillämpas i fråga om behörig domstol, rättens sammansättning och omröstning. Vid prövningen är, precis som i ett brottmål, legalitets- och proportionalitetsprinciperna vägledande. En fråga om kontaktförbud kan även under vissa förutsättningar prövas inom ramen för ett brottmål. För den som åläggs ett kontaktförbud innebär beslutet dessutom en straffsanktionerad inskränkning i dennes grundlagsskyddade fri- och rättigheter. Beslutet registreras i belastningsregistret och den som bryter mot ett kontaktförbud kan dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Även den som hindrar att elektronisk övervakning kommer till stånd kan dömas för hindrande av elektronisk övervakning enligt samma straffskala. Överträdelse av kontaktförbud kan ingå bland de brottsliga gärningar som tillsammans kan medföra ansvar för fridskränkingsbrott eller olaga förföljelse enligt 4 kap. 4 a och 4 b §§ brottsbalken. Dessa omständigheter leder sammantaget till slutsatsen att ett kontaktförbud enligt svensk rätt närmast är att anse som ett offentligt beslut, meddelat i ett närmast förvaltningsrättsligt förfarande med påtagligt straffrättsliga inslag.

Som redovisas ovan ska frågan om huruvida kontaktförbud är att anse som straffrättsliga beslut enligt direktivet avgöras i enlighet med unionsrättens principer. Hur begreppet klassificeras i svensk rätt och vilken myndighet som har meddelat beslutet har inte en avgörande betydelse vid denna bedömning. Begreppet straffrättsliga frågor ska ses som ett självständigt begrepp och ska tolkas mot bakgrund av dels rättsaktens syften

Prop. 2014/15:139 och systematik, dels de allmänna principer som framgår av de nationella rättssystemen som helhet betraktade.

Tillsammans med den civilrättsliga förordningen, som kompletterar direktivet, syftar EU-regleringen till att bilda ett heltäckande system för överförande av skyddsåtgärder mellan unionens medlemsstater. Direktivet måste ses i denna kontext, där syfte och systematik definieras utifrån de två rättsakterna tillsammans, en bedömning som gjorts även i den proposition där kompletterande bestämmelser till förordningen har föreslagits (prop. 2014/15:51 s. 16). Begreppet straffrättsliga frågor ska således tolkas mot denna bakgrund, dvs. som en avgränsning mot förordningens begrepp civilrättsliga frågor. Bedömningen är dock även beroende av de allmänna principer som kan härledas ur de nationella rättssystemen som helhet. Enligt svensk rätt bör, som anförs ovan, kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud betraktas som offentlig-rättsliga beslut med påtagligt straffrättsliga inslag. Att kontaktförbuden därmed inte är att anse som civilrättsliga enligt nationell rätt är inte tillräckligt för att konstatera att de faller under begreppet straffrättsliga frågor. Mot bakgrund av att avgränsningen mellan de båda rättsakterna hänger på om beslutet är att anse som straffrättsligt eller civilrättsligt får beslutets karaktär enligt nationell rätt dock en viss styrande effekt. Eftersom svenska kontaktförbud saknar tydliga civilrättsliga inslag kan de i den kontexten svårligen anses vara civilrättsliga beslut enligt unionsrätten. Med hänsyn därtill, samt på grund av de svenska kontaktförbudens påtagligt straffrättsliga prägel, måste de i stället anses vara straffrättsliga beslut enligt unionsrätten.

Samtliga kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud ska kunna ligga till grund för en europeisk skyddsorder

I promemorian görs bedömningen att kontaktförbud meddelade enligt lagen om kontaktförbud ska anses motsvara skyddsåtgärder enligt direktivet enbart i fall då de meddelats på grund av risk för att en person ska begå brott mot en annan person. Bakgrunden till bedömningen är att direktivet uttryckligen stadgar att skyddsåtgärder – för att omfattas av direktivets tillämpningsområde – ska ha meddelats i syfte att skydda en person mot en annan persons brottsliga gärning som kan utgöra en fara för personens liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet (artiklarna 1 och 2.2).

Mot bakgrund av direktivets lydelse anförs i promemorian att sådana kontaktförbud som meddelas enligt lagen om kontaktförbud på annan grund än att det finns risk för att den som förbudet avses gälla begår brott mot den som förbudet avses skydda faller utanför definitionen och tillämpningsområdet. I promemorian anförs vidare att sådana kontaktförbud – dvs. som såvitt avser riskbedömningen grundats enbart på risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avses skydda – i praktiken är ovanliga.

Föreningen Kvinnors Nätverk pekar på att promemorians bedömning i denna del leder till att Sveriges nationella regler om kontaktförbud kommer att ha ett bredare tillämpningsområde än de föreslagna reglerna om en europeisk skyddsorder. Regeringen konstaterar att en olycklig

konsekvens av förslaget är att det, i vart fall teoretiskt, skulle innebära en uppdelning av svenska beslut om kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud i sådana som omfattas av direktivets tillämpningsområde och sådana som inte omfattas av det. Som en konsekvens därav skulle de senare inte kunna ligga till grund för ett utfärdande av en europeisk skyddsorder i Sverige. Enligt regeringens mening framstår en sådan uppdelning som både opraktisk och svårtillämpad. Frågan är dock om uppdelningen är nödvändig med hänsyn till direktivets tillämpningsområde.

Ett kontaktförbud som meddelas utan att ange risk för brottsligt beteende som grund kommer i praktiken att innebära ett lika starkt skydd mot våld och annan brottslighet som andra kontaktförbud. Ett beslut om kontaktförbud får därmed anses ägnat att skydda den som förbudet avses skydda mot brottslighet från den som förbudet avses gälla även i fall då det vid meddelandet av beslutet inte finns grundad misstanke om en sådan risk.

Mot denna bakgrund finns det enligt regeringens mening utrymme för att anse att samtliga kontaktförbud meddelade enligt lagen om kontaktförbud syftar till att skydda en person mot en annan persons brottsliga gärning på det sätt som anges i direktivet. Ett sådant synsätt stämmer också väl överens med syftet bakom det heltäckande system för överförande av skyddsåtgärder mellan unionens medlemsstater som direktivet och förordningen om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor är avsett att skapa. Det medför nämligen att samtliga kontaktförbud meddelade i Sverige enligt lagen om kontaktförbud kommer att kunna ligga till grund för ett utfärdande av en europeisk skyddsorder.

Sammanfattningsvis gör regeringen bedömningen att samtliga svenska kontaktförbud, meddelade enligt lagen om kontaktförbud, faller inom direktivets tillämpningsområde.

5.3 Utfärdande av en europeisk skyddsorder i Sverige för erkännande och verkställighet i en annan medlemsstat i EU

5.3.1 Förutsättningar för och rättsverkningar av utfärdande av en europeisk skyddsorder

Regeringens förslag: På grundval av ett kontaktförbud som har meddelats enligt lagen om kontaktförbud får en europeisk skyddsorder utfärdas för att erkännas och verkställas i en annan medlemsstat i EU, om den som kontaktförbudet avses skydda begär det och är bosatt eller har för avsikt att bosätta sig i den andra medlemsstaten eller uppehåller sig eller har för avsikt att uppehålla sig där.

En europeisk skyddsorder ska gälla omedelbart, om inte annat bestäms.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens utom såtillvida att det i promemorian föreslås att regleringen tas in i förordning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslagen.

Skälen för regeringens förslag

Förutsättningar för utfärdande av en europeisk skyddsorder

Av regleringen bör framgå att en europeisk skyddsorder får utfärdas i Sverige och översändas till en annan medlemsstat under vissa närmare angivna förutsättningar.

En grundläggande förutsättning för utfärdande av en europeisk skyddsorder är enligt direktivet att en skyddsåtgärd tidigare har meddelats i den utfärdande staten (artikel 5). Som framgår av avsnitt 5.2 uppfyller kontaktförbud meddelade enligt lagen om kontaktförbud den definition av skyddsåtgärder som avses i direktivet. Även om inte samtliga variationer av de skyddsåtgärder som föreskrivs i direktivet kan meddelas enligt svensk rätt, finns det i vart fall möjlighet att meddela förbud avseende all sorts kontakt med den skyddade personen. Ett beslut om kontaktförbud bör därför kunna ligga till grund för ett utfärdande av en europeisk skyddsorder i Sverige. En första förutsättning för utfärdande av en europeisk skyddsorder bör alltså vara att ett kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud har meddelats och gäller till skydd för den person som ska skyddas av en skyddsorder. En europeisk skyddsorder får endast utfärdas på begäran av den skyddade personen (artikel 6.2). För att utfärda en europeisk skyddsorder bör det alltså också krävas att den som ett kontaktförbud avses skydda begär det.

En europeisk skyddsorder får vidare utfärdas endast om den som skyddas av en skyddsåtgärd beslutar sig för att bosätta sig i eller redan är bosatt i en annan medlemsstat i EU eller den personen beslutar sig för att uppehålla sig i eller redan uppehåller sig i en annan medlemsstat (artikel 6.1). En sådan vistelse i en annan medlemsstat bör alltså också vara en förutsättning för utfärdande av en skyddsorder.

Direktivet ger således förutsättningar för att utfärda en europeisk skyddsorder i Sverige när dessa förutsättningar är uppfyllda. Denna prövning är i stor utsträckning av formell karaktär. Utöver de formella kraven innebär prövningen dock också en bedömning av lämpligheten i att utfärda en skyddsorder i det enskilda fallet. Detta bör framgå av lagtexten på så sätt att det där anges att en skyddsorder ”får” utfärdas.

I prövningen ska enligt direktivet särskilt beaktas den tidsperiod som den skyddade personen avser att uppehålla sig i den verkställande staten och hur angeläget skyddsbehovet är (artikel 6.1). Någon kortaste tid för vistelsens längd anges inte i direktivet. Helt kortvariga vistelser bör normalt inte kunna medföra att ett förfarande för att utfärda en europeisk skyddsorder sätts igång med allt vad ett sådant förfarande innebär.

En europeisk skyddsorder ska gälla omedelbart

En europeisk skyddsorder är ett beslut fattat av en behörig myndighet i den utfärdande staten. Beslutet har anknytning till en nationell skyddsåtgärd och syftar till att fortsätta skyddet av den som skyddsåtgärden

avses skydda när den personen beger sig till en annan medlemsstat. På grundval av den europeiska skyddsordern kan en behörig myndighet i den verkställande staten vidta lämpliga åtgärder i enlighet med dess nationella lagstiftning i syfte att upprätthålla skyddet av personen (artikel 2.1). Ett kontaktförbud gäller, om inte annat bestäms, omedelbart (4 § lagen om kontaktförbud). I lagrådsremissen föreslogs en likadan bestämmelse för europeisk skyddsorder.

Lagrådet anför att ett beslut om att utfärda en europeisk skyddsorder endast innebär att ordern ska sändas till en annan medlemsstat som därefter har att ta ställning till om och hur den ska verkställas. Enligt *Lagrådet* kan den valda formuleringen leda till missuppfattningen att skyddsordern i sig utövar rättsverkningar av det slag som regleras i lagen om kontaktförbud. Bestämmelsen bör därför enligt *Lagrådet* formuleras på ett annat sätt, om den behövs.

Det är viktigt att snabbt få ett beslut om åtgärder till skydd för den skyddsbehövande i den verkställande staten. Först sedan den verkställande staten har fattat ett sådant beslut åläggs den som kontaktförbudet avser skyldigheter i den verkställande staten. För att det ska kunna meddelas ett beslut i den verkställande staten bör det krävas att den europeiska skyddsordern är gällande mot de berörda parterna. För att undvika fördröjning av beslutet i den verkställande staten bör därför en europeisk skyddsorder, i likhet med beslut om kontaktförbud, som utgångspunkt gälla omedelbart, dvs. trots att beslutet inte har fått laga kraft.

Risk för dubbla sanktioner

De verkställighetsåtgärder som vidtas med anledning av erkännande av en skyddsorder i den verkställande staten kommer i stor utsträckning överensstämmer med den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern och kommer att gälla parallellt med det underliggande kontaktförbudet. Om den som skyddsordern gäller mot bryter mot det ålagda förbudet finns därför, som *Åklagarmyndigheten* pekar på, risk för att personen genom en och samma handling gör sig skyldig till överträdelse såväl av det svenska kontaktförbudet som av de åtgärder som vidtagits i den verkställande staten till verkställighet av skyddsordern. Med anledning av att flera beslut om skyddsåtgärder till följd av direktivets tillämpning kommer att vara gällande parallellt i olika stater föreskrivs i direktivet att den utfärdande och den verkställande statens respektive behöriga myndigheter bör beakta principen om *ne bis in idem* vid utövandet av sin behörighet enligt direktivet (skäl 28). Förbud mot dubbel lagföring föreskrivs i 2 kap. brottsbalken och i förordningen (2014:1553) om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden inom Europeiska unionen föreskrivs hur åklagare kan utbyta information och samråda med den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten vid misstanke om att en person är föremål för straffrättsliga förfaranden avseende samma gärning i båda medlemsstaterna. Någon ytterligare reglering av frågan bedöms inte behövas.

5.3.2 Förfarandet för utfärdande av en europeisk skyddsorder

Regeringens förslag: Åklagare prövar om en europeisk skyddsorder ska utfärdas. Åklagare ska även vara behörig att sända över en europeisk skyddsorder för verkställighet i en annan medlemsstat. Skyddsordern ska sändas direkt till den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten.

Vid handläggningen av ärenden hos åklagaren tillämpas bestämmelserna om delgivning, skyndsamhet vid handläggningen, utredning, partsinsyn och kommunikation i lagen om kontaktförbud. Vid handläggningen tillämpas även de bestämmelser i förvaltningslagen som gäller vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud.

Regeringens bedömning: Närmare regler om förfarandet hos åklagaren kan meddelas genom förordning.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens utom såtillvida att det i promemorian föreslås att regeringen om behörig myndighet och översändande av en europeisk skyddsorder tas in i förordning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslagen. *Sveriges Kvinno- och tjejjourers riksförbund* betonar vikten av att de åklagare som ska ta ställning till om en skyddsorder ska utfärdas har lämplig utbildning och är väl insatta inom området.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Behörig myndighet

Det föreligger ett nära samband mellan utfärdandet av en europeisk skyddsorder och handläggningen av ett underliggande beslut om kontaktförbud. Det nära sambandet talar för att samma myndighet som handlägger kontaktförbudsärendet bör handlägga ärendet om att utfärda en skyddsorder. Det är åklagare som handlägger och beslutar i frågor om kontaktförbud. Åklagare bör därför utses till behörig myndighet att utfärda en europeisk skyddsorder.

Med hänsyn till det nära sambandet mellan ett beslutat kontaktförbud och utfärdandet av en europeisk skyddsorder finns det mycket som talar för att den åklagare som har handlagt ärendet om kontaktförbudet också bör vara den som utfärdar skyddsordern. Som *Sveriges kvinno- och tjejjourers riksförbund* efterlyser har dessa lämplig utbildning för uppgiften och är väl insatta inom området. Frågan om vilken åklagare som ska vara behörig bör dock överlåtas till Åklagarmyndigheten att avgöra i dess interna organisation.

Närmare om förfarandet hos åklagaren

Förfarandet för utfärdande av en europeisk skyddsorder inleds genom att den som ett kontaktförbud avses skydda, eller dennes ställföreträdare om en sådan förekommer, begär en europeisk skyddsorder (artikel 6.2 och 6.6 i direktivet). Frågan kan uppkomma när den som ett kontaktförbud

avses skydda har bosatt sig i eller har för avsikt att bosätta sig i en annan medlemsstat, eller uppehåller sig i en annan medlemsstat eller har för avsikt att uppehålla sig i en sådan stat. Som anförs ovan är förutsättningarna för utfärdande av en skyddsorder att ett kontaktförbud har meddelats, att den som skyddas av kontaktförbudet uppehåller sig eller är bosatt i eller har för avsikt att uppehålla sig eller bosätta sig i en annan medlemsstat i EU samt att den som skyddas av kontaktförbudet har begärt att få en europeisk skyddsorder. Det finns inget som hindrar att en europeisk skyddsorder utfärdas direkt i anslutning till att ett kontaktförbud meddelas. Bestämmelser om hur ett ärende initieras kan föreskrivas i förordning.

Åklagarens prövning och åklagarens beslut om en europeisk skyddsorder kommer att kräva vissa åtgärder. Det utredningsbehov som kan finnas vid prövningen av kontaktförbudet enligt lagen om kontaktförbud (9 §) kommer i allt väsentligt att sammanfalla med utredningsbehovet i frågan om utfärdande av en europeisk skyddsorder. Information om vistelsen i en annan medlemsstat får förutsättas framgå av den skyddsbehövandes begäran om en europeisk skyddsorder. En bedömning av lämpligheten i att utfärda en skyddsorder i det enskilda fallet bör därmed i allt väsentligt kunna grundas på de omständigheter som framkommit genom begäran om en skyddsorder och genom den utredning som gjorts beträffande det underliggande kontaktförbudet. För det fall åklagaren trots allt har behov av att inhämta ytterligare utredning bör det dock finnas en möjlighet att anlita polisens biträde för det.

Direktivet föreskriver en rätt för den som skyddsordern ska gälla mot att höras och att invända mot den underliggande skyddsåtgärden innan en europeisk skyddsorder utfärdas, om personen inte har beviljats dessa rättigheter i förfarandet som ledde till den underliggande skyddsåtgärden (artikel 6.4). I ett kontaktförbudsärende har bägge parter rätt att yttra sig över uppgifter som har tillförts ärendet av någon annan än honom eller henne själv (11 § lagen om kontaktförbud). Frågan får dock avgöras utan att så har skett om åtgärderna är uppenbart obehövliga, om det kan befarsas att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet i ärendet eller om avgörandet inte kan skjutas upp. Den som har ålagts kontaktförbud eller den som förbudet avses skydda har också möjlighet att begära rättens prövning av beslutet (14 § lagen om kontaktförbud). Genom rätten att yttra sig i kontaktförbudsärendet och att begära rättens prövning av beslutet är den i direktivet föreskrivna rätten att höras och att invända mot den underliggande skyddsåtgärden tillgodosedd. Med hänsyn till att vissa nya uppgifter tillförs ärendet om kontaktförbud genom begäran om en europeisk skyddsorder, och till att åklagaren har att pröva lämpligheten i utfärdandet av skyddsordern, är det dock rimligt att den som skyddsordern ska gälla mot får möjlighet att yttra sig över inkomna uppgifter. Bestämmelserna om kommunikation och partsinsyn i lagen om kontaktförbud bör därför vara tillämpliga även i ärenden om utfärdande av en europeisk skyddsorder (10 och 11 §§). De möjligheter åklagaren har i kontaktförbudsärenden att avgöra ärendet utan att kommunikation har skett bör gälla på samma sätt även i ärenden om utfärdande av en europeisk skyddsorder. Därutöver bör bestämmelserna i lagen om kontaktförbud om delgivning och skyndsamhet vid handläggningen samt hänvisningen till vissa bestämmelser i förvaltningslagen

Prop. 2014/15:139 (1986:223) även tillämpas vid handläggningen hos åklagaren av ärenden om utfärdande av en europeisk skyddsorder (5, 6 a och 13 §§).

En europeisk skyddsorder som sänds över ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till direktivet (artikel 7). All officiell kommunikation vid översändandet ska ske mellan den behöriga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten och den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten (artikel 8.1). Medlemsstaterna ges dock möjlighet att utse centralmyndigheter att bistå de behöriga myndigheterna med det administrativa översändandet och mottagandet av europeiska skyddsordrar och all annan officiell korrespondens som rör dessa (artikel 4.2). För att förfarandet ska bli så enkelt som möjligt och handläggningstiderna hållas korta bör den huvudregel om direktkommunikation som har utvecklats i det straffrättsliga samarbetet inom EU tillämpas även här. Det saknas skäl att använda sig av en centralmyndighet. Åklagare har erfarenhet av och en vedertagen roll i det internationella straffrättsliga samarbetet och bör i så stor utstäckning som möjligt ges möjlighet att kommunicera direkt med behöriga myndigheter i andra medlemsstater. En särskild föreskrift om att den åklagare som har utfärdat en europeisk skyddsorder ska översända skyddsordern direkt till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där verkställighet ska ske bör därför tas in i den nya lagen. Om den andra medlemsstaten har utsett en eller flera centralmyndigheter, ska översändandet ske till någon av dessa.

Övriga regler om översändandet kan meddelas genom förordning. Vid genomförandet av direktivet ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om vilka rättsliga eller likvärdiga myndigheter som enligt dess nationella lagstiftning är behöriga att bl.a. erkänna en europeisk skyddsorder när medlemsstaten är verkställande stat. Kommissionen ska göra den mottagna informationen tillgänglig för samtliga medlemsstater (artikel 3). Detsamma gäller för de medlemsstater som önskar använda sig av möjligheten att utse en eller flera centralmyndigheter (artikel 4.2).

5.3.3 Prövning i domstol

Regeringens förslag: Åklagarens beslut i fråga om utfärdande av en europeisk skyddsorder ska kunna prövas av rätten. Vid handläggningen av ärenden hos rätten ska bestämmelserna i lagen om kontaktförbud om delgivning och skyndsamt tillämpas. Vidare ska reglerna i lagen om kontaktförbud om hur och av vem rättens prövning kan begäras, om behörig domstol och om åklagarens skyldighet att i vissa fall föra talan för den som den europeiska skyddsordern avses skydda tillämpas. Vid rättens prövning ska även reglerna i lagen om kontaktförbud om inhibition, om möjligheten att utfärda en skyddsorder fram till dess att ärendet avgjorts slutligt, om rättens sammansättning, om sammanträde inför rätten, om rättegångskostnader, om tillämplig processlag och om sammanläggning av ärendet med mål om allmänt åtal mot den som den europeiska skyddsordern avses gälla mot tillämpas.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås inga bestämmelser om rätt att begära rättens prövning av beslut om utfärdande av en europeisk skyddsorder.

Remissinstanserna: *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* anför att det av rättssäkerhetsskäl finns behov av att ett beslut om utfärdande av en europeisk skyddsorder ska kunna prövas rättsligt. Övriga remissinstanser uppmärksammar inte särskilt frågan.

Skälen för regeringens förslag: Om en begäran om utfärdande av en europeisk skyddsorder avslås, ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten informera den skyddade personen om alla tillämpliga rättsmedel som är tillgängliga för överprövning av ett sådant beslut enligt den nationella lagstiftningen (artikel 6.7). Utöver denna informationsbestämelse innehåller direktivet inga föreskrifter om huruvida ett beslut i fråga om utfärdande av en europeisk skyddsorder ska kunna överklagas. Någon rätt att överklaga beslutet om utfärdande föreslås inte i promemorian.

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet understryker att en europeisk skyddsorder är integritetsinskränkande och begränsar rörelsefriheten för den som förbudet gäller mot. Fakultetsstyrelsen menar vidare att utvidgningen av förbudet genom utfärdande av en skyddsorder kan innebära stora olägenheter för den enskilde och att det därför är viktigt att det finns tillräckliga rättssäkerhetsgarantier när ett beslut om utfärdande av en skyddsorder fattas. Även om en domstolsprövning av den europeiska skyddsordern kan ske i den andra staten, i samband med verkställbarhetsförfarandet där, menar fakultetsstyrelsen att det skulle vara mer tillfredsställande om den som berörs kan tillvarata sin rätt redan i Sverige genom en möjlighet att framföra invändningar i samband med utfärdandet av skyddsordern.

Som anförts i avsnitt 5.1 innebär ett utfärdande av en europeisk skyddsorder att det skydd som har tillerkänts en skyddsbehövande genom en nationell skyddsåtgärd utsträcks till en annan stat. Den verkställande staten har att erkänna skyddsbehovet och säkerställa att den skyddsbehövande får skydd och får inte ompröva skyddsbehovet. Redan genom utfärdandet av skyddsordern utökas därmed omfattningen av det område som den som förbudet gäller mot förbjuds att uppehålla sig inom. Rörelsefriheten för den personen inskränks därmed utöver vad som redan gäller med anledning av kontaktförbudet. Med hänsyn till de olägenheter ett beslut om en europeisk skyddsorder därmed kan få bör det finnas en möjlighet att få ett beslut om utfärdande av en europeisk skyddsorder överprövat. Ett beslut i fråga om en europeisk skyddsorder bör därför på begäran kunna prövas av rätten, på samma sätt som gäller för beslut om kontaktförbud. Rätten att begära en sådan prövning bör omfatta även den person som kontaktförbudet avses skydda om beslutet har gått denne emot, dvs. om åklagaren har beslutat att inte utfärda en skyddsorder. I likhet med vad som gäller enligt lagen om kontaktförbud bör en begäran om rättens prövning kunna ske både skriftligen och muntligen. De närmare bestämmelserna om formerna för begäran av rättens prövning kan meddelas genom förordning.

Behörig domstol att pröva åklagarens beslut i ett ärende om kontaktförbud är i normalfallet den tingsrätt där den åklagare som har prövat frågan om kontaktförbud ska föra talan i brottmål i allmänhet (15 § lagen

Prop. 2014/15:139 om kontaktförbud). Frågan om utfärdande av en europeisk skyddsorder har ett så nära samband med åklagarens prövning i ett kontaktförbuds-ärende att samma forumregel bör gälla vid prövningen av ett beslut i fråga om utfärdande av en europeisk skyddsorder, även om det kan ifrågasättas om en sådan forumregel innebär ett tillräckligt tydligt utpekande av behörig domstol (jfr prop. 2014/15:116 s. 85). Ett beslut i fråga om utfärdande av en europeisk skyddsorder bör därför prövas av den tingsrätt där den åklagare som har prövat frågan om utfärdande av en europeisk skyddsorder ska föra talan i brottmål i allmänhet.

Rättens prövning i ärenden om utfärdande av en europeisk skyddsorder är förhållandevis begränsad och består huvudsakligen i att avgöra om kriterierna för utfärdande är uppfyllda (se avsnitt 5.3.1). Prövningen rör bl.a. huruvida det finns ett underliggande beslut om kontaktförbud och huruvida vistelsen i den andra medlemsstaten är av sådan varaktighet att syftet med åtgärden kan uppnås.

I situationer där en europeisk skyddsorder har meddelats i direkt anslutning till ett beslut om kontaktförbud kan frågan om rättens prövning av båda besluten bli aktuell samtidigt. Vid rättens prövning i ärenden om kontaktförbud tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden med vissa särbestämmelser. Dessa särbestämmelser i lagen om kontaktförbud gäller främst åklagarens skyldighet att föra talan för den skyddade personen (16 §), möjligheten till inhibition (17 §), rättens sammansättning (18 §) samt bestämmelserna om sammanträde (19 §), rättegångskostnader (20 §) och möjlighet att pröva ärendet i mål om allmänt åtal mot den förbudet avses gälla mot (22 §). Särbestämmelserna är främst motiverade utifrån kontaktförbudets särskilda karaktär och dess påtagligt straffrättsliga inslag (prop. 1987/88:137 s. 31–33). Dessa faktorer är även relevanta vid en prövning i fråga om utfärdande av en europeisk skyddsorder, främst eftersom ett sådant beslut ytterligare begränsar rörelsefriheten för den som förbudet gäller mot. Samma regler som gäller vid rättens prövning i ärenden om kontaktförbud bör därför gälla vid prövningen i ärenden om en europeisk skyddsorder. Vidare bör även vid rättens handläggning av ärendet bestämmelserna om delgivning och skyddsamhet tillämpas (5 och 6 a §§).

5.3.4 Återkallelse och ändring

Regeringens förslag: Åklagaren ska utan dröjsmål återkalla en europeisk skyddsorder om det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern upphävs eller om det av andra skäl inte längre finns förutsättningar för en europeisk skyddsorder.

Om åklagaren återkallar en skyddsorder av andra skäl än att kontaktförbudet har upphävts, ska den som skyddsordern avses skydda kunna begära rättens prövning av åklagarens beslut. Samma förfarande som gäller för en begäran om rättens prövning i fråga om utfärdande av en skyddsorder ska då tillämpas.

Åklagaren ska utan dröjsmål ändra en europeisk skyddsorder om det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern ändras eller förlängs.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås inga bestämmelser om ändring och återkallelse av en europeisk skyddsorder.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans uppmärksammar särskilt frågan.

Skälen för regeringens förslag: Den verkställande staten ska erkänna och verkställa skyddsordern i enlighet med sin nationella lagstiftning och besluta om åtgärder som motsvarar det svenska kontaktförbudet (artikel 9). Varaktigheten av verkställigheten i den andra medlemsstaten bestäms ytterst av den statens verkställighetsregler (artikel 14.1 b). En förutsättning för verkställighet är dock att det svenska kontaktförbudet kvarstår. Detta följer av att den europeiska skyddsordern bygger på principen om ömsesidigt erkännande. Den utfärdande staten har kvar exklusiv behörighet att besluta om förlängning, översyn, ändring, upphävande och återkallelse av den underliggande skyddsåtgärden, liksom av den europeiska skyddsordern (artikel 13.1).

Åklagaren får ändra eller häva ett beslut om kontaktförbud om det på grund av ändrade förhållanden finns skäl för det (23 § lagen om kontaktförbud). Ett kontaktförbud kan också förlängas (4 § lagen om kontaktförbud). *Lagrådet* invänder mot att begreppet ändring i den föreslagna lagen om europeisk skyddsorder används så att det även omfattar förlängning av kontaktförbud. Med anledning av Lagrådets synpunkt görs en justering av bestämmelsen i 2 kap. 7 §.

Enligt Lagrådet har beslut om förlängning av ett kontaktförbud i praxis behandlats som ett nytt sådant förbud, varför det finns mycket som talar för att en förlängning av ett kontaktförbud som ligger till grund för en europeisk skyddsorder innebär att en ny skyddsorder ska utfärdas. Lagrådet noterar dock att direktivet inte synes kräva detta. Regeringen instämmer i att en förlängning av ett kontaktförbud är att betrakta som ett nytt beslut om kontaktförbud. I direktivets mening spelar det dock inte någon roll om beslutet är att anse som en förlängning eller en ändring av den skyddsåtgärd som ligger till grund för den europeiska skyddsordern. En ändring av skyddsordern, oavsett vilken sorts ändring det är fråga om, ska meddelas den verkställande myndigheten som, beroende på vad som är lämpligt, antingen ska ändra de åtgärder som har meddelats till verkställighet av den europeiska skyddsordern eller vägra att verkställa den ändrade skyddsordern (artikel 13.7). En vägran att verkställa en ändrad skyddsorder får i dessa situationer bara göras om ändringen innebär att det inte längre är fråga om en sådan skyddsåtgärd som omfattas av direktivets tillämpningsområde eller om den utfärdande statens information om ändringen är ofullständig. Om det däremot blir fråga om att utfärda en ny skyddsorder, måste förfarandet tas om från början och samtliga vägransgrunder blir tillämpliga. En förlängning av ett kontaktförbud som ligger till grund för en europeisk skyddsorder bör därför i kontakterna med den andra medlemsstatens myndigheter behandlas som en ändring av skyddsåtgärden och inte föranleda utfärdande av en ny skyddsorder.

Om ett kontaktförbud som ligger till grund för en europeisk skyddsorder ändras eller upphävs, bör motsvarande ändring göras beträffande skyddsordern. Det bör åligga åklagaren att ändra den europeiska

Prop. 2014/15:139 skyddsordern om kontaktförbudet ändras och att återkalla skyddsordern om kontaktförbudet upphävs.

Det kan bli aktuellt att avbryta verkställigheten av en skyddsorder även av andra skäl än att kontaktförbudet hävs, t.ex. om den person som skyddsordern är avsedd att skydda inte längre vill att skyddsordern ska gälla eller om åklagaren bedömer att det, trots att beslutet om kontaktförbud bör bestå, inte längre föreligger ett sådant skyddsbehov som motiverar en europeisk skyddsorder. Det bör därför införas en möjlighet att återkalla skyddsordern även när det av andra skäl än att kontaktförbudet hävs inte längre föreligger förutsättningar för en skyddsorder. Eftersom åklagaren i en sådan situation gör en prövning som liknar den som görs i fråga om utfärdande av en europeisk skyddsorder bör den som avses skyddas av skyddsordern kunna begära rättens prövning av beslutet. Samma förfarande som gäller för en begäran om rättens prövning i fråga om utfärdande av en skyddsorder bör gälla i fråga om begäran om prövning av åklagarens beslut om återkallelse.

Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska utan dröjsmål informera den behöriga myndigheten i den verkställande staten om beslut som innebär att den europeiska skyddsordern upphävs eller återkallas (artikel 13.5). Den verkställande myndigheten ska till följd av sådan information avsluta alla åtgärder som har vidtagits i den verkställande staten till verkställighet av skyddsordern (artikel 13.6). Även en ändring av skyddsordern ska, som anförts, meddelas den verkställande myndigheten som, beroende på vad som är lämpligt, antingen ska ändra de åtgärder som har meddelats till verkställighet av den europeiska skyddsordern eller vägra att verkställa den ändrade skyddsordern (artikel 13.5 och 13.7). Den skyldighet som åligger åklagaren att informera den verkställande myndigheten om ändringar av den europeiska skyddsordern kan föreskrivas i förordning.

5.4 Erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder i Sverige

5.4.1 Erkännande av en skyddsorder

Regeringens förslag: En europeisk skyddsorder som sänds över till Sverige ska erkännas och verkställas, om inte annat följer av den nya lagen om europeisk skyddsorder.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Vid mottagande av en europeisk skyddsorder ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten utan onödigt dröjsmål erkänna skyddsordern och fatta ett beslut, varigenom meddelas någon av de åtgärder som skulle kunna tillämpas i ett liknande fall enligt dess nationella lagstiftning för att säkerställa skydd

av den skyddade personen, om den inte beslutar att åberopa något skäl för att vägra erkännande (artikel 9.1).

Det föreligger alltså en skyldighet att utan onödigt dröjsmål erkänna en europeisk skyddsorder som översänds till Sverige, under förutsättning att det inte föreligger något skäl att vägra erkännande. Detta bör komma till uttryck i den nya lagen.

Det föreligger vidare en skyldighet att med anledning av skyddsordern meddela en åtgärd till skydd för den som skyddsordern är avsedd att skydda. Vid val av skyddsåtgärd finns dock en frihet för den verkställande staten att meddela en sådan åtgärd som skulle ha meddelats om det varit fråga om en liknande nationell situation. Den verkställande staten får därvid tillämpa såväl straffrättsliga som administrativa och civilrättsliga åtgärder, beroende på vad nationell rätt föreskriver. Direktivet innebär därmed endast en skyldighet att erkänna det skyddsbehov som den utfärdande myndigheten har bedömt finns och att tillse att skyddet säkerställs i den verkställande staten. Hur skyddsbehovet tillgodoses får dock, som framgått, avgöras av den verkställande statens lagstiftning.

Direktivet syftar till att säkerställa skydd för en person vars liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet hotas av en annan persons brottsliga gärning (artikel 1). Om det finns risk för att en person kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera en annan person, får kontaktförbud meddelas enligt svensk rätt (1 § lagen om kontaktförbud). Under vissa närmare angivna förutsättningar får vidare kontaktförbud avseende gemensam bostad, utvidgat kontaktförbud och särskilt utvidgat kontaktförbud meddelas (1 a och 2 §§ lagen om kontaktförbud). De åtgärder som enligt svensk rätt i det här sammanhanget är relevanta för att säkerställa skydd för en person vars liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet hotas av en annan persons brottsliga gärning utgörs alltså av förbuden i lagen om kontaktförbud. De familjerättsliga besöksförbuden syftar visserligen till att undvika konfrontationer men deras särskilda tillämpningsområde, ömsesidiga karaktär och avsaknad av riskbedömning medför att det svårligen kan sägas att ett sådant skulle kunna meddelas i ett liknande fall enligt svensk lagstiftning. En europeisk skyddsorder som översänds till Sverige bör därför verkställas genom meddelande av ett förbud som motsvarar ett förbud enligt lagen om kontaktförbud. Se vidare avsnitt 5.4.3.

Regeringens förslag: En europeisk skyddsorder ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till direktivet och vara skriven på svenska eller åtföljd av en översättning till svenska.

Skyddsordern ska sändas till behörig åklagare. Den ska sändas över genom post, bud eller telefax. Efter överenskommelse i det enskilda fallet får skyddsordern i stället sändas över på annat sätt.

Om en europeisk skyddsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågorna om erkännande och verkställighet, ska den andra medlemsstatens myndighet ges möjlighet att inom en viss tid komma in med komplettering.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslagen. *Datainspektionen* anför att möjligheten till översändande av en europeisk skyddsorder via e-post medför sådana integritetsrisker att det behövs ett förtydligande av att vissa överväganden bör göras och att vissa säkerhetsåtgärder bör vidtas.

Skälen för regeringens förslag

Behörig myndighet

Enligt direktivet ska medlemsstaterna utse behörig myndighet för erkännande av en europeisk skyddsorder när medlemsstaten är verkställande stat (artikel 3.1). En medlemsstat får utse en eller flera centralmyndigheter att biträda dess behöriga myndighet med det administrativa mottagandet av europeiska skyddsordrar samt all annan officiell korrespondens som rör dessa (artikel 4.2). Det inkluderar kommunikation, samråd, informationsutbyte, förfrågningar och underrättelser. Medlemsstaterna ska lämna underrättelser till kommissionen om vilka myndigheter som är behöriga i dessa hänseenden. Kommissionen ska göra den information som framgår av underrättelserna tillgänglig för övriga medlemsstater.

Direktivet lämnar medlemsstaterna relativt stor frihet i fråga om vilken myndighet som ska vara behörig myndighet (se bl.a. skäl 8 och 10). Det ska dock vara fråga om rättsliga eller likvärdiga myndigheter (artikel 3.1). I avsnitt 5.4.1 konstateras att de åtgärder som står till buds för att verkställa en europeisk skyddsorder i Sverige är beslut som motsvarar kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud. Åklagare prövar frågor om kontaktförbud (7 § lagen om kontaktförbud). De frågor som uppkommer vid prövningen av om en europeisk skyddsorder ska erkännas i Sverige och om hur verkställighet ska ske motsvarar i hög grad de som åklagaren har att pröva i ärenden om kontaktförbud. Åklagare bör därför vara behörig myndighet i Sverige att handlägga och besluta i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder. *Lagrådet* anför att det kan sättas i fråga om det är lämpligt och möjligt att i förväg bestämma vilken åklagare som i varje enskilt fall ska vara behörig att ta emot den europeiska skyddsordern. I t.ex. lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder (4 kap.

1 §) och lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut (3 kap. 2 §) föreskrivs att ärendet inleds genom att en arresteringsorder respektive ett frysningsbeslut skickas till behörig åklagare. Formuleringen syftar till att överlåta åt Åklagarmyndigheten att inom ramen för dess organisation avgöra vilka åklagare som bör vara behöriga att handlägga ärenden enligt den nya lagen. Regeringen menar att Åklagarmyndigheten inte bör låsas vid en viss lösning utan ges möjlighet att beroende på vad som är lämpligt utse en central kontaktpunkt eller lämna andra anvisningar om vilka åklagare som ska handlägga ärenden enligt den nya lagen. Frågan om vilken åklagare som ska vara behörig bör alltså avgöras inom Åklagarmyndighetens organisation.

I ärenden om rättsligt samarbete inom EU gäller numera i princip undantagslöst att direktkontakt tillämpas mellan de behöriga myndigheterna, utan att någon centralmyndighet bistår eller på annat sätt är inblandad. Det saknas anledning att tillämpa en annan ordning i ärenden om europeisk skyddsorder. Sverige bör således inte utse en centralmyndighet att biträda eller på annat sätt ha en roll vid handläggningen av sådana ärenden.

Översändande av en europeisk skyddsorder till Sverige

En europeisk skyddsorder ska utfärdas i enlighet med ett formulär, bilaga I till direktivet (artikel 7). Detta ska innehålla i princip all den information som den verkställande myndigheten behöver för att pröva om skyddsordern kan erkännas och verkställas i den verkställande staten. En korrekt och skyndsamt prövning förutsätter att formuläret är riktigt ifyllt och återger de omständigheter som är av betydelse för prövningen. För att inskräpa betydelsen av att formuläret är fullständigt och korrekt ifyllt innehåller direktivet en möjlighet för den verkställande myndigheten att vägra erkännande om formuläret är ofullständigt och inte heller kompletteras inom utsatt tid (artikel 10.1 a). Vidare ska formuläret översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande staten (artikel 17.1). Varje medlemsstat kan vid antagandet av direktivet eller därefter avge en förklaring om att även översättningar till andra språk kan godtas (artikel 17.3).

Direktivet reglerar inte hur den europeiska skyddsordern ska översändas på annat sätt än att det ska ske på ett sätt som lämnar en skriftlig uppteckning som möjliggör för den verkställande staten att fastställa dess äkthet (artikel 8.1). Översändande genom post, bud, telefax eller, om det i ett enskilt fall anses lämpligt, på elektronisk väg gör en sådan prövning möjlig. Den nya lagen bör innehålla en föreskrift som anger att översändande kan ske på sådana sätt. Motsvarande reglering förekommer i flera andra författningar på området för internationellt straffrättsligt samarbete (se bl.a. 3 kap. 2 § lagen [2005:500] om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut och 3 kap. 6 § lagen [2011:423] om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen). *Datainspektionen* framhåller att en europeisk skyddsorder ofta kan komma att innehålla integritetskänsliga uppgifter varför det föreligger särskilda risker med översändande via e-post. Dessa risker består bl.a. i att det kan vara svårt att försäkra sig om

att endast avsedda mottagare kan ta del av meddelandet, vilket påkallar särskilda säkerhetsåtgärder, t.ex. kryptering. Regeringen delar uppfattningen att risken för att integritetskänsliga uppgifter når andra mottagare än de avsedda bör beaktas vid frågan om hur översändandet ska gå till. Denna bedömning ska göras i varje enskilt fall, och elektronisk kommunikation bör reserveras för de situationer där ett översändande bedöms kunna ske utan risk för att känsliga uppgifter når andra än den avsedda mottagaren.

En europeisk skyddsorder ska verkställas genom ett beslut varigenom meddelas någon av de åtgärder som skulle kunna tillämpas i ett liknande fall enligt nationell rätt för att säkerställa skydd av den skyddade personen (artikel 9.1). Innehållet i formuläret har en avgörande betydelse för bedömningen av såväl om en europeisk skyddsorder ska verkställas som hur verkställigheten ska gå till. Mot den bakgrunden framstår det som mest lämpligt att det uppställs ett krav på att en europeisk skyddsorder som översänds till Sverige alltid ska var skriven på eller översatt till svenska.

Om skyddsordern är så bristfällig till form eller innehåll att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om huruvida en europeisk skyddsorder kan erkännas och verkställas i Sverige, bör den andra statens myndighet ges möjlighet att avhjälpa bristen. Detta bör framgå av den nya lagen.

5.4.3 Beslut i fråga om erkännande och verkställighet

Regeringens förslag: Om en europeisk skyddsorder kan erkännas i Sverige, ska åklagaren meddela den som skyddsordern gäller mot förbud att

1. besöka eller på annat sätt ta kontakt med den person som skyddsordern avses skydda eller att följa efter denna person,
2. uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med den person som skyddsordern avses skydda,
3. uppehålla sig i närheten av en bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den person som skyddsordern avses skydda brukar vistas, eller
4. uppehålla sig inom ett större område än som följer av ett förbud enligt punkten 3.

Ett förbud att uppehålla sig inom ett större område får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den person som skyddsordern avses skydda har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas.

Ett förbud som meddelas till verkställighet av skyddsordern ska i största möjliga utsträckning stämma överens med den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern. Ett sådant förbud ska meddelas för en viss tid, och när tiden bestäms ska de tidsbegränsningar som gäller enligt lagen om kontaktförbud tillämpas. Förbudet ska förses med de begränsningar och undantag som är påkallade med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet. Förbudet ska inte omfatta kontakter som med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogade.

Ett förbud som meddelas till verkställighet av skyddsordern ska gälla omedelbart, om inte annat bestäms.

Belastningsregistret ska innehålla uppgift om ett förbud som meddelats till verkställighet av en europeisk skyddsorder. När det gäller den frist för sammanträde som gäller i ärende om kontaktförbud avseende gemensam bostad ska undantaget från möjligheten att vidta åtgärden nästa vardag gälla även i ett ärende om en europeisk skyddsorder som avser förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med den person som skyddsordern avses skydda.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens, utom såtillvida att det i promemorian föreslås att åklagaren ska besluta om en verkställbarhetsförklaring samt att åklagaren vid bedömningen ska göra en proportionalitetsprövning och också särskilt pröva om det förbud som föreskrivs kan förväntas bidra till att den mot vilken förbudet avses gälla inte begår brott mot den som förbudet avses skydda.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslagen. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* framhåller att principen om ömsesidigt erkännande medför att den verkställande medlemsstaten har att erkänna och verkställa en europeisk skyddsorder utan en ny prövning i sak. *Justitieombudsmannen* påtalar att en verkställighetsåtgärd enligt direktivet i möjligaste mån ska överensstämma med den ursprungliga skyddsåtgärden i den utfärdande staten och efterfrågar mot den bakgrunden en lagformulering som innebär att en verkställighetsåtgärd i Sverige inte kan ges en mer ingripande verkan än vad den ursprungliga skyddsåtgärden innebär i den utfärdande staten. *Åklagarmyndigheten* påpekar att det kan uppstå svårigheter vid tillämpningen av en proportionalitetsregel i ärenden om erkännande och verkställighet av europeiska skyddsordrar och efterfrågar att det tydligare framgår att även de särskilda proportionalitetsreglerna för kontaktförbud avseende gemensam bostad och särskilt utvidgat kontaktförbud ska tillämpas. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* betonar risken för att alltför omfattande förbud, eventuellt meddelade på lösa grunder eller av icke-juridiska organ, kan komma att verkställas i Sverige.

Skälen för regeringens förslag

Åklagarens beslut

Åklagaren ska pröva om en europeisk skyddsorder ska erkännas i Sverige. Detta innebär bland annat att åklagaren godtar förekomsten och giltigheten av den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten och erkänner den faktiska situation som beskrivs i den europeiska skyddsordern samt instämmer i att skydd bör tillhandahållas och bör fortsätta att tillhandahållas i enlighet med nationell lagstiftning (skäl 18). Den prövning som ska ske ska inte innefatta någon bedömning av de omständigheter eller rättsliga överväganden som ligger bakom den europeiska skyddsordern utan är snarare en kontroll av att det inte föreligger sådana omständigheter som kan utgöra hinder mot erkännande. Prövningen enligt den nya lagen bör innefatta både frågan om huruvida

Prop. 2014/15:139 det föreligger några formella hinder mot erkännande och frågan om hur verkställigheten ska ske.

Den första delen av prövningen bör i allmänhet kunna göras utifrån de handlingar som översänts från den utfärdande staten. Prövningen går ut på att avgöra om det finns något formellt hinder mot att erkänna skyddsordern. I första hand handlar det om att avgöra om det föreligger någon vägransgrund. I avsnitt 5.4.4 behandlas frågan om vilka av direktivets vägransgrunder som bör utgöra hinder mot att erkänna en europeisk skyddsorder i Sverige. I flertalet fall kan det antas att denna prövning är av enkel beskaffenhet och kan ske relativt omgående. Den bör därför kunna ske i anslutning till prövningen av frågan om verkställighetens utformning.

När det gäller frågan om hur en europeisk skyddsorder ska verkställas i Sverige har redan konstaterats att förbuden i lagen om kontaktförbud utgör sådana åtgärder som i svensk rätt syftar till att säkerställa det skydd som föreskrivs i direktivet. Den del av prövningen som gäller hur verkställigheten ska ske i Sverige har stora likheter med den prövning som föregår ett beslut om kontaktförbud. Till skillnad från vad som gäller enligt den lagen inleds förfarandet här genom att en annan medlemsstat skickar en europeisk skyddsorder till Sverige, och inte genom en begäran från en enskild person eller efter initiativ av svensk åklagare (jfr 7 § lagen om kontaktförbud).

Till skillnad från den prövning som ska göras vid meddelande av ett kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud får åklagaren i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder inte göra någon prövning av om det finns ett skyddsbehov eller om det över huvud taget föreligger skäl att meddela en skyddsåtgärd i Sverige. I promemorian föreslås att prövningen ändå ska omfatta en proportionalitetsbedömning av innebörd att verkställigheten inte får innebära ett större intrång eller men än vad som hade varit möjligt i ett ärende enligt lagen om kontaktförbud. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* betonar vikten av proportionalitetsprincipen. Det finns en risk, menar fakultetsnämnden, att verkställighet sker i Sverige av alltför omfattande kontaktförbud som inte har utfärdats av en domstol eller en (oberoende) åklagarmyndighet utan av en polismyndighet, eventuellt på lösa grunder. Regeringen konstaterar att direktivet endast medger att rättsliga eller likvärdiga myndigheter utses till behöriga myndigheter att utfärda europeiska skyddsordrar (artikel 3.1). Vidare föreskrivs noggrant i direktivet vad en skyddsorder får avse och vilka förutsättningar som måste föreligga för att en sådan ska få utfärdas (se avsnitt 4.1). Regeringen menar därför att det inte kan anses föreligga någon större risk för att skyddsordrar utfärdas på lösa grunder av andra myndigheter än rättsliga myndigheter.

Åklagarmyndigheten vill se en reglering som anger att samtliga förutsättningar för de olika formerna av kontaktförbud ska vara uppfyllda och att de särskilda proportionalitetsregler som gäller för kontaktförbud avseende gemensam bostad och särskilt utvidgat kontaktförbud dessutom ska tillämpas. Som Åklagarmyndigheten vidare konstaterar föreligger det dock en konflikt mellan att göra en självständig proportionalitetsbedömning och att verkställa en europeisk skyddsorder. Direktivet bygger på principen om ömsesidigt erkännande, vilket i dessa avseenden innebär att

den verkställande myndigheten har att godta de bedömningar som gjorts av den utfärdande myndigheten i frågan om huruvida en person har skyddsbehov i förhållande till en annan person och huruvida det krävs en skyddsåtgärd för att tillgodose det skyddsbehovet. Att pröva förutsättningarna för att meddela ett kontaktförbud skulle innebära att frågan om skyddsbehovet återigen var uppe till prövning, vilket skulle stå i strid med Sveriges åtaganden enligt direktivet. Mot bakgrund av att den åtgärd som vidtas i den verkställande staten i största möjliga mån ska överensstämma med den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten skulle även en proportionalitetsprövning stå i strid med åtagandet enligt direktivet. Dessutom är det svårt att se hur en sådan fullständig prövning skulle gå till, eftersom det kommer att finnas ett tämligen begränsat underlag att göra prövningen på. På grund därav bör prövningen i dessa ärenden inte vara identisk med en prövning enligt lagen om kontaktförbud. Åklagaren bör ha att fatta ett beslut som säkerställer att den person som av den utfärdande myndigheten bedömts ha ett skyddsbehov får ett lämpligt skydd även här. Beslutet bör ha den innebörden att den som skyddsordern gäller mot åläggs ett sådant förbud som hade kunnat meddelas enligt lagen om kontaktförbud utan att det görs en prövning av de särskilda förutsättningar som föreskrivs i den lagen. Det bör i den nya lagen om europeisk skyddsorder införas en bestämmelse som anger att åklagaren, om den europeiska skyddsordern enligt åklagarens bedömning kan erkännas, ska meddela ett beslut om verkställigheten av den europeiska skyddsordern. Beslutets innebörd bör vara att den som skyddsordern gäller mot åläggs ett förbud som motsvarar något av förbuden i lagen om kontaktförbud.

Den åtgärd som meddelas till följd av erkännandet av skyddsordern ska i största möjliga mån överensstämma med den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten (artikel 9.2). Direktivet föreskriver därmed inte att den åtgärd som meddelas av den behöriga myndigheten i den verkställande staten till sin form exakt måste motsvara den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten. Utgångspunkten för bedömningen är dock utformningen och innebörden av den skyddsåtgärd som har beslutats i den andra staten. De skyddsåtgärder som ligger till grund för skyddsordern och alltså ska utgöra utgångspunkt för bedömningen måste vara utformade så att de faller in under någon av de skyddsåtgärder som beskrivs i direktivet. Det kan därmed vara fråga om ett förbud att beträda vissa orter, platser eller angivna områden där den skyddade personen bor eller som han eller hon besöker, ett förbud mot eller en föreskrift avseende all sorts kontakt med den skyddade personen eller ett förbud mot eller en föreskrift avseende att närma sig den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd (artikel 5). Åklagarens prövning i den här delen består i att i det enskilda fallet avgöra vilket av förbuden i lagen om kontaktförbud som bäst motsvarar den utländska skyddsåtgärden. De förbud som åklagaren bör ha att välja mellan utgörs av förbud att besöka eller på annat sätt ta kontakt med den person som den europeiska skyddsordern avses skydda eller att följa efter denna person (kontaktförbud), förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med den person som den europeiska skyddsordern avses skydda (kontaktförbud avseende gemensam bostad), förbud att uppehålla sig i närheten av en bostad eller arbetsplats eller annat ställe

där den person som den europeiska skyddsordern avses skydda brukar vistas (utvidgat kontaktförbud) och förbud att uppehålla sig inom ett större område än som följer av ett utvidgat kontaktförbud och som får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den person som den europeiska skyddsordern avses skydda har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas (särskilt utvidgat kontaktförbud), 1–2 §§ lagen om kontaktförbud. I samtliga fall bör åklagaren med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet ha att förse förbudet med de begränsningar och undantag som är påkallade (3 § lagen om kontaktförbud).

Direktivet ger medlemsstaterna en möjlighet att använda elektroniska medel för att genomföra de åtgärder som har meddelats genom tillämpning av direktivet, i enlighet med nationella lagar och förfaranden (skäl 25). Enligt svensk rätt ska ett beslut om särskilt utvidgat kontaktförbud förenas med villkor om elektronisk övervakning, om det inte finns särskilda skäl mot det (2 § tredje stycket lagen om kontaktförbud). Polismyndigheten ansvarar för verkställigheten av den elektroniska övervakningen (13 a § andra stycket lagen om kontaktförbud). Erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder aktualiseras genom att den som skyddsordern avses skydda bestämmer sig för att uppehålla sig i Sverige. Den som skyddsordern gäller mot behöver däremot inte uppehålla sig i Sverige. Det är tvärtom mycket som talar för att den som skyddsordern gäller mot i normalfallet inte kommer att befinna sig i Sverige. Verkställighet av elektronisk övervakning förutsätter att elektronisk utrustning kan monteras på den som ska övervakas och att personens position kan övervakas av Polismyndigheten. Om den som ska övervakas inte befinner sig i Sverige, föreligger därför inte förutsättningar för att verkställa elektronisk övervakning. Det föreligger alltså praktiska hinder mot att verkställa en sådan övervakning. Även om den europeiska skyddsordern i ett enskilt fall bör verkställas genom ett förbud som motsvarar ett särskilt utvidgat kontaktförbud, bör det därför inte bli fråga om att uppställa villkor om elektronisk övervakning. Ett beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder bör således inte kunna förenas med villkor om elektronisk övervakning.

Eftersom den verkställande myndigheten vid erkännandet av den europeiska skyddsordern får fatta ett beslut varigenom meddelas en åtgärd som hade kunnat tillämpas i ett liknande nationellt fall, är det strikt sett inte fråga om att förklara den utfärdande statens beslut verkställbart och sedan verkställa beslutet. Det som ska erkännas i Sverige är, som anförts, endast att det föreligger ett skyddsbehov och att det krävs en skyddsåtgärd för att tillgodose det skyddsbehovet. Begreppet verkställbarhetsförklaring, som föreslås i promemorian, blir därför inte helt rättvisande och bör inte användas som benämning på det beslut åklagaren ska meddela vid ett erkännande av en europeisk skyddsorder.

Rättsverkningar av åklagarens beslut

Vid mottagande av en europeisk skyddsorder ska den verkställande myndigheten erkänna skyddsordern och fatta ett beslut, varigenom meddelas någon av de åtgärder som skulle kunna tillämpas i ett liknande fall enligt dess nationella lagstiftning för att säkerställa skydd av den skyddade

personen (artikel 9.1). Den verkställande statens lagstiftning ska tillämpas på meddelandet av beslutet och verkställigheten av det (artikel 11.1). Eftersom beslutet om verkställighet ska leda till att en åtgärd som hade kunnat tillämpas i ett liknande nationellt fall meddelas, bör beslutet om verkställighet behandlas som det svenska beslut som hade kunnat meddelas i en motsvarande situation, dvs. som ett beslut om kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud. Förbudet bör i likhet med ett kontaktförbud gälla omedelbart, om inte annat bestäms (4 § andra stycket lagen om kontaktförbud), och förbudet bör inte omfatta kontakter som med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogade (1 § fjärde stycket lagen om kontaktförbud).

I lagrådsremissen föreslås en bestämmelse i den nya lagen med innebörden att vad som anges om kontaktförbud i andra författningar än lagen om kontaktförbud även ska gälla för beslut om verkställighet. Härmed avses bestämmelserna om registrering och gallring av uppgifter i lagen (1998:620) om belastningsregister och den särskilda fristbestämmelse som gäller för sammanträde i ett ärende om kontaktförbud avseende gemensam bostad i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid. Därutöver avses bl.a. bestämmelserna om underrättelse till socialnämnd i förordningen (1988:691) om kontaktförbud. *Lagrådet* anför att termen kontaktförbud inte är entydig och att den finns i ett stort antal lagar och förordningar; en del av dessa hänvisningar synes inte vara relevanta för verkställighet av en europeisk skyddsorder. Om motsvarande som gäller för kontaktförbud ska gälla vid beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder, bör det enligt Lagrådets mening i stället tas in bestämmelser om detta i respektive lag eller förordning på motsvarande sätt som gäller för kontaktförbud. Regeringen har förståelse för Lagrådets synpunkt. Den i lagrådsremissen föreslagna bestämmelsen bör därför ersättas av ändringar i lagen om belastningsregister och lagen om beräkning av lagstadgad tid. Genom dessa ändringar görs de relevanta bestämmelserna tillämpliga även på åklagarens beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder.

Beslutets varaktighet

Enligt lagen om kontaktförbud meddelas beslut om kontaktförbud för viss tid (4 § första stycket lagen om kontaktförbud). Kontaktförbud avseende gemensam bostad får meddelas för högst två månader. Särskilt utvidgat kontaktförbud får meddelas för högst sex månader. I övrigt får kontaktförbud meddelas för högst ett år. När denna tid har löpt ut kan förlängning ske under vissa förutsättningar (4 § tredje stycket).

I konsekvens med att den verkställande statens lagstiftning ska tillämpas på verkställigheten finns fog för att låta bestämmelserna om ett kontaktförbuds varaktighet bli tillämpliga på beslutet om verkställighet. När det gäller varaktigheten av ett beslut om verkställighet kompliceras dock frågan av att den verkställande statens beslut är beroende av att den skyddsåtgärd som ligger till grund för den europeiska skyddsordern består. I annat fall ska den verkställande myndigheten avsluta de åtgärder som har meddelats till verkställighet av skyddsordern (artikel 13.6 i direktivet). Som en följd av principen om ömsesidigt erkännande föreskrivs också att den åtgärd som vidtas till verkställighet av den

Prop. 2014/15:139 europeiska skyddsordern i största möjliga mån ska överensstämja med den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten (artikel 9.2). Vid översändandet av den europeiska skyddsordern ska den utfärdande myndigheten ange varaktigheten av den skyddsåtgärd som ligger till grund för den europeiska skyddsordern (artikel 7 f). Verkställighetens varaktighet får därför avgöras dels utifrån denna tidsangivelse, dels utifrån de begränsningar som uppställs i den verkställande statens lagstiftning i fråga om hur länge verkställighetsåtgärder får pågå (artikel 14.1 b).

Vid meddelande av beslut om verkställighet av den europeiska skyddsordern måste åklagaren ta ställning till beslutets varaktighet. Vid avgörande av hur länge verkställigheten ska bestå bör åklagaren ta sin utgångspunkt i den angivelse om skyddsåtgärdens varaktighet som den utfärdande myndigheten har lämnat i formuläret för den europeiska skyddsordern och ställa den i relation till de begränsningar som följer av lagen om kontaktförbud. Det föreslås bestämmelser med denna innebörd.

5.4.4 Hinder mot erkännande

Regeringens förslag: En europeisk skyddsorder får inte erkännas i Sverige om

1. skyddsordern, trots att den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten har fått tillfälle att komma in med komplettering, till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, eller

2. skyddsordern inte har utfärdats på grundval av en skyddsåtgärd som omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Regeringens bedömning: Några uttryckliga vägransgrunder hänförliga till Europakonventionen, unionsrättens bestämmelser om skydd för grundläggande fri- och rättigheter eller svensk grundlag behöver inte införas i lagen.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag och delar bedömningen eller har inget att invända mot förslaget eller bedömningen. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* noterar att Sverige enligt förslaget inte utnyttjar flertalet av de fakultativa vägransgrunder som direktivet medger, men instämmer i förslagets grundtanke att dessa enbart bör införas om de är nödvändiga. *Åklagarmyndigheten* och *Stockholms universitet* menar att det bör införas fler vägransgrunder.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Allmänna utgångspunkter

En grundläggande utgångspunkt i det straffrättsliga samarbetet som baserar sig på principen om ömsesidigt erkännande är att den stat som ska verkställa en annan stats beslut inte ska ifrågasätta beslutet i sig eller

under vilka förutsättningar beslutet meddelats. Samtidigt innebär principen att en verkställande stat inte i alla lägen måste erkänna en annan medlemsstats beslut. Straffrätten har en särställning i medlemsstaterna och för att skapa en balans mellan olika intressen i samarbetet får en medlemsstat i vissa fall vägra erkänna en annan stats beslut. Erkännande får dock vägras endast där en sådan möjlighet följer av direktivet.

Det är angeläget att direktivet, som bygger på ett initiativ från bl.a. Sverige, blir ett effektivt instrument i arbetet för skydd av brottsoffer och andra skyddsbehövande. Vid regleringen av vägransgrunder bör utgångspunkten därför vara att Sverige ska bistå andra medlemsstater i så stor utsträckning som möjligt.

Direktivet innehåller en uppräknning av de omständigheter som kan utgöra skäl för att inte erkänna en europeisk skyddsorder (artikel 10). Vägransgrunderna tar främst sikte på situationer där ett erkännande skulle stå i strid med straffrättsliga principer i den verkställande staten. Utformningen av vägransgrunderna har tillkommit mot bakgrund av att kontaktförbud enligt flertalet medlemsstaters rättsordningar har karaktären av straffprocessuellt tvångsmedel eller straffrättslig påföljd. Med hänsyn till att svenska skyddsåtgärder inte är konstruerade på det sättet krävs särskilda överväganden för att avgöra i vilken utsträckning vägransgrunderna är relevanta för svenska förhållanden och huruvida de bör kunna åberopas för att vägra erkännande.

Ofullständig europeisk skyddsorder

En grundläggande förutsättning för att direktivet ska kunna tillämpas effektivt är att de handlingar som översänds uppfyller de krav som anges i direktivet. Tanken är att det formulär som ska användas för att översända den europeiska skyddsordern ska innehålla all den information som krävs för att skyddsordern ska kunna erkännas och verkställas i den verkställande staten. Direktivet förutsätter inte att den skyddsåtgärd som ligger till grund för den europeiska skyddsordern bifogas en sådan order som översänds.

Erkännande får vägras om den europeiska skyddsordern inte är fullständig eller inte har kompletterats inom den tidsfrist som den behöriga myndigheten i den verkställande staten har fastställt (artikel 10.1 a). Om en europeisk skyddsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, och den utfärdande myndigheten inte har inkommit med komplettering inom föreskriven tid, får erkännande av skyddsordern vägras. En grundläggande förutsättning för att en skyddsorder ska kunna erkännas och verkställas i Sverige är att det finns ett fullgott underlag för att pröva förutsättningarna för erkännande. Det bör därför införas en avslagsgrund för det fall att den europeiska skyddsordern är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövningen. En förutsättning för att vägra erkännande bör dock vara att den utfärdande myndigheten inte efterkommer en begäran om komplettering.

Om den eller de skyddsåtgärder som ligger till grund för en europeisk skyddsorder inte är sådana skyddsåtgärder som omfattas av direktivets tillämpningsområde, får erkännande av skyddsordern vägras (artikel 10.1 b). Den utfärdande myndigheten ska vid översändande av den europeiska skyddsordern i formuläret ange vilken eller vilka skyddsåtgärder som ligger till grund för framställningen. De förtryckta alternativ som finns i formuläret motsvarar de skyddsåtgärder som räknas upp i direktivets artikel 5. Några andra skyddsåtgärder än de som omfattas av direktivets tillämpningsområde behöver inte erkännas. I anslutning till de förtryckta alternativen finns möjlighet för den utfärdande myndigheten att närmare precisera den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern. Om det av dessa uppgifter framgår att skyddsåtgärden inte uppfyller direktivets krav på en skyddsåtgärd, bör erkännande vägras. Här, liksom i andra fall där uppgifterna i en skyddsorder framstår som oklara eller ger upphov till frågor, bör den utfärdande myndigheten beredas tillfälle att komma in med kompletterande upplysningar innan ett avslagsbeslut meddelas.

Hinder på grund av straffmyndighet

Erkännande får vidare vägras om den person som är orsak till fara på grund av sin ålder inte kan göras straffrättsligt ansvarig, enligt den verkställande statens lagstiftning, för den gärning eller det beteende i förhållande till vilket skyddsåtgärden har meddelats (artikel 10.1 h). I lagrådsremissen föreslås att en europeisk skyddsorder inte ska erkännas i Sverige om den som har ålagts en skyddsåtgärd i den utfärdande staten inte hade fyllt 15 år när beslutet meddelades där. *Lagrådet* framhåller att lagen om kontaktförbud inte innehåller någon åldersgräns för att meddela ett kontaktförbud. Mot bakgrund av den stora likheten mellan de två lagarna bör, enligt Lagrådets mening, inte heller lagen om europeisk skyddsorder innehålla någon åldersgräns som krav för att en europeisk skyddsorder ska kunna erkännas. Regeringen instämmer i Lagrådets synpunkt. Någon vägransgrund för straffmyndiga bör därför inte införas i den nya lagen.

Övriga vägransgrunder

Erkännande får även vägras om den person som är orsak till fara åtnjuter immunitet enligt den verkställande statens lagstiftning och immuniteten gör det omöjligt att meddela åtgärder på grund av en europeisk skyddsorder. Erkännande får vidare vägras om skyddsåtgärden avser en gärning som inte utgör ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning, om skyddet härrör från verkställigheten av en påföljd eller åtgärd som omfattas av amnesti enligt den verkställande statens lagstiftning, om den person som är orsak till fara på grund av den verkställande statens preskriptionsregler inte kan åtalas för den gärning eller det beteende i vars sammanhang den utländska skyddsåtgärden har meddelats, om erkännande av den europeiska skyddsordern skulle strida mot *ne bis in idem*-principen, eller om skyddsåtgärden avser ett brott som enligt den verkställande statens lagstiftning helt eller till stor eller väsentlig del anses ha begåtts inom dess territorium (artikel 10.1

punkterna c, d, f, g och i). *Åklagarmyndigheten* och *Stockholms universitet* menar att även en eller flera av dessa grunder bör införas som skäl för att vägra erkännande och verkställighet.

Dessa vägransgrunder avser situationer där ett erkännande skulle komma i konflikt med grundläggande straffrättsliga principer. Vägransgrunderna har tagits in i direktivet mot bakgrund av att skyddsåtgärder enligt flertalet medlemsstaters rättsordningar utgör straffrättsliga påföljder eller straffprocessuella tvångsmedel. Om en europeisk skyddsorder erkänns i Sverige, ska ett förbud som motsvarar ett kontaktförbud meddelas. Som anförs ovan utgör ett beslut om kontaktförbud varken en påföljd för brott eller ett straffprocessuellt tvångsmedel och utgör alltså inte någon sanktion för en brottslig gärning. De nu angivna vägransgrunderna får därför inte någon relevans för om en europeisk skyddsorder bör erkännas i Sverige. Dessa vägransgrunder bör därmed inte införas i den nya lagen.

Andra hinder mot erkännande

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet framför att en medlemsstat kan ha rätt och eventuellt också skyldighet att vägra verkställa en skyddsåtgärd som innebär ett oproportionerligt ingrepp i rörelsefriheten. Regeringen delar synsättet att en europeisk skyddsorder inte får erkännas och verkställas i strid med Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), unionsrättens bestämmelser om skydd för grundläggande fri- och rättigheter eller de svenska grundlagarna. I direktivet påminns om artikel 6 i EU-fördraget, där det föreskrivs att de grundläggande rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och i Europakonventionen bör respekteras (skäl 37). Någon uttrycklig avslagsgrund har dock inte införts i direktivet, eftersom stadgan och Europakonventionen redan är bindande för alla medlemsstater.

En utgångspunkt bör vara att det inte behövs någon särskild bestämmelse för att myndigheter i Sverige ska beakta Europakonventionen. Det saknas skäl att göra undantag från den utgångspunkten i fråga om behovet av en särskild vägransgrund för att tillse att en europeisk skyddsorder inte erkänns och verkställs i strid med Europakonventionen. Motsvarande bedömning bör göras även i fråga om de tilläggsprotokoll till konventionen som gäller som lag här i landet och för unionsrättens bestämmelser om skydd för grundläggande fri- och rättigheter.

Även när det gäller grundlagarna måste utgångspunkten vara att myndigheter i Sverige beaktar dessa även utan en särskild bestämmelse om detta. Om det, mot förmodan, skulle uppkomma en situation där erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder skulle stå i strid med de svenska grundlagarna, kan erkännande vägras utan en särskild vägransgrund om det.

Regeringens förslag: Åklagaren ska vid prövning av frågan om huruvida en europeisk skyddsorder ska erkännas och hur den ska verkställas tillämpa bestämmelserna i lagen om kontaktförbud om delgivning, skyndsamt vid handläggningen, offentligt biträde, utredning, partsinsyn, kommunikation och beslutets utformning. Vidare ska åklagaren tillämpa de bestämmelser i förvaltningslagen som gäller vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud. Åklagaren ska också tillämpa de särskilda regler som gäller för kontaktförbud avseende gemensam bostad.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslaget. *Åklagarmyndigheten* lyfter frågor om den praktiska tillämpningen av bestämmelserna och *Advokatsamfundet* efterlyser en bestämmelse om att frågor om erkännande och verkställighet i Sverige ska behandlas skyndsamt.

Skälen för regeringens förslag: Den verkställande statens lagstiftning ska tillämpas på meddelande och verkställighet av det beslut som erkänner och verkställer en europeisk skyddsorder (artikel 11.1). Som konstaterats ska åklagaren i ett ärende om en europeisk skyddsorder pröva dels frågan om det föreligger några formella hinder mot erkännande, dels frågan om hur verkställigheten ska ske. Den första delen av prövningen kan ske på grundval av de handlingar som översänds till Sverige för erkännande och verkställighet av skyddsordern. Den andra delen av prövningen har likheter med den prövning som sker i ärenden om kontaktförbud. Vid handläggningen av ärendet hos åklagaren bör därför de förfaranderegler som gäller i ärenden om kontaktförbud så långt möjligt tillämpas.

I ärenden om kontaktförbud får åklagaren för utredning anlita biträde av Polismyndigheten, och regler om partsinsyn, sekretess och kommunikation gäller för handläggningen (9–11 §§ lagen om kontaktförbud). I ett kontaktförbudsärende ska vidare vissa förundersökningsregler i tillämpliga delar gälla för utredningen, bl.a. om hållande av förhör (9 § andra stycket lagen om kontaktförbud). I promemorian föreslås att samtliga dessa bestämmelser ska tillämpas även i ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder. *Åklagarmyndigheten* konstaterar att en europeisk skyddsorder kommer att innehålla de väsentliga uppgifter som ska ligga till grund för erkännande och verkställighet samt anför att skyddspersonen i normalfallet inte torde behöva underrättas om dessa uppgifter och att förbudspersonen ofta kommer att befinna sig utomlands. Det är för *Åklagarmyndigheten* oklart vilken betydelse ett yttrande från någon av de berörda ska tillmätas, huruvida uppgifterna i ett yttrande ska kontrolleras och huruvida uppgifterna ska kunna medföra att den europeiska skyddsordern inte erkänns eller verkställs.

Vid utformningen av förfarandet för erkännande och verkställighet bör beaktas att ett övergripande syfte med att införa ett gränsöverskridande samarbete om skyddsåtgärder baserat på principen om ömsesidigt erkännande är att den skyddsbehövande inte ska behöva gå igenom dubbla

förfaranden för att erhålla skydd. Även utan direktivet om en europeisk skyddsorder är det möjligt för en skyddsbehövande som kommer till Sverige att få sitt skyddsbehov tillgodosett genom att åklagare efter en fullständig tillämpning av reglerna i lagen om kontaktförbud prövar om ett kontaktförbud kan meddelas. Genom att tillämpa direktivet kan den prövning som redan gjorts i den utfärdande staten komma den skyddsbehövande till godo på så sätt att förfarandet för utfärdande av en skyddsåtgärd i den verkställande staten förenklas och påskyndas. Mot den bakgrunden bör en utgångspunkt vid utformningen av förfarandet för erkännande och verkställighet vara att i möjligaste mån undvika bestämmelser som fördröjer och förlänger den process som krävs för att få en skyddsåtgärd meddelad samtidigt som rättssäkerheten för den som skyddsordern gäller mot inte får eftersättas.

En prövning av om en europeisk skyddsorder ska erkännas och verkställas i Sverige går ut på att kontrollera om det föreligger några formella hinder mot erkännande och verkställighet i Sverige och att besluta om i vilken form verkställigheten ska ske. Som Åklagarmyndigheten konstaterar kommer de handlingar som översänds till Sverige för erkännande och verkställighet att innehålla de väsentliga uppgifter som behövs för att kontrollera förekomsten av formella hinder. Saknas det uppgifter i det formulär som har översänts, ska den utfärdande myndigheten föreläggas att komplettera. Denna del av prövningen innebär i huvudsak att åklagaren godtar förekomsten och giltigheten av den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten och erkänner den faktiska situation som beskrivs i den europeiska skyddsordern samt instämmer i att skydd bör tillhandahållas och bör fortsätta att tillhandahållas. Prövningen ska inte innefatta någon bedömning av de omständigheter eller rättsliga överväganden som ligger till grund för den europeiska skyddsordern. För denna första del av prövningen förefaller behovet av utredning, kommunikation och partsinsyn begränsat.

Frågan är i vilken utsträckning det andra ledet i prövningen, bedömningen av hur verkställigheten av skyddsordern ska gå till, föranleder behov av att närmare kunna utreda sakförhållanden och behov av kommunikation och partsinsyn. Prövningen i denna del går ut på att avgöra vilket av de förbud som står till buds som ska tillämpas i det enskilda fallet. Till skillnad från vad som gäller vid den prövning som normalt föregår ett beslut om kontaktförbud ska det i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder inte göras någon prövning av om det finns ett skyddsbehov eller om det föreligger skäl att meddela en skyddsåtgärd i Sverige. Den huvudsakliga frågan är vilket sorts förbud som närmast motsvarar den skyddsåtgärd som beskrivs i skyddsordern, vilket är en fråga som åklagaren rimligen är bäst lämpad att bedöma. Det får antas att det som regel kommer saknas anledning att inhämta ytterligare utredning än de uppgifter som framgår av formuläret för att avgöra den frågan. Ett yttrande från någon av de berörda får som Åklagarmyndigheten är inne på begränsad betydelse för de överväganden som ska göras. Det bör dock finnas en möjlighet för åklagaren att vid behov inhämta ytterligare utredning för det fall det trots allt behövs för att avgöra frågan om vilket förbud som bör meddelas i det enskilda fallet. Möjligheten i lagen om kontaktförbud att anlita polisens

Prop. 2014/15:139 biträde i utredningen bör därför göras tillämplig även i ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder.

När det gäller frågan om kommunikation och partsinsyn kan konstateras att det i lagen om kontaktförbud redan finns långtgående möjligheter att avgöra ärendet utan att kommunikation har skett. Frågan om kontaktförbud får avgöras utan kommunikation om sådan skulle vara uppenbart obehövlig, om det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet i ärendet eller om avgörandet inte kan skjutas upp (11 § lagen om kontaktförbud). Det får antas att kommunikation regelmässigt är att bedöma som uppenbart obehövlig i ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder. Det kan dock inte uteslutas att det på parternas eget initiativ inkommer uppgifter i ärendet. Sådana nya uppgifter bör kommuniceras, i enlighet med allmänna förvaltningsrättsliga principer. Bestämmelserna om kommunikation och partsinsyn i lagen om kontaktförbud bör därför vara tillämpliga även i ärenden om en europeisk skyddsorder.

Den verkställande myndigheten ska informera den person som är orsak till fara, den utfärdande myndigheten och den skyddade personen om de åtgärder som har meddelats med anledning av ett erkännande av en europeisk skyddsorder (artikel 9.3). Informationen ska även innehålla eventuella rättsliga konsekvenser av en överträdelse av en meddelad åtgärd enligt nationell rätt. Ett beslut om kontaktförbud ska delges den som förbudet avses gälla (5 § lagen om kontaktförbud). Ett beslut om kontaktförbud ska bl.a. ange förbudets innebörd och omfattning samt vilken påföljd som överträdelse av förbudet kan medföra (12 § lagen om kontaktförbud). Med hänsyn till att ett beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder i allt väsentligt kommer motsvara ett beslut genom vilket åklagare har ålagt den mot vilken förbudet avses gälla kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud bör delgivningsbestämmelsen gälla även i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder. Eftersom det kan antas att den som förbudet avses gälla mot i många fall kommer att befinna sig i den utfärdande staten kommer valet av form för delgivning vanligtvis stå mellan att begära bistånd från den utfärdande myndigheten med delgivning eller att översända beslutet om kontaktförbud med post och mottagningsbevis. *Åklagarmyndigheten* anför att det kan uppstå svårigheter vid lagföring av överträdelser om delgivning har skett med post och mottagningsbevis. Regeringen anser att frågan om vilken form för delgivning som är lämpligast i det enskilda fallet kan överlätas till åklagaren att avgöra och noterar att frågan om möjligheterna till lagföring av eventuella överträdelser måste vägas in i bedömningen. Om åklagarens informationsskyldighet i förhållande till den utfärdande myndigheten och till den skyddade personen kan föreskrivas i förordning.

En europeisk skyddsorder ska erkännas med samma prioritet som skulle tillämpas i ett liknande nationellt fall, med beaktande av de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet (artikel 15). *Advokatsamfundet* efterlyser en övergripande regel för inom vilken tid en europeisk skyddsorder ska verkställas. Regeringen delar uppfattningen att frågor om erkännande och verkställighet av en skyddsorder ska handläggas skyndsamt. Det finns ett skyndsamhetskrav när det gäller handläggningen av frågor om kontaktförbud (6 a § lagen om

kontaktförbud). I fråga om kontaktförbud avseende gemensam bostad ska åklagarens beslut i ärendet meddelas med särskild skyndsamhet. Samma skyndsamhetskrav bör gälla i ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder. Regeringen delar promemorians bedömning att bestämmelserna om skyndsam handläggning i lagen om kontaktförbud bör göras tillämpliga även på dessa ärenden.

Om en europeisk skyddsorder ska verkställas som ett förbud avseende gemensam bostad bör även övriga särbestämmelser som finns i lagen om kontaktförbud för dessa fall tillämpas. I dessa situationer är sålunda den mot vilken förbudet avses gälla skyldig att i vissa fall följa med till ett förhör och det ska bl.a. förordnas ett offentligt biträde för den som förbudet gäller eller avses gälla. Polis får avlägsna den mot vilken förbudet gäller från bostaden (6 och 7 a §§ samt 13 a § första stycket lagen om kontaktförbud). Ett offentligt biträde bör även kunna förordnas om en europeisk skyddsorder ska verkställas som ett förbud som motsvarar ett särskilt utvidgat kontaktförbud (jfr 7 a § lagen om kontaktförbud).

Vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud gäller vidare vissa bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223). Det rör sig bl.a. om myndigheternas serviceskyldighet, tolkning och möjlighet att underlåta motivering av beslut (13 § lagen om kontaktförbud). Dessa bestämmelser bör på motsvarande sätt gälla även i ärenden enligt den nya lagen.

I avsnitt 5.5 lämnas förslag på en ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att uppgifter i ett ärende enligt den nya lagen ska omfattas av sekretess i samma utsträckning som i ett ärende enligt lagen om kontaktförbud och i ett ärende om en skyddsåtgärd enligt förordningen om civilrättsliga skyddsåtgärder.

5.4.6 Innehållet i ett beslut om verkställighet

Regeringens förslag: Ett beslut om verkställighet ska vara skriftligt och innehålla information om den som förbudet avses skydda och den som förbudet avses gälla mot, förbudets innebörd och omfattning, inklusive vilket slags förbud som den europeiska skyddsordern ska verkställas som. Beslutet ska också innehålla uppgift om de skäl som har bestämt utgången, åberopade paragrafer och vilken påföljd som överträdelse av förbudet kan medföra. I beslutet ska det även finnas en upplysning om möjligheten att begära rättsens prövning av beslutet.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag, utom såtillvida att det i promemorian i stället för en hänvisning till lagen om kontaktförbud föreslås en uttrycklig bestämmelse i den nya lagen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: En erkänd skyddsorder ska verkställas genom att åklagaren meddelar ett beslut varigenom den som skyddsordern gäller mot åläggs förbud att ha kontakt med den som skyddsordern avses skydda på motsvarande sätt som enligt lagen om

Prop. 2014/15:139 kontaktförbud. I beslutet om verkställighet bör därför anges vilket slags förbud som har meddelats. I avsnitt 5.4.3 redovisas vilka utgångspunkter som ska gälla vid bedömningen av vilket slags förbud som ska meddelas. Beslutet om verkställighet bör också innehålla uppgifter om förbudets innebörd och omfattning i övrigt, bl.a. under vilken tid det meddelade förbudet ska bestå och eventuella undantag från förbudet.

Utöver nu angivna uppgifter bör beslutet om verkställighet, på samma sätt som gäller för beslut om kontaktförbud, vara skriftligt och innehålla uppgifter om den som förbudet avses skydda och den som förbudet avses gälla mot, åberopade lagrum, vilken påföljd som överträdelse av förbudet kan medföra samt en upplysning om möjligheten att begära rättens prövning av beslutet om verkställighet. Vidare bör skälen för valet av förbud och för den övriga utformningen av förbudets innebörd och omfattning anges. Om erkännande vägras, bör parternas namn, skälen för ställningstagandet och åberopade lagrum anges. Därutöver bör en upplysning om möjligheten att begära rättens prövning av beslutet om vägran av erkännande lämnas. Att dessa uppgifter ska framgå av ett beslut om verkställighet kan åstadkommas genom en hänvisning till 12 § lagen om kontaktförbud som specificerar innehållet i ett beslut.

5.4.7 Prövning i domstol

Regeringens förslag: Åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder ska kunna prövas av rätten. Samma bestämmelser i lagen om kontaktförbud om delgivning och skyndsamhet som gäller vid åklagarens handläggning ska tillämpas. Därutöver ska tillämpas reglerna i lagen om kontaktförbud om hur och av vem rättens prövning kan begäras, om behörig domstol och om åklagarens skyldighet att i vissa fall föra talan för den som förbudet avses skydda. Även vissa andra regler i lagen om kontaktförbud ska tillämpas. Det gäller reglerna om inhibition, om möjligheten att meddela ett förbud fram till dess att ärendet avgjorts slutligt, om rättens sammansättning, om sammanträde, om rättegångskostnader, om tillämplig processlag, om vilka uppgifter som ska anges i ett beslut och om sammanläggning av ärendet med mål om allmänt åtal mot den som förbudet avses gälla mot.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens, utom såtillvida att det i promemorian föreslås att en begäran om rättens prövning endast ska kunna göras skriftligen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslagen. *Domstolsverket* och *Åklagarmyndigheten* lämnar dock synpunkter på det inledande förfarandet vid en begäran om rättens prövning.

Skälen för regeringens förslag: Den verkställande statens lagstiftning ska tillämpas på meddelande av beslut om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder, inklusive bestämmelser om rättsmedel mot beslut som meddelats i den verkställande staten med anledning av den europeiska skyddsordern (artikel 11.1). I direktivet ställs alltså inte något krav på medlemsstaterna att införa rättsmedel i förhållande till beslut om

erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder. Frågan får i stället avgöras av den verkställande statens nationella rätt.

Prövningen hos åklagaren i ärenden om erkännande och verkställighet av europeiska skyddsordrar förete stora likheter med vad som gäller i ärenden om kontaktförbud. En avgörande skillnad är att det i ärenden om erkännande och verkställighet inte ska göras någon bedömning av det underliggande skyddsbehovet, till skillnad från ärenden enligt lagen om kontaktförbud där denna bedömning är av central betydelse. Åklagaren har dock att pröva dels om en skyddsorder ska erkännas i Sverige, dels hur verkställigheten av en skyddsorder ska gå till i det enskilda fallet. I samband därmed har åklagaren att avgöra vilket sorts förbud som bäst motsvarar den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten. Åklagarens bedömning såväl beträffande frågan om en skyddsorder bör erkännas i Sverige som hur den i så fall ska verkställas bör kunna prövas av rätten. Regeringen har gjort samma bedömning i andra lagstiftningsärenden om genomförande av rättsakter om internationellt straffrättsligt samarbete inom EU (se t.ex. 3 kap. 14 § förslaget till lag om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen, prop. 2014/15:116). Möjligheten till och förutsättningarna för att få rättsens prövning bör motsvara vad som gäller i ärenden om kontaktförbud.

I ett ärende om kontaktförbud har den som har ålagts förbud eller den som förbudet avses skydda talerätt (14 § lagen om kontaktförbud). I promemorian föreslås att rätt att begära rättsens prövning ska tillkomma den som beslutet angår, förutsatt att beslutet har gått honom eller henne emot. Precis som i ärenden om kontaktförbud bör den som har ålagts ett förbud genom ett beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder kunna begära ändring eller hävande av förbudet. När åklagaren har vägrat verkställighet av skyddsordern bör vidare den som skyddsordern är avsedd att skydda kunna föra ärendet till domstolen, liksom när den personen är missnöjd med omfattningen av det förbud som åklagaren har meddelat genom beslutet om verkställighet. *Åklagarmyndigheten* konstaterar att förslaget i promemorian, att den som beslutet angår ska kunna begära rättsens prövning, kan tolkas vidare än motsvarande reglering i lagen om kontaktförbud och förordar i stället en formulering som följer lagen om kontaktförbud. Regeringen föreslår att det tas in en bestämmelse i den nya lagen som innebär att bestämmelsen i 14 § lagen om kontaktförbud ska tillämpas. Den som har ålagts förbud eller den som förbudet avses skydda får därmed rätt att begära rättsens prövning av beslutet om verkställighet.

I promemorian föreslås vidare att en begäran om rättsens prövning endast ska få ske skriftligen, till skillnad från motsvarande reglering i lagen om kontaktförbud, där en sådan begäran kan ske skriftligen eller muntligen. *Domstolsverket* ställer sig frågande till denna skillnad och efterlyser ytterligare motivering i frågan. Inte heller i denna fråga ser regeringen någon anledning att avvika från den ordning som gäller vid en begäran om rättsens prövning i lagen om kontaktförbud. Motsvarande bestämmelse i lagen om kontaktförbud bör därför tillämpas även i ärenden om europeisk skyddsorder.

Behörig domstol att pröva ärenden om kontaktförbud är den tingsrätt där åklagare som har prövat frågan om kontaktförbud ska föra talan i

Prop. 2014/15:139 brottmål i allmänhet (15 § lagen om kontaktförbud). Som redogörs för i avsnitt 5.1 har direktivet om den europeiska skyddsordern samband med EU:s förordning om civilrättsliga skyddsåtgärder. Även i ärenden enligt EU-förordningen är behörig domstol den tingsrätt där åklagaren ska föra talan i brottmål i allmänhet vid överklagande av åklagarens beslut (se 3 § första stycket lagen (2015:197) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor). Även om det kan sättas i fråga om en sådan forumregel innebär ett tillräckligt tydligt utpekande av behörig domstol (jfr prop. 2014/15:116 s. 85) bör behörig domstol att pröva åklagarens beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder vara densamma som gäller i ärenden om kontaktförbud och ärenden om civilrättsliga skyddsåtgärder. Behörig domstol bör alltså vara den tingsrätt där åklagare som har prövat skyddsordern ska föra talan i brottmål i allmänhet. Genom en hänvisning i den nya lagen till 15 § lagen om kontaktförbud kan detta åstadkommas.

Vid rättens prövning i ärenden om kontaktförbud tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, med vissa särskilt angivna särbestämmelser. Dessa särbestämmelser är främst motiverade av kontaktförbudets särskilda karaktär och dess påtagligt straffrättsliga inslag (prop. 1987/88:137 s. 31–33). Rättens prövning enligt EU-förordningen om civilrättsliga skyddsåtgärder föreslås ske med tillämpning av lagen om domstolsärenden, utan hänsyn tagen till de särbestämmelser som gäller för ärenden om kontaktförbud (prop. 2014/15 s. 27 f.). I ärenden enligt EU-förordningen har rätten endast att göra en formell prövning. Med hänsyn därtill och till att förordningen endast rör skyddsåtgärder meddelade i civilrättsliga frågor har det inte bedömts finnas skäl att tillämpa den särreglering som gäller på grund av de straffrättsliga inslagen i kontaktförbudsärendena. Rättens prövning av ett beslut om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder har dock ett närmare samband med den prövning som gäller vid rättens prövning i ärenden om kontaktförbud. De särregler som gäller enligt lagen om kontaktförbud bör därför tillämpas även i ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder. Därmed bör bestämmelserna om åklagarens skyldighet att föra talan för den som ett förbud avses skydda (16 §), om tingsrättens sammansättning (18 §), om sammanträde (19 §) och om möjlighet för rätten att sammanföra ärendet med ett brottmål (22 §) gälla i sådana ärenden. Därutöver bör även bestämmelserna om rättens möjlighet att inhibera åklagarens beslut (17 §) och om rättegångskostnader (20 §) gälla för ärenden enligt den nya lagen. I övrigt bör lagen om domstolsärenden gälla (21 § första stycket). Rättens beslut bör utformas på samma sätt som i ärenden om kontaktförbud (21 § andra stycket).

5.4.8 Ändring av den europeiska skyddsordern

Regeringens förslag: Om den europeiska skyddsordern ändras, ska åklagaren meddela ett nytt beslut om verkställighet, om det inte finns hinder mot erkännande.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt i sak med regeringens, utom såtillvida att promemorians förslag medger en möjlighet till omprövning av ett beslut om verkställighet vid ändrade förhållanden.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslaget. *Åklagarmyndigheten* anser att problem kan uppkomma vid tillämpningen av en proportionalitetsregel.

Skälen för regeringens förslag

Den europeiska skyddsordern förlängs eller ändras på annat sätt

Den utfärdande myndigheten har exklusiv behörighet att fatta beslut avseende förlängning, översyn, ändring, upphävande och återkallelse av den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten och följaktligen även av den europeiska skyddsordern (artikel 13.1). Den utfärdande myndigheten ska utan dröjsmål informera den verkställande myndigheten om alla sådana beslut (artikel 13.5). Om den utfärdande myndigheten har ändrat den europeiska skyddsordern, ska den verkställande myndigheten ändra de verkställighetsåtgärder som har vidtagits eller vägra verkställighet, om den ändrade skyddsordern innebär att det finns hinder mot verkställighet (artikel 13.7).

Om skyddsordern förlängs eller på annat sätt ändras av den utfärdande myndigheten, ska en omprövning av beslutet om verkställighet göras. Mot bakgrund av att ett beslut om verkställighet är ett uttryck för erkännande av den utfärdande statens avgörande är det följdriktigt att ändringar i den utfärdande statens skyddsåtgärd förutsätter ett förnyat ställningstagande genom ett nytt beslut om verkställighet, oavsett om den utfärdande staten översänder en helt ny skyddsorder eller om den i annan ordning meddelar att den bakomliggande skyddsåtgärden har ändrats. Prövningen bör gå till på samma sätt som den ursprungliga prövningen av en översänd skyddsorder och, om det inte finns hinder mot erkännande, mynna ut i ett beslut om hur verkställigheten ska ske.

Den verkställande staten får inte tillämpa andra vägransgrunder än att den europeiska skyddsordern inte har utfärdats på grundval av en sådan skyddsåtgärd som omfattas av direktivets tillämpningsområde eller att skyddsordern är ofullständig eller inte har kompletterats inom föreskriven tid (artikel 13.7 b). De möjligheter som direktivet medger för att vägra erkännande av en europeisk skyddsorder är således mer begränsade vid omprövning på grund av att skyddsordern har ändrats än när prövningen sker för första gången.

Precis som vid den initiala prövningen av den europeiska skyddsordern bör åklagarens prövning i en sådan situation därutöver bestå i att göra en bedömning av vilket kontaktförbud som bäst överensstämmer med den ändrade skyddsåtgärden. Beslutet bör även omfatta vilken tid förbudet ska gälla.

Andra grunder för omprövning

I promemorian föreslås att en förnyad prövning även ska kunna aktualiseras om det på grund av ändrade förhållanden eller av annan anledning

Prop. 2014/15:139 finns skäl att ompröva beslutet om verkställighet, t.ex. om den förbudet gäller mot uppträder antingen på ett sätt som motiverar en skärpning av förbudet eller på ett sätt som föranleder ett mindre ingripande förbud. En erkänd skyddsorder ska verkställas i Sverige genom en åtgärd som i största möjliga mån överensstämmer med den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten. Ändrade förhållanden bör föranleda att den utfärdande myndigheten ändrar den europeiska skyddsordern. En sådan ändring ska erkännas och verkställas på samma sätt som anförts ovan. Någon ytterligare grund för förnyad prövning bör därför inte införas.

Ändrade förhållanden bör inte heller föranleda åklagaren att meddela ett beslut om kontaktförbud, vid sidan om verkställigheten av den europeiska skyddsordern. Även om det kan föreligga omständigheter som motiverar ett mer ingripande förbud än som föranletts av den europeiska skyddsordern, bör ett kontaktförbud inte beslutas parallellt med en europeisk skyddsorder. Ändrade förhållanden får i stället rapporteras till den utfärdande myndigheten i den andra medlemsstaten, som har att göra de ändringar i den europeiska skyddsordern som är påkallade.

5.4.9 Upphävande av verkställigheten

Regeringens förslag: Åklagaren ska upphäva ett beslut om verkställighet om den europeiska skyddsordern upphävs eller återkallas eller om det finns hinder mot erkännande av en ändrad skyddsorder.

Åklagaren får upphäva ett beslut om verkställighet om den som skyddsordern är avsedd att skydda inte uppehåller sig i Sverige.

Om åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet är föremål för rättsens prövning, är det rätten som ska pröva frågor om att upphäva beslutet om verkställighet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens, utom såtillvida att det i promemorian föreslås att det införs en särskild grund för att avbryta verkställigheten när fortsatt verkställighet skulle strida mot proportionalitetsbestämmelsen i lagen om kontaktförbud samt att det i promemorian föreslås att en ny verkställbarhetsförklaring ska kunna meddelas om den andra medlemsstaten begär att verkställigheten ska bestå efter utgången av den tid som har fastställts i det ursprungliga beslutet. I promemorian föreslås ingen bestämmelser om att rätten i vissa fall ska pröva frågor om att upphäva beslutet om verkställighet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot förslaget. *Åklagarmyndigheten* anför att även ändrade förhållanden bör kunna föranleda ett upphävande av ett beslut om verkställighet. *Stockholms universitet* tillägger att det får anses osäkert om de begränsningar som följer av proportionalitetsprincipen i lagen om kontaktförbud är förenliga med artikel 14.1 b i direktivet. Universitetet tillstyrker emellertid förslaget, eftersom det resultat som uppnås framstår som rimligt och önskvärt.

Allmänt om avbrytande av verkställigheten

Om den utfärdande myndigheten har upphävt eller återkallat den europeiska skyddsordern, ska den verkställande myndigheten avsluta de åtgärder som har meddelats till verkställighet av den erkända skyddsordern, så snart som den har blivit vederbörligen informerad (artikel 13.6). Den verkställande myndigheten får även avbryta de åtgärder som vidtagits till verkställighet av en europeisk skyddsorder i vissa andra situationer. Det får ske om det finns tydliga indikationer på att den skyddade personen inte bor eller uppehåller sig inom den verkställande statens territorium, om, enligt den verkställande statens lagstiftning, de åtgärder som har meddelats för att verkställa den europeiska skyddsordern har pågått längst möjliga tid samt om den europeiska skyddsordern har ändrats och det finns grund för att vägra fortsatt verkställighet.

Skyddsordern har återkallats eller upphävts

Om den europeiska skyddsordern har upphävts eller återkallats i ursprungsmedlemsstaten, finns det en skyldighet att avsluta åtgärder som har meddelats till verkställighet av skyddsordern. Detta är en naturlig följd av att direktivet bygger på principen om ömsesidigt erkännande. Någon prövning av lämpligheten i att av det skälet upphäva beslutet om verkställighet bör inte ske. Skulle åklagaren finna att det trots den utfärdande myndighetens beslut finns anledning att upprätthålla skyddet, kan åklagaren pröva om ett kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud bör meddelas.

Skyddspersonen befinner sig inte i Sverige

En grundläggande förutsättning för att verkställa en europeisk skyddsorder är att den som en skyddsåtgärd är avsedd att skydda är bosatt eller uppehåller sig i den verkställande staten eller i vart fall står i begrepp att bosätta sig eller uppehålla sig i den verkställande staten (artikel 6.1). Om den skyddade personen lämnar den verkställande staten innan beslutet om verkställighet har pågått längst möjliga tid, saknas anledning att fortsätta verkställigheten. Om det, efter att en europeisk skyddsorder har erkänts och ett beslut om verkställighet har meddelats, framkommer att den som skyddsordern är avsedd att skydda varken är bosatt eller uppehåller sig i Sverige längre, och inget tyder på att personen kommer att återvända, bör därför de åtgärder som har vidtagits för att verkställa den europeiska skyddsordern avbrytas. För svenska förhållanden innebär detta att beslutet om verkställighet bör upphävas, vilket bör framgå av en bestämmelse i den nya lagen. På *Lagrådets* inrådan bör bestämmelsen formuleras så att det ankommer på åklagaren att i det enskilda fallet bedöma om ett beslut om verkställighet bör upphävas på denna grund.

Verkställigheten har pågått längst möjliga tid

Direktivet föreskriver inte någon längsta varaktighet för en skyddsåtgärd som kan ligga till grund för en europeisk skyddsorder eller någon yttersta tidsgräns för hur lång giltighetstid skyddsordern får ha. Den verkställande statens lagstiftning utgör dock en begränsande faktor för hur

Prop. 2014/15:139 länge verkställigheten kan pågå, eftersom det är den som ska tillämpas på verkställigheten av de åtgärder som vidtas till verkställighet av skyddsordern (artikel 11.1). Åtgärder som har vidtagits får avbrytas när de enligt nationell lagstiftning har pågått längst möjliga tid (artikel 14.1 b). Med hänsyn därtill får direktivet förstås som att de tidsbegränsningar som gäller för ett förbud enligt lagen om kontaktförbud får tillämpas på det förbud som har meddelats till verkställighet av skyddsordern. Om beslutet om verkställighet har löpt ut på grund av en sådan tidsbegränsning, får alltså verkställigheten av den europeiska skyddsordern avbrytas. Kontaktförbud meddelas för viss tid (4 § första stycket lagen om kontaktförbud). I ett beslut om verkställighet ska, som anförs i avsnitt 5.4.3, anges för vilken tid beslutet om verkställighet gäller, med beaktande av de tidsbegränsningar som gäller för olika sorters kontaktförbud. När den tid som angetts för det meddelade förbudet har löpt ut, bör verkställigheten kunna avbrytas.

Innan åtgärder avbryts för att de har pågått längst möjliga tid enligt den verkställande statens nationella rätt ska den utfärdande myndigheten dock tillfrågas om det skydd som tillhandahålls genom den europeiska skyddsordern fortfarande är nödvändigt med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet (artikel 14.3). Den utfärdande myndigheten ska svara utan dröjsmål på en sådan fråga. I situationer där åklagaren i beslutet om verkställighet har beslutat om en kortare varaktighet än den som angivits av den utfärdande myndigheten i formuläret för den europeiska skyddsordern torde den utfärdande myndigheten ofta ha anledning att ange behov av fortsatt verkställighet. Frågan är om beslutet om verkställighet i en sådan situation bör förlängas.

Beslut om kontaktförbud får under vissa förutsättningar förlängas (4 § tredje stycket lagen om kontaktförbud). Någon absolut längsta tid som ett kontaktförbud får förlängas finns inte. Förlängning av ett tidigare meddelat kontaktförbud anses dock som ett nytt kontaktförbud (prop. 1987/88:137 s. 43). Ett kontaktförbud får alltså förlängas endast om samtliga förutsättningar för att meddela ett kontaktförbud är uppfyllda. Om den utfärdande myndigheten på fråga, innan verkställigheten av skyddsordern avbryts, anger behov av fortsatt skydd, bör åklagaren därför ha att pröva om förutsättningar för att meddela ett kontaktförbud föreligger. Åklagaren bör i en sådan situation göra en fullständig prövning av tillämpliga förutsättningar enligt lagen om kontaktförbud. Någon möjlighet att för sådana situationer enbart förlänga beslutet om verkställighet bör inte införas. Med hänsyn till att beslutets giltighetstid löper ut vid en viss i beslutet angiven tidpunkt behöver beslutet om verkställighet dock inte upphävas.

En fullständig prövning enligt lagen om kontaktförbud kan resultera i att ett beslut om kontaktförbud meddelas i enlighet med lagen eller i att inget eller ett mindre ingripande kontaktförbud än det förbud som meddelades till följd av erkännandet meddelas, beroende bl.a. på förutsättningarna i det enskilda fallet och den proportionalitetsavvägning som ska göras. Om det inte finns tillräckligt underlag för att göra den bedömning som krävs, får åklagaren utnyttja de möjligheter att föranstalta om en sådan kontaktförbudsutredning med anlitande av biträde av polis som föreskrivs i lagen.

Som nämnts får den verkställande myndigheten avbryta verkställigheten även i en situation där den europeiska skyddsordern har ändrats på ett sätt som innebär att det föreligger hinder mot erkännande (beträffande frågan om ändring av skyddsordern, se avsnitt 5.4.8). Endast vissa vägransgrunder får prövas i ett sådant förfarande (artikel 13.7 b). Föreligger det hinder mot erkännande av den ändrade skyddsordern, ska verkställighet vägras. Något skäl att fortsätta verkställigheten av det ursprungliga beslutet finns inte i en sådan situation. Beslutet om verkställighet bör därför kunna upphävas.

Rättens prövning

De situationer som enligt regeringens mening bör leda till att beslutet om verkställighet av skyddsordern upphävs föranleder inte någon direkt lämplighetsprövning. Om skyddsordern har återkallats eller upphävts eller har ändrats på ett sätt som innebär att det föreligger hinder mot erkännande, föreligger inte längre grund för att verkställa skyddsordern och beslutet om verkställighet ska därför upphävas. Någon prövning som motiverar införande av en möjlighet att få det beslutet prövat av rätten föreligger inte. Om den skyddsordern avses skydda inte befinner sig i Sverige, är det också ett faktum som bör föranleda att verkställigheten av skyddsordern upphävs. Inte heller den frågan motiverar därför införande av en möjlighet att begära rättens prövning.

Om en situation som föranleder upphävande av ett beslut om verkställighet uppstår medan frågan om erkännande och verkställighet är föremål för rättens prövning, bör det åligga rätten att upphäva beslutet om verkställighet. En sådan ordning gäller när kontaktförbud är föremål för rättens prövning (23 § andra stycket lagen om kontaktförbud). En bestämmelse om att rätten prövar frågor om upphävande för det fall åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet är föremål för rättens prövning bör därför införas.

5.4.10 Rambeslut om överförande av domar och beslut med föreskrift om skyddsåtgärd

Regeringens förslag: Åklagaren eller, om frågan om erkännande och verkställighet är föremål för rättens prövning, rätten ska upphäva ett beslut om verkställighet om en dom eller ett beslut som omfattar samma skyddsåtgärd som ligger till grund för den europeiska skyddsordern verkställs eller följs upp i Sverige med stöd av rådets rambeslut 2008/947/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder respektive rådets rambeslut 2009/829/RIF om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås det inte någon grund för avbrytande av verkställigheten vid överförande av skyddsåtgärder

Prop. 2014/15:139 med tillämpning av bestämmelserna i rambeslutet om verkställighet av frivårdspåföljder eller rambeslutet om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder.

Remissinstanserna uppmärksammar inte särskilt frågan.

Skälen för regeringens förslag: Direktivet innehåller flera bestämmelser som tar särskilt sikte på fall där en skyddsåtgärd har meddelats som en föreskrift inom ramen för en frivårdspåföljd eller som del av ett beslut om övervakningsåtgärder som alternativ till häktning. En sådan föreskrift kan ligga till grund för en europeisk skyddsorder. En sådan föreskrift kan dock också, med stöd av rambeslutet om verkställighet av frivårdspåföljder och rambeslutet om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder, bli erkänd och verkställd i en annan medlemsstat enligt de förfaranden som gäller enligt respektive rambeslut (rådets rambeslut 2008/947/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder och rådets rambeslut 2009/829/RIF om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande). Det är då fråga om att en dömd person får verkställa en utdömd påföljd i den verkställande staten respektive att en misstänkt person får bege sig till en annan stat i avvaktan på slutligt avgörande i ett pågående brottmålsförfarande i den utfärdande staten, på villkor att ett beslut om övervakningsåtgärder följs upp i den andra staten.

Med stöd av rambeslutet om verkställighet av frivårdspåföljder är det möjligt att överföra frivårdspåföljder mellan medlemsstaterna. Överförande kan ske av fristående påföljder, t.ex. skyddstillsyn, och av övervakningsåtgärder som gäller efter det att en dömd person frigivits villkorligt från ett fängelsestraff. Överförande enligt rambeslutet kan omfatta olika åtgärder, bl.a. kan det röra sig om föreskrifter med skyldighet för den dömde att inte besöka vissa orter, platser eller angivna områden i den utfärdande eller verkställande staten eller att undvika kontakt med vissa angivna personer (artikel 4.1 b och f i rambeslutet om verkställighet av frivårdspåföljder). Den verkställande medlemsstaten är i princip skyldig att erkänna och verkställa det avgörande som överförs enligt rambeslutet. I ett betänkande med förslag till lagstiftning för genomförande av rambeslutet konstateras att vissa av de övervakningsåtgärder som anges i rambeslutet inte har någon direkt motsvarighet i det svenska påföljdssystemet (SOU 2013:21 s. 612-614). Det gäller bl.a. sådana åtgärder som innebär en skyldighet att inte besöka vissa platser eller att undvika kontakt med vissa personer. I betänkandet föreslås att dessa övervakningsåtgärder ska verkställas i Sverige i enlighet med det svenska påföljdssystemet. I vissa fall när övervakningsåtgärden inte alls finns i svensk rätt får verkställigheten i Sverige gå ut på att reagera om åtgärden inte följs av den dömde. En sådan reaktion kan t.ex. vara en varning enligt svensk rätt eller en återrapportering till den utfärdande staten. Förslagen i betänkandet innebär således att övervakningsåtgärder som helt eller delvis motsvarar kontaktförbud enligt svensk rätt inte kommer att verkställas här med tillämpning av bestämmelserna om kontaktförbud. I stället kommer en sådan övervakningsåtgärd att kunna verkställas här t.ex. genom återrapportering till den andra staten vid misskötsamhet.

Enligt rambeslutet om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder kan sådana övervakningsåtgärder som anges i rambeslutet överföras mellan medlemsstaterna för erkännande och uppföljning som alternativ till tillfälligt frihetsberövande i avvaktan på ett slutligt avgörande i målet. En av de övervakningsåtgärder som kan bli föremål för överförande enligt rambeslutet innebär skyldighet för en misstänkt person att inte besöka vissa ställen, orter eller angivna områden i den utfärdande eller verkställande staten. En annan övervakningsåtgärd innebär en skyldighet att undvika kontakt med vissa personer med anknytning till ett eller flera påstådda brott (artikel 8.1 b och f i rambeslutet om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder). Sådana övervakningsåtgärder kan samtidigt utgöra skyddsåtgärder som kan ligga till grund för en europeisk skyddsorder. Regeringen har i förslag till lagstiftning för genomförande av rambeslutet gjort bedömningen att bl.a. dessa övervakningsåtgärder ska kunna erkännas och följas upp i Sverige (prop. 2014/15:116, Erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen). Till skillnad från vad som gäller enligt direktivet innebär rambeslutet inte någon skyldighet att verkställa en övervakningsåtgärd med tillämpning av nationella bestämmelser. Den verkställande statens åtagande är i stället att följa upp den åtgärd som beslutats i den utfärdande staten och att återrapportera till den staten om den misstänkte överträder övervakningsåtgärden. Det innebär, såvitt nu är av intresse, att det inte kommer att fattas något beslut i Sverige för att, med tillämpning av bestämmelserna i lagen om kontaktförbud, verkställa sådana övervakningsåtgärder som helt eller delvis motsvarar kontaktförbud i svensk rätt.

På samma sätt som gäller för beslut om förlängning, ändring och upphävande av den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern är det den utfärdande myndigheten som har exklusiv behörighet att påföra en frihetsberövande åtgärd som följd av att en sådan skyddsåtgärd har upphävts, om skyddsåtgärden har meddelats på grund av en sådan dom som avses i rambeslutet om verkställighet av frivårdspåföljder eller på grund av ett sådant beslut om övervakningsåtgärder som avses i rambeslutet om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder (artikel 13.1 b i direktivet). En sådan situation kan typiskt sett uppkomma om den dömda eller den misstänkte har misskött sig, t.ex. genom att överträda en skyddsåtgärd. Om en sådan dom eller ett sådant beslut överförs till Sverige, har det därför införts en möjlighet att avbryta de åtgärder som vidtagits för att verkställa en europeisk skyddsorder (artikel 14.1 d). Om verkställigheten av skyddsordern inte avbryts i en sådan situation, kommer samma skyddsåtgärd samtidigt verkställas eller följas upp i Sverige genom dels det aktuella rambeslutet, dels direktivet. En sådan situation vore olycklig och bör undvikas. Regeringen menar därför att det bör införas en skyldighet att upphäva beslutet om verkställighet av den europeiska skyddsordern om en dom eller ett beslut innehållande en skyddsåtgärd avseende samma parter som skyddsordern avser överförs till Sverige med tillämpning av bestämmelserna i rambeslutet om verkställighet av frivårdspåföljder respektive rambeslutet om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder. På samma sätt som gäller för övriga situationer som föranleder upphävande av ett beslut om verkställighet bör det vara åklagaren som upphäver beslutet. Är åklagarens beslut i fråga

Prop. 2014/15:139 om erkännande och verkställighet föremål för rättens prövning, bör det dock ankomma på rätten att upphäva beslutet.

Av samma skäl som anförs i avsnitt 5.4.9 saknas även i dessa situationer skäl att införa en möjlighet att begära rättens prövning av beslutet att upphäva beslutet om verkställighet.

5.4.11 Överträdelser

Regeringens förslag: Den som bryter mot ett förbud som har meddelats för att verkställa en europeisk skyddsorder ska dömas för överträdelse av europeisk skyddsorder till böter eller fängelse i högst ett år. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Vid en överträdelse av åtgärder som har vidtagits till verkställighet av en europeisk skyddsorder har den verkställande staten behörighet att påföra straffrättsliga påföljder och vidta andra åtgärder som en följd av överträdelsen, om överträdelsen utgör en brottslig gärning enligt den verkställande statens lagstiftning (artikel 11.2 a). Den verkställande staten har vidare behörighet att fatta andra beslut med anledning av överträdelsen och att vidta brådskande och tillfälliga åtgärder för att avbryta överträdelsen, i förekommande fall i avvaktan på ett följdbeslut från den utfärdande staten (artikel 11.2 b och c).

Den som bryter mot ett kontaktförbud döms för överträdelse av kontaktförbud till böter eller fängelse i högst ett år (24 § lagen om kontaktförbud). I ringa fall ska det inte dömas till ansvar. Överträdelse av kontaktförbud sanktioneras alltså med en renodlad straffpåföljd.

Med den utgångspunkten att ett beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder ska vara att likställa med ett kontaktförbud, bör överträdelser av förbud som meddelats genom ett sådant beslut kunna bestraffas på samma sätt som en överträdelse av ett kontaktförbud som har meddelats enligt lagen om kontaktförbud. En särskild straffbestämelse bör därför införas i den nya lagen.

Att sanktionera överträdelser av förbud som meddelats genom ett beslut om verkställighet bör inte skilja sig från bestraffning av överträdelser av kontaktförbud som har meddelats enligt lagen om kontaktförbud. Samma straffskala bör alltså gälla, och det bör inte dömas till ansvar i ringa fall. Brotsrubricering bör vara överträdelse av europeisk skyddsorder.

5.4.12 Risk för dubbla sanktioner

Regeringens förslag: Åtal för överträdelse av ett förbud som har meddelats till följd av ett beslut om verkställighet ska få väckas endast om det står klart att överträdelsen inte kommer att leda till att det i den andra medlemsstaten inleds ett förfarande för att skärpa skydds-

Promemorians förslag: I promemorian föreslås att åtal får väckas endast om det står klart att åtal för gärningen inte kommer att väckas i den andra medlemsstaten.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot förslaget. *Åklagarmyndigheten* anser att det bör övervägas att låta åtalsbegränsningen endast avse situationer där det står klart att förfarandet i den andra medlemsstaten kommer resultera i att skyddsåtgärden skärps eller upphävs och ersätts av en frihetsberövande påföljd.

Skälen för regeringens förslag: De verkställighetsåtgärder som vidtas i den verkställande staten med anledning av ett erkännande av en skyddsorder kommer i stor utsträckning överensstämja med den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern och kommer att gälla parallellt med den underliggande skyddsåtgärden i den utfärdande staten. Om den som skyddsordern gäller mot bryter mot det ålagda förbudet, finns därför risk för att personen genom en och samma handling gör sig skyldig till överträdelse såväl av den utländska skyddsåtgärden som av det beslut om verkställighet som meddelats i Sverige. Ett beteende som innebär en överträdelse av ett förbud som har meddelats i Sverige till verkställighet av en europeisk skyddsorder kan med andra ord utgöra en överträdelse även av den underliggande skyddsåtgärden i den utfärdande staten.

Beroende på förhållandena i det enskilda fallet och den andra statens straffrättsliga behörighet kan det vara lämpligast att lagföringen sker i den andra staten. Frågan om huruvida lagföring bör ske i Sverige får avgöras med utgångspunkt i de omständigheter som föreligger i det enskilda fallet och under de förutsättningar som 2 kap. brottsbalken uppställer. För att säkerställa att samma gärning inte lagförs i båda medlemsstaterna kan samråd och informationsutbyte ske i enlighet med förordningen (2014:1553) om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden inom Europeiska unionen. Någon ytterligare reglering av frågan bedöms inte behövas.

Den utfärdande myndigheten har exklusiv behörighet att påföra en frihetsberövande åtgärd som följd av att den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern har upphävts, om skyddsåtgärden utgör del av en frivårdspåföljd eller om skyddsåtgärden utgör del av ett beslut om övervakningsåtgärder, som alternativ till häktning i avvaktan på ett slutligt avgörande i ett brottmålsförfarande (artikel 13.1 b). Skäl att upphäva en som föreskrift meddelad skyddsåtgärd i en påföljd eller i ett övervakningsbeslut kan typiskt sett uppkomma om den dömda eller den misstänkte har misskött sig, t.ex. genom att överträda en skyddsåtgärd. Den verkställande staten har också, som anförs i avsnitt 5.4.11, behörighet att vidta åtgärder vid en överträdelse av åtgärder som vidtagits till verkställighet av en europeisk skyddsorder (artikel 11.2). Om överträdelsen är att betrakta som en brottslig gärning enligt den verkställande statens lagstiftning, får den verkställande staten påföra straffrättsliga påföljder till följd av överträdelsen. Därmed föreligger risk för att ett och

Prop. 2014/15:139 samma beteende kan beivras både i den utfärdande staten och i Sverige (genom ådömande av en straffrättslig påföljd).

I denna situation är det i strikt mening inte fråga om risk för dubbel lagföring. Genom en tillämpning av direktivet har dock den som skyddsordern gäller mot hamnat i en sämre situation än om skyddsåtgärden endast varit gällande i en stat. Sådana konsekvenser av direktivets tillämpning bör undvikas. I dessa situationer bör det därför införas en begränsning av åklagarens åtalsplikt.

För att inte riskera att överträdelser helt undantas från rättsliga följder anser *Åklagarmyndigheten* att det bör övervägas om en begränsning av åklagarens åtalsplikt bör komma i fråga först när det står klart att förfarandet i den andra medlemsstaten kommer att resultera i att skyddsåtgärden skärps eller upphävs och ersätts av en frihetsberövande påföljd. Eftersom det är den utfärdande myndigheten som enligt direktivet har tillerkänts exklusiv behörighet att förfoga över frågan om att upphäva skyddsåtgärden för att påföra en frihetsberövande åtgärd, som en följd av misskötsamhet, anser regeringen att den utfärdande myndighetens ställningstagande i den frågan bör respekteras. Samma ställningstagande gör sig gällande även om den utfärdande myndigheten bedömer att misskötsamheten inte är av den karaktären att skyddsåtgärden behöver skärpas eller ersättas av en frihetsberövande påföljd. Åtal för en överträdelse av ett förbud som meddelats till verkställighet av en skyddsorder bör därför få väckas endast om det över huvud taget inte inleds något förfarande i den utfärdande staten för att pröva om skyddsåtgärden bör skärpas eller upphävas. Även mot bakgrund av att en bevakning av förfarandets utgång i den utfärdande staten skulle innebära en resurs- och tidskrävande utredning från åklagarens sida anser regeringen att åtalsbegränsningen bör vara knuten till den tidpunkt när det i den andra medlemsstaten inleds ett förfarande för att skärpa skyddsåtgärden eller för att upphäva skyddsåtgärden för att i stället påföra en frihetsberövande åtgärd. Att ett sådant förfarande kommer att inledas bör dock stå klart för att åtalsbegränsningsregeln ska komma i fråga. En bestämmelse med denna innebörd bör tas in i lagen.

5.5 Sekretess och behandling av personuppgifter

Regeringens förslag: Sekretess ska gälla för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ett ärende om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder och vid handläggning av en fråga om utfärdande och översändande av en europeisk skyddsorder till en annan medlemsstat, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Regeringens bedömning: Några särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter behöver inte införas i den nya lagen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot förslaget. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* tillstyrker förslaget, men poängterar att det är oklart

hur långt sekretessen sträcker sig i den stat som ska verkställa en i Sverige utfärdad europeisk skyddsorder. *Sveriges Kvinno- och tjejjourers riksförbund* betonar vikten av att skyddade personuppgifter inte lämnas ut till fel personer när skyddsordrar överförs mellan medlemsstater. *Datainspektionen* efterlyser en närmare analys av tillämpliga dataskyddsbestämmelser och anför att lagen bör kompletteras med en bestämmelse som klargör vilka bestämmelser som ska tillämpas vid utbyte av sådana personuppgifter som aktualiseras av direktivet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Sekretess

I ärenden om kontaktförbud gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs (35 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]). Bestämmelsen är utformad med ett rakt skaderekvisit, vilket innebär en presumtion för offentlighet. Sekretessen följer ärendet och gäller oberoende av vilken myndighet som hanterar frågan (prop. 1987/88:137 s. 38). Sekretessen gäller däremot inte för beslut i ärendet. Bestämmelsen omfattar även uppgifter som förekommer i ärenden om skyddsåtgärder enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor.

Precis som i ärenden om kontaktförbud och i ärenden om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor kommer det i ärenden enligt den nya lagen om en europeisk skyddsorder att finnas uppgifter för vilka sekretess bör gälla. Som konstateras i promemorian gäller detta både vid utfärdandet av en europeisk skyddsorder och när en europeisk skyddsorder översänds för erkännande och verkställighet i Sverige. Offentlighets- och sekretesslagen bör därför kompletteras med en bestämmelse om att sekretess även ska gälla i ärenden enligt den nya lagen, oavsett om uppgifterna behandlas i ett ärende om utfärdande av en svensk skyddsorder som översänds till en annan medlemsstat eller om de behandlas i ett ärende om erkännande och verkställighet av en utländsk skyddsorder i Sverige. Samma skaderekvisit som gäller för ärenden om kontaktförbud och ärenden om skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor bör gälla.

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet och *Sveriges Kvinno- och tjejjourers riksförbund* betonar vikten av skydd för sekretessbelagda uppgifter vid översändande av en skyddsorder till en annan stat. Regeringen instämmer i behovet av att skydda sekretessbelagda uppgifter som översänds i ett ärende om utfärdande och översändande av en europeisk skyddsorder. Den verkställande staten får inte för den som skyddsordern gäller mot röja adress- och andra kontaktuppgifter till den som skyddsordern avses skydda, såvida inte dessa uppgifter är nödvändiga med hänsyn till verkställigheten av den åtgärd som meddelats till verkställighet av skyddsordern (artikel 9.3 i direktivet). För att säkerställa att den stat dit en europeisk skyddsorder översänds kan fullgöra sin skyldighet i det avseendet, bör det, i förekommande fall, anges i den europeiska skyddsorder som översänds att uppgifter omfattas av sekretess i det svenska ärendet. En föreskrift om detta kan tas in i förordning.

Datainspektionen efterlyser en närmare analys av tillämpliga dataskyddsbestämmelser och anför att lagen bör kompletteras med en bestämmelse som klargör vilka bestämmelser som ska tillämpas vid utbyte av sådana personuppgifter som aktualiseras av direktivet.

Genom personuppgiftslagen (1998:204) genomfördes dataskyddsdirektivet i svensk rätt. Lagen syftar till att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter (1 §). Personuppgiftslagen är generellt tillämplig (4 §). Särreglering i annan lag eller i förordning gäller emellertid framför bestämmelserna i personuppgiftslagen (2 §).

Enligt direktivet om den europeiska skyddsordern bör personuppgifter som behandlas vid genomförandet av direktivet skyddas bl.a. i enlighet med rambeslutet om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete (skäl 36 i direktivet). I svensk rätt har rambeslutet genomförts genom lagen (2013:329) med vissa bestämmelser om skydd för personuppgifter vid polissamarbete och straffrättsligt samarbete inom Europeiska unionen.

Regler om skydd för behandling av personuppgifter i bl.a. Åklagarmyndighetens verksamhet återfinns i förordningen (2006:937) om behandling av personuppgifter inom åklagarväsendet. Regeringen har lämnat förslag till en ny åklagardatalag, som för närvarande behandlas av riksdagen (prop. 2014/15:63). I förhållande till såväl den gällande förordningen som förslaget till en ny åklagardatalag utgör lagen med vissa bestämmelser om skydd för personuppgifter vid polissamarbete och straffrättsligt samarbete inom Europeiska unionen en kompletterande reglering. Myndigheter som träffas av den sistnämnda lagens tillämpningsområde är bland annat Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten och allmänna domstolar (prop. 2012/13:73 s. 62).

Behandling av personuppgifter i verksamhet enligt den nya lag som föreslås till genomförande av direktivet om den europeiska skyddsordern regleras således i andra författningar. Det saknas anledning att föra in en upplysningsbestämmelse i den nya lagen om tillämpliga personuppgiftsbestämmelser.

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet påtalar ett behov av harmonisering avseende medlemsstaternas regelverk kring dataskyddsbestämmelser och anför vidare att den europeiska skyddsordern utgör ett exempel på när principen om ömsesidigt erkännande kan kräva en viss nivå av harmonisering av medlemsstaternas system. Regeringen konstaterar att ett sådant arbete pågår inom ramen för det europeiska samarbetet.

6 Konsekvenser av förslagen

Regeringens bedömning: Förslagen bedöms inte medföra annat än marginellt ökade kostnader för rättsväsendets myndigheter. Kostnadsökningarna bedöms rymmas inom nuvarande anslagsramar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ett flertal remissinstanser framhåller positiva konsekvenser av förslagen. *Kriminalvården* pekar på att brottsoffer ges möjlighet att röra sig fritt inom EU med bibehållet skydd från ett kontaktförbud. *Diskrimineringsombudsmannen* tillägger att det finns ett stort behov av att bekämpa mäns våld mot kvinnor och framhåller att förslaget även kommer att stärka ställningen för våldsutsatta personer som lever eller har levt i samkönade relationer. *Domstolsverket* anför att förslagen kan innebära en viss ytterligare arbetsbörda och kostnadsökning för domstolarna som därigenom kan komma att behöva resurstillskott. I detta sammanhang pekar Domstolsverket särskilt på en befarad ökad måltillströmning till de allmänna domstolarna. Även om denna ökning, i vart fall inledningsvis, kan förväntas bli marginell framhålls att ett flertal mindre resurskrävande reformer sammantaget kan medföra att ett resurstillskott blir nödvändigt. Ingen annan remissinstans invänder mot den bedömning som görs i promemorian.

Skälen för regeringens bedömning: Genom direktivet införs en ny samarbetsform mellan EU:s medlemsstater, och de nya bestämmelserna ålägger Åklagarmyndigheten och de allmänna domstolarna nya uppgifter. Det är svårt att förutse hur många nya ärenden som kommer att behöva handläggas årligen eller i vilken utsträckning rättens prövning kommer att begäras. Det kan konstateras att eftersom det är en ny ärendetyp kommer myndigheterna få en ökad ärendemängd. Det finns dock ingenting som tyder på att det rör sig om något större antal personer som kommer att begära utfärdande av en europeisk skyddsorder eller att tillströmningen av ärenden om erkännande och verkställighet av europeiska skyddsordrar kommer att vara särskilt stor. I viss begränsad omfattning kan det bli ökade kostnader för förordnanden av offentliga biträden. Som *Domstolsverket* konstaterar får ökningen av ärendemängden, i vart fall inledningsvis, antas bli av relativt begränsad omfattning. De ärenden i vilka ett offentligt biträde ska förordnas får antas bli ännu färre.

Sammantaget kan inte de kostnadsökningar som de nya bestämmelserna eventuellt medför för Åklagarmyndigheten och Domstolsverket förväntas bli större än att de kan finansieras inom befintliga anslag.

7 Ikraftträdande

Regeringens förslag: De föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2016.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås att bestämmelserna ska träda i kraft den 11 januari 2015.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har något att invända mot förslaget i promemorian.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska senast den 11 januari 2015 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är

Prop. 2014/15:139 nödvändiga för att följa direktivet (artikel 21.1). Bestämmelserna bör därför träda i kraft så snart som möjligt. Detta bedöms kunna ske den 1 januari 2016.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om europeisk skyddsorder

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll och tillämplighet

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern.

I paragrafen anges att lagen genomför direktivet om den europeiska skyddsordern i svensk rätt. Lagens bestämmelser ska således tolkas med beaktande av direktivets skäl och artiklar. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

2 § Denna lag gäller inte i förhållande till Danmark och Irland. Lagen gäller inte heller i förhållande till en annan medlemsstat i Europeiska unionen som inte har genomfört Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern.

Om Europeiska unionen genom ett särskilt beslut har avbrutit tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU, i den ursprungliga lydelsen, i förhållande till en medlemsstat eller om en medlemsstat har upphört att tillämpa direktivet eller den nationella lagstiftning som genomför direktivet, gäller inte denna lag i förhållande till den staten.

Lagstiftningen omfattar som utgångspunkt ett samarbete mellan samtliga medlemsstater i EU. I paragrafen regleras begränsningar i lagens tillämplighet gentemot andra medlemsstater. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Av *första stycket* framgår att lagen inte tillämpas i förhållande till Danmark och Irland. Dessa stater har, med stöd av protokoll fogade till fördragen angående deras ställning, meddelat att de inte deltar i antagandet av direktivet (skäl 41 och 42). Vidare framgår att lagen inte heller gäller i förhållande till en annan medlemsstat i EU som inte har genomfört direktivet. Stycket är i allt väsentligt utformat efter *Lagrådets* förslag.

I *andra stycket* anges att lagen inte gäller i förhållande till en medlemsstat, om EU genom ett särskilt beslut har avbrutit tillämpningen av direktivet i förhållande till den staten eller om medlemsstaten har upphört att tillämpa direktivet eller den nationella lagstiftning som genomför direktivet. Den situation som föreskrivs här kan uppstå t.ex. när en medlemsstat upphör att tillämpa direktivet på grund av att nationell domstol underkänt genomförandet eller till följd av ett utslag från EU-domstolen. Vidare kan skydds klausuler i anslutningsfördragen

innehålla bestämmelser om tillfälligt upphävande av tillämpningen av rättsakter om straffrättsligt samarbete i förhållande till en ny medlemsstat (se t.ex. artikel 39 i Kroatiens anslutningsfördrag).

Skyddsåtgärd och europeisk skyddsorder

3 § I denna lag avses med

1. *skyddsåtgärd*: ett beslut som har meddelats i en medlemsstat i Europeiska unionen i en straffrättslig fråga och genom vilket en person har ålagts ett eller flera av följande förbud eller restriktioner i syfte att skydda en annan person mot en brottslig gärning som kan utgöra fara för denna persons liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet:

a) förbud att beträda vissa orter, platser eller fastställda områden där den som förbudet avses skydda bor eller som den personen besöker,

b) förbud att kontakta den som förbudet avses skydda eller restriktioner på sådana kontakter, inbegripet kontakt per telefon, post, e-post och telefax, eller

c) förbud mot eller restriktioner på att komma den som förbudet avses skydda närmare än ett visst fastställt avstånd,

2. *europeisk skyddsorder*: ett beslut som har meddelats av en behörig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen på grundval av en skyddsåtgärd och som kan sändas över till en behörig myndighet i en annan medlemsstat för att där ge fortsatt skydd åt den som skyddsåtgärden avses skydda.

I paragrafen definieras vad som avses med begreppen skyddsåtgärd och europeisk skyddsorder i den nya lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I *första punkten* definieras begreppet skyddsåtgärd. En skyddsåtgärd är ett beslut, som har meddelats i en medlemsstat i EU i en straffrättslig fråga, genom vilket en person, i syfte att skydda en annan person mot en brottslig gärning som kan utgöra fara för dennes liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet, har ålagts ett eller flera förbud eller restriktioner enligt punkterna a–c. Personen kan ha ålagts a) förbud att beträda vissa orter, platser eller fastställda områden där den som förbudet avses skydda bor eller som den personen besöker, b) förbud att kontakta den som förbudet avses skydda eller restriktioner på sådana kontakter, inbegripet kontakt per telefon, post, e-post eller telefax, eller c) förbud mot eller restriktioner på att komma den som förbudet avses skydda närmare än ett visst fastställt avstånd. Definitionen är baserad på artiklarna 2.2 och 5 i direktivet. Definitionen har framför allt betydelse för bedömningen av om en europeisk skyddsorder kan erkännas och verkställas i Sverige. Om en europeisk skyddsorder inte avser en skyddsåtgärd i enlighet med definitionen, ska erkännande av skyddsordern vägras (se 3 kap. 4 § 2). Att en skyddsåtgärd ska vara meddelad i en straffrättslig fråga innebär att skyddsåtgärder meddelade i civilrättsliga frågor undantas från lagens tillämpningsområde. Är det fråga om en civilrättslig skyddsåtgärd, ska förfarandena enligt EU-förordningen om civilrättsliga skyddsåtgärder tillämpas i stället för denna lag (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor). Vad som utgör en straffrättslig fråga utvecklas i avsnitt 5.2.

I *andra punkten* definieras begreppet europeisk skyddsorder. En europeisk skyddsorder är ett beslut som har meddelats av en behörig

Prop. 2014/15:139 myndighet i en medlemsstat i EU på grundval av en skyddsåtgärd och som kan sändas över till en behörig myndighet i en annan medlemsstat för att där ge fortsatt skydd åt den som skyddsåtgärden avses skydda. Definitionen bygger på artikel 2.1 i direktivet och har nära samband med definitionen i första punkten. Begreppet används genomgående i lagen och har främst betydelse för erkännande och verkställighet av en skyddsorder i Sverige. Enligt artikel 3 i direktivet ska medlemsstaterna meddela kommissionen vilka myndigheter som är behöriga att utfärda en europeisk skyddsorder. Kommissionen ska göra informationen tillgänglig för samtliga medlemsstater.

Föreskrifter om verkställigheten av denna lag

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag.

I paragrafen lämnas en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag. Sådana verkställighetsföreskrifter kan behövas exempelvis avseende formkrav samt samråd och underrättelser i förhållande till den andra medlemsstaten. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

2 kap. Utfärdande och översändande av en europeisk skyddsorder till en annan medlemsstat i Europeiska unionen

Förutsättningar för och rättsverkningar av utfärdande av en europeisk skyddsorder

1 § På grundval av ett kontaktförbud som har meddelats enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud får en europeisk skyddsorder utfärdas för att erkännas och verkställas i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, om den som kontaktförbudet avses skydda begär det och är bosatt eller har för avsikt att bosätta sig i den andra medlemsstaten eller uppehåller sig eller har för avsikt att uppehålla sig där.

I paragrafen anges förutsättningarna för att utfärda en europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1.

I paragrafen anges att en europeisk skyddsorder får utfärdas på grundval av ett kontaktförbud som har meddelats enligt lagen om kontaktförbud för att erkännas och verkställas i en annan medlemsstat i EU, om den som kontaktförbudet avses skydda begär det och är bosatt eller har för avsikt att bosätta sig i den andra medlemsstaten eller uppehåller sig eller har för avsikt att uppehålla sig där. Utfärdande av en europeisk skyddsorder förutsätter alltså att ett kontaktförbud har meddelats och kan läggas till grund för utfärdandet av skyddsordern. Föreskriften har sin grund i att direktivet kräver att en skyddsåtgärd har meddelats för att en skyddsorder ska få utfärdas (artikel 5). Genom hänvisningen till lagen om kontaktförbud undantas familjerättsliga besöksförbud, som har meddelats enligt äktenskapsbalken eller sambolagen

(2003:376), vilka därmed inte kan ligga till grund för ett utfärdande av en skyddsorder. Däremot kan samtliga förbud enligt lagen om kontaktförbud ligga till grund för ett utfärdande. Till skillnad från vad som gäller för ärenden om kontaktförbud, där åklagaren på eget initiativ kan meddela ett kontaktförbud om det finns anledning till det, förutsätter ett utfärdande av en skyddsorder att den som kontaktförbudet avses skydda begär det.

Ett utfärdande kan bli aktuellt om den som kontaktförbudet avses skydda är bosatt eller har för avsikt att bosätta sig i en annan medlemsstat i EU. Bestämmelsen är utformad med artikel 6.1, om i vilka situationer en europeisk skyddsorder får utfärdas, som förebild. Som ett alternativ till kravet på bosättning kan ett utfärdande även bli aktuellt om den som kontaktförbudet avses skydda uppehåller sig i en annan medlemsstat i EU eller har för avsikt att uppehålla sig i en sådan stat.

Åklagaren får utfärda en europeisk skyddsorder om de angivna förutsättningarna föreligger. Bestämmelsen ger därmed åklagaren en möjlighet men inte någon skyldighet att utfärda en skyddsorder när dessa förutsättningar är för handen. Åklagaren måste pröva huruvida det är lämpligt att utfärda en skyddsorder i det enskilda fallet. Åklagaren bör därvid väga in vilket skyddsbehov som föreligger vid en vistelse i den andra medlemsstaten. Först om även denna prövning leder till att en skyddsorder bör utfärdas ska så ske. Vid bedömningen av om en skyddsorder ska utfärdas bör särskilt beaktas att den tid som skyddsordern kan förväntas bestå inte är så kortvarig att syftet med åtgärden inte uppnås. Om det vid bedömningen av lämpligheten i att utfärda en europeisk skyddsorder framkommer att den skyddsbehövandes vistelse i den andra medlemsstaten är så kortvarig att en europeisk skyddsorder i praktiken inte kommer att medföra något ökat skydd för den skyddsbehövande, bör en europeisk skyddsorder inte utfärdas. En sådan situation kan t.ex. föreligga när det inte framstår som sannolikt att den behöriga myndigheten i den verkställande medlemsstaten kommer att hinna meddela ett beslut om en åtgärd för att säkerställa skyddet av den skyddade personen innan denne lämnar den verkställande staten.

2 § En europeisk skyddsorder gäller omedelbart, om inte annat bestäms.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om när en europeisk skyddsorder börjar gälla. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.1, där också *Lagrådets* synpunkter på paragrafen behandlas och bemöts.

I bestämmelsen föreskrivs att en europeisk skyddsorder gäller omedelbart, om inte annat bestäms. Bestämmelsen är utformad med 4 § andra stycket lagen (1988:688) om kontaktförbud som förebild och innebär att åklagarens beslut i normalfallet gäller även om någon begär rätts prövning av beslutet. Vidare innebär bestämmelsen att åklagaren kan besluta att den europeiska skyddsordern ska träda i kraft först vid ett senare tillfälle. Ett sådant behov kan t.ex. föreligga om det kontaktförbud som ligger till grund för den europeiska skyddsordern inte gäller omedelbart utan från en senare tidpunkt. Om den europeiska skyddsordern ska gälla från en senare tidpunkt, bör denna alltid vara exakt angiven på samma sätt som vid ett kontaktförbud som ska gälla först från en senare tidpunkt.

Prop. 2014/15:139 Genom en hänvisning i denna lag till 17 § lagen om kontaktförbud har rätten möjlighet att besluta om inhibition (4 §).

Även en europeisk skyddsorder som beslutats av rätten ska som utgångspunkt gälla trots att beslutet inte har fått laga kraft.

Förfarandet

3 § Åklagare prövar om en europeisk skyddsorder ska utfärdas.

I paragrafen anvisas behörig myndighet för utfärdande av en europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

Av paragrafen framgår att åklagare prövar om en europeisk skyddsorder ska utfärdas. Prövningen av om en europeisk skyddsorder ska utfärdas innebär att åklagaren ska pröva om förutsättningarna enligt 1 § är uppfyllda. Frågan om vilken åklagare som ska vara behörig enligt denna lag avgörs inom Åklagarmyndigheten (se åklagarförordningen [2004:1265] och förordningen [2007:971] med instruktion för Åklagarmyndigheten). Föreskrifter om det närmare förfarandet för prövningen av om en europeisk skyddsorder ska utfärdas finns i förordning.

4 § Vid handläggningen av ärenden enligt detta kapitel tillämpas följande bestämmelser i lagen (1988:688) om kontaktförbud: 5, 6 a, 9–11, 13 och 14–20 §§, 21 § första stycket och 22 §.

Vid denna tillämpning ska bestämmelserna om kontaktförbud i stället avse europeisk skyddsorder.

I paragrafen anges tillämpliga bestämmelser i lagen om kontaktförbud vid handläggningen av ärenden om utfärdande av en europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2 och 5.3.3.

I *första stycket* föreskrivs att vissa särskilt angivna bestämmelser i lagen om kontaktförbud ska tillämpas vid handläggningen av ärenden enligt detta kapitel. Av *andra stycket* framgår att bestämmelserna om kontaktförbud i stället ska avse europeisk skyddsorder vid denna tillämpning. Hänvisningen till lagen om kontaktförbud innebär bl.a. att ett beslut om utfärdande av en europeisk skyddsorder ska delges den mot vilken förbudet avses gälla (5 §). Delgivning får inte ske genom stämningssmannadelgivning i vissa fall eller genom kungörelsedelgivning. Vidare gäller samma skyndsamhetskrav som för ärenden enligt lagen om kontaktförbud (6 a §). Dessa regler har allmän tillämplighet, dvs. de gäller för handläggningen hos såväl åklagaren som domstolen. Därutöver innebär hänvisningen att reglerna i lagen om kontaktförbud om utredning, partsinsyn och kommunikation ska tillämpas vid åklagarens handläggning av ärenden om utfärdande av en europeisk skyddsorder (9–11 §§). Dessa ärenden torde i normalfallet sällan kräva någon utredning utöver den som redan föreligger genom det underliggande kontaktförbudsärendet. För det fall åklagaren i enstaka fall behöver inhämta ytterligare utredning har åklagaren dock genom hänvisningen möjlighet att anlita biträde av Polismyndigheten. Kommunikation torde ofta vara att bedöma som uppenbart obehövlig. Genom hänvisningen görs vidare de bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) som gäller vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud tillämpliga

även vid handläggningen av ärenden om utfärdande av en europeisk skyddsorder. Det rör sig bl.a. om bestämmelser om serviceskyldighet, tolkning och möjlighet att underlåta motivering av beslut (13 § lagen om kontaktförbud).

Hänvisningen till lagen om kontaktförbud innebär vidare bl.a. att åklagarens beslut i fråga om utfärdande av en europeisk skyddsorder ska prövas av tingsrätten, om den som skyddsordern gäller mot eller den som skyddsordern avses skydda begär det (14 § lagen om kontaktförbud). Endast de som berörs av beslutet, dvs. den som den europeiska skyddsordern gäller mot och den som skyddsordern avses skydda, kan således begära rättens prövning. Den som skyddsordern gäller mot kan begära att ordern hävs eller ändras. En begäran om ändring kan också framställas av den som skyddsordern avses skydda. Ett negativt beslut av åklagaren kan prövas av rätten på begäran av den som skyddsordern avses skydda. Det är också dessa personer som är parter vid rättens prövning. Hänvisningen till 14 § lagen om kontaktförbud innebär vidare att en begäran om prövning av åklagarens beslut i fråga om utfärdande av en europeisk skyddsorder ska göras skriftligen eller muntligen till åklagaren, som ska överlämna ärendet till tingsrätten. Precis som vid en begäran om rättens prövning av ett beslut i fråga om kontaktförbud kan begäran alltså göras formlost hos åklagaren. Om begäran sker muntligen, ska åklagaren teckna ner de uppgifter om begäran som behövs. Det ankommer sedan på åklagaren att överlämna ärendet till rätt domstol. En begäran om rättens prövning av åklagarens beslut i fråga om utfärdande av en europeisk skyddsorder får, på samma sätt som gäller vid en begäran om prövning av ett beslut om kontaktförbud, göras utan inskränkning till viss tid.

Vilken domstol som är behörig framgår genom en hänvisning till 15 § lagen om kontaktförbud. Av den hänvisningen följer att behörig domstol är den tingsrätt där åklagare som har prövat frågan om utfärdande av en europeisk skyddsorder ska föra talan i brottmål i allmänhet. Det ankommer på åklagaren att se till att begäran om prövning vidarebefordras till rätt domstol (jfr hänvisningen till 14 § lagen om kontaktförbud). Om åklagaren normalt för talan vid flera tingsrätter, kan samtliga vara behöriga. Om flera tingsrätter är behöriga, är det, precis som vid rättens prövning av ett kontaktförbud, naturligt att åklagaren vidarebefordrar ärendet till den domstol som med hänsyn till omständigheterna ligger närmast till hands för att pröva frågan (jfr prop. 1987/88:137 s. 48 f.).

Vidare framgår genom hänvisningarna till lagen om kontaktförbud att åklagaren är skyldig att föra talan för den som den europeiska skyddsordern avses skydda om åklagaren har utfärdat en skyddsorder och särskilda skäl inte talar mot det (16 §), att rätten får förordna om inhibition och, om en europeisk skyddsorder inte tidigare har utfärdats, utfärda en skyddsorder fram till dess att ärendet avgjorts slutligt (17 §), att tingsrätten ska bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän vid avgörande av saken (18 §), att sammanträde alltid ska hållas om någon part begär det (19 §), att vardera parten svarar för sin kostnad (20 §), att lagen (1996:242) om domstolsärenden i övrigt gäller vid rättens handläggning (21 § första stycket) och att frågan under vissa förutsättningar får prövas i mål om allmänt åtal mot den som den europeiska skyddsordern avses gälla mot (22 §). Till skillnad från vad som före-

Prop. 2014/15:139 skrivs om beslutets innehåll i 21 § andra stycket lagen om kontaktförbud ska en europeisk skyddsorder utfärdas i enlighet med formuläret i bilaga I till direktivet. Om detta föreskrivs närmare i förordning.

5 § Åklagaren ska sända över en europeisk skyddsorder till en behörig myndighet i den medlemsstat där skyddsordern ska erkännas och verkställas.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om översändande av en europeisk skyddsorder till en annan medlemsstat. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.2.

Av bestämmelsen framgår att en europeisk skyddsorder ska sändas över av åklagare direkt till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där skyddsordern ska erkännas och verkställas. Någon svensk centralmyndighet ska inte användas. För det fall den andra medlemsstaten har utsett en centralmyndighet för mottagande av europeiska skyddsordrar ska översändandet dock ske till den centralmyndigheten. Information om vilka myndigheter som är behöriga i respektive medlemsstat kommer att finnas tillgänglig för åklagaren genom kommissionens försorg. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om vilka myndigheter som är behöriga, och kommissionen ska göra den informationen tillgänglig för samtliga medlemsstater (artikel 3.2). Detta gäller även för de medlemsstater som har utsett en eller flera centralmyndigheter.

Även efter ett översändande kan det finnas anledning för åklagaren att upprätthålla kontakten med den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten. En överträdelse av det svenska kontaktförbudet kan även innebära en överträdelse av en åtgärd som har meddelats till verkställighet av den europeiska skyddsordern i den verkställande staten. Om den åtgärd som har meddelats i den verkställande staten är förenad med straffansvar vid överträdelse av åtgärden, föreligger två parallella straffsanktionerade beslut, ett i Sverige och ett i den verkställande staten. Med detta kommer en risk för att lagföring i Sverige av det överträdde kontaktförbudet sker parallellt med lagföring i den verkställande staten för en och samma gärning. I förordningen (2014:1553) om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden inom Europeiska unionen föreskrivs hur åklagare kan utbyta information och samråda med den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten vid misstanke om att en person är föremål för straffrättsliga förfaranden avseende samma gärning i båda medlemsstaterna.

Återkallelse och ändring av en europeisk skyddsorder

6 § Åklagaren ska utan dröjsmål återkalla den europeiska skyddsordern, om

1. det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern hävs, eller
2. det av andra skäl inte längre finns förutsättningar för en europeisk skyddsorder.

Ett beslut om återkallelse enligt första stycket 2 ska prövas av tingsrätten, om den som skyddsordern avses skydda begär det. En sådan begäran ska göras skriftligen eller muntligen till åklagaren, som ska överlämna ärendet till tingsrätten. Vid rättens prövning ska i övrigt 4 § tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av en europeisk skyddsorder och möjligheter att få rättens prövning av en återkallelse. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

I *första stycket* anges i vilka situationer åklagaren ska återkalla den europeiska skyddsordern. I första punkten anges den situationen att det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern hävs. Om så sker saknas grund för den europeiska skyddsordern som därför måste återkallas. Enligt andra punkten ska den europeiska skyddsordern återkallas om förutsättningar för en skyddsorder av andra skäl inte längre föreligger. Om förutsättningarna i 1 § inte längre är för handen, ska skyddsordern alltså återkallas. Det kan röra sig om att den som skyddsordern avses skydda inte längre ställer sig bakom beslutet eller att åklagaren bedömer att skyddsbehovet har förändrats på ett sätt som innebär att det inte längre är lämpligt med en skyddsorder. Vidare kan det handla om att den skyddade personen inte längre uppehåller sig i den andra staten. I dessa lägen kan den situationen uppstå att den europeiska skyddsordern inte längre fyller någon funktion.

Av *andra stycket* framgår att åklagarens beslut om återkallelse enligt första stycket 2 ska prövas av tingsrätten, om den som skyddsordern avses skydda begär det. Om åklagaren har bedömt att förutsättningar för en europeisk skyddsorder inte längre föreligger av andra skäl än att det underliggande kontaktförbudet har hävts och åklagaren därför har återkallat skyddsordern, har den som skyddsordern avses skydda alltså en möjlighet att få rättens prövning av beslutet om återkallelse. På samma sätt som gäller när rättens prövning begärs i fråga om utfärdande av en europeisk skyddsorder kan begäran göras skriftligen eller muntligen till åklagaren, som ska överlämna ärendet till tingsrätten. Vid rättens prövning ska i övrigt 4 § tillämpas, se vidare kommentaren till den paragrafen.

7 § Åklagaren ska utan dröjsmål ändra den europeiska skyddsordern om det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern ändras eller förlängs.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om ändring av en europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4, där också *Lagrådets* synpunkter på paragrafen behandlas och bemöts.

I paragrafen föreskrivs att åklagaren utan dröjsmål ska ändra den europeiska skyddsordern om det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern ändras eller förlängs. Förändringar av kontaktförbudet påverkar därmed även skyddsordern. En ändring av åklagarens beslut om kontaktförbud kan t.ex. ske genom rättens prövning. Ändringar av kontaktförbudet kan också ske om det på grund av ändrade förhållanden finns skäl för det (23 § lagen om kontaktförbud). Ett kontaktförbud kan vidare förlängas (4 § lagen om kontaktförbud). Om en ändring eller förlängning sker, åligger det åklagaren att även ändra den europeiska skyddsordern på motsvarande sätt. Om åklagarens beslut är föremål för rättens prövning, bör åklagaren invänta rättens beslut innan skyddsordern ändras. Föreskrifter om åklagarens skyldighet att vid ändringar av skyddsordern underrätta den behöriga myndigheten i den verkställande staten finns i förordning.

3 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder

Skyldighet att erkänna och verkställa en europeisk skyddsorder

1 § En europeisk skyddsorder som sänds över från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas och verkställas i Sverige, om inte annat följer av denna lag.

Bestämmelsen slår fast den grundläggande skyldigheten att erkänna och verkställa en europeisk skyddsorder som sänds över till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.1.

I paragrafen anges att en europeisk skyddsorder som sänds över från en annan medlemsstat i EU ska erkännas och verkställas i Sverige, om inte annat följer av denna lag. Paragrafen har sin grund i artikel 9.1 i direktivet. En allmän förutsättning för att en mottagen skyddsorder ska erkännas och verkställas är att den omfattas av definitionen av en skyddsåtgärd i 1 kap. 3 §. Inte heller någon annan vägransgrund ska vara tillämplig (4 §). Någon uttrycklig bestämmelse om att ett erkännande inte får ske i strid mot Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och friheterna, unionsrättens bestämmelser om skydd för grundläggande fri- och rättigheter eller svensk grundlag har inte ansetts nödvändig.

Hur förfarandet inleds

2 § En europeisk skyddsorder ska sändas till behörig åklagare. Skyddsordern ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU, i den ursprungliga lydelsen, och vara skriven på svenska eller vara åtföljd av en översättning till svenska.

Den europeiska skyddsordern ska sändas över genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.

I paragrafen anges hur ett förfarande för erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder inleds i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2, där också *Lagrådets* synpunkter på paragrafen behandlas och bemöts.

Av *första stycket* första meningen framgår att en europeisk skyddsorder ska sändas direkt till behörig åklagare. Det föreligger alltså ett krav på direktkontakt mellan de behöriga myndigheterna. Någon svensk centralmyndighet är inte involverad i förfarandet. Information om behörig åklagare kommer att finnas tillgänglig för den utfärdande myndigheten genom att kommissionen, i enlighet med artikel 3, får information om behöriga myndigheter från Sverige och gör den informationen tillgänglig för samtliga medlemsstater. Vidare framgår av första stycket andra meningen att skyddsordern ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till direktivet och vara skriven på svenska eller vara åtföljd av en översättning till svenska. Om en europeisk skyddsorder brister i dessa avseenden, ska den utfärdande myndigheten föreläggas att avhjälpa bristerna (3 §). Om så inte sker, kan erkännande av skyddsordern vägras (4 §).

I *andra stycket* anges att den europeiska skyddsordern ska sändas över genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda

fallet, på annat sätt. Direktivet reglerar inte hur den europeiska skyddsordern ska översändas annat än att det ska ske på ett sätt som lämnar en skriftlig uppteckning som möjliggör för den verkställande staten att fastställa dess äkthet (artikel 8.1). Översändande per post, bud eller telefax gör en sådan prövning möjlig. Efter överenskommelse i det enskilda fallet kan även andra sätt användas, under förutsättning att åklagaren kan försäkra sig om att den översända skyddsordern är äkta. Inget hindrar alltså ett översändande via elektronisk kommunikation, men denna form för översändande bör användas restriktivt och reserveras för de situationer där ett översändande bedöms kunna ske utan risk för att känsliga uppgifter når andra än den avsedda mottagaren.

3 § Om en europeisk skyddsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, ska åklagaren ge den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten möjlighet att inom en viss tid komma in med komplettering.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om formella brister i en europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2.

Av bestämmelsen framgår att åklagaren ska ge den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten möjlighet att inom viss tid komma in med komplettering, om en europeisk skyddsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet. Komplettering krävs i regel om skyddsordern inte är utfärdad i enlighet med formuläret i bilaga I till direktivet eller om det råder oklarhet om någon av de uppgifter som formuläret ska innehålla i enlighet med artikel 7. Vidare bör komplettering begäras om skyddsordern varken är skriven på svenska eller åtföljd av en översättning till svenska. Vid en begäran om komplettering ska åklagaren ange inom vilken tid kompletteringen ska ha kommit in. Hänsyn bör tas bland annat till postgången samt till den tid det kan ta för den behöriga myndigheten i den andra staten att få begärda kompletteringar översatta. Om skyddsordern, trots att den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten har fått tillfälle att komma in med komplettering, till form eller innehåll alltjämt är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, får skyddsordern inte erkännas, se 4 § 1.

Hinder mot erkännande

4 § En europeisk skyddsorder får inte erkännas i Sverige, om

1. skyddsordern, trots att den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten enligt 3 § har fått tillfälle att komma in med komplettering, till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, eller

2. skyddsordern inte har utfärdats på grundval av en skyddsåtgärd enligt 1 kap. 3 §.

I paragrafen anges de omständigheter som medför att en europeisk skyddsorder inte ska erkännas i Sverige. Samtliga vägransgrunder är

Prop. 2014/15:139 obligatoriska. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.4. Paragrafen är utförd enligt *Lagrådets* yttrande.

I *första punkten* anges att en europeisk skyddsorder inte får erkännas i Sverige om den europeiska skyddsordern, trots att den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten har fått tillfälle att komma in med komplettering, till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet. Åklagaren ska först ge den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten möjlighet att inom viss tid komplettera en bristfällig skyddsorder (3 §). Om komplettering inte sker eller formuläret ändå är så bristfälligt att frågan om erkännande och verkställighet inte kan prövas, får skyddsordern inte erkännas. Om formuläret för skyddsordern saknar uppgifter som inte behövs för prövningen av frågan om erkännande och verkställighet, föreligger dock inte något hinder mot att erkänna skyddsordern.

I *andra punkten* stadgas att en europeisk skyddsorder inte får erkännas om den inte har utfärdats på grundval av en skyddsåtgärd enligt 1 kap. 3 §. Definitionen av en skyddsåtgärd i den paragrafen motsvarar definitionen i direktivet. Om en översänd skyddsorder baseras på en skyddsåtgärd som inte omfattas av definitionen, och därmed inte heller av direktivets tillämpningsområde, ska erkännande vägras. Om uppgifterna i en skyddsorder framstår som oklara i denna del eller ger upphov till frågor, bör den utfärdande myndigheten beredas tillfälle att komma in med kompletterande upplysningar innan ett avslagsbeslut meddelas.

Av 10 § framgår att ett beslut om att den europeiska skyddsordern inte ska erkännas i Sverige kan prövas på begäran av den som skyddsordern avses skydda.

Beslut i fråga om erkännande och verkställighet

5 § Om en europeisk skyddsorder kan erkännas i Sverige, ska åklagaren meddela den som skyddsordern gäller mot förbud att

1. besöka eller på annat sätt ta kontakt med den person som skyddsordern avses skydda eller att följa efter denna person,
2. uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med den person som skyddsordern avses skydda,
3. uppehålla sig i närheten av en bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den person som skyddsordern avses skydda brukar vistas, eller
4. uppehålla sig inom ett större område än som följer av ett förbud enligt 3.

Ett förbud enligt första stycket 4 får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den person som skyddsordern avses skydda har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas.

Ett förbud enligt denna paragraf ska i största möjliga utsträckning stämma överens med den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern.

Paragrafen innehåller bestämmelser om det beslut åklagaren ska meddela till verkställighet av en europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

Av *första stycket* framgår att om en europeisk skyddsorder kan erkännas i Sverige, ska åklagaren meddela den som skyddsordern gäller mot något av de i stycket uppräknade förbuden. De förbudstyper som

åklagaren kan välja mellan motsvarar sådana förbud som kan meddelas enligt 1–2 §§ lagen (1988:688) om kontaktförbud. Till skillnad från den prövning som ska göras vid meddelande av ett kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud ska åklagaren inte göra någon prövning av om det föreligger något skyddsbehov. Åklagaren har att välja mellan de angivna förbuden med beaktande av det som anges i tredje stycket.

I *andra stycket* anges den närmare innebörden av vad ett förbud enligt första stycket 4 får omfatta. Bestämmelsen är utformad med 2 § andra stycket lagen om kontaktförbud som förebild. I likhet med vad som gäller för ett särskilt utvidgat kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud får ett förbud enligt första stycket 4 inte avse ett större område än vad som är nödvändigt.

Av *tredje stycket* framgår att ett förbud enligt denna paragraf i största möjliga utsträckning ska stämma överens med den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern. I flertalet fall torde åklagarens bedömning av vilket förbud som bör komma i fråga innebära att ett beslut enligt första punkten meddelas. Genom ett sådant förbud kan den mot vilken förbudet avses gälla förbjudas att besöka eller på annat sätt ta kontakt med den som förbudet avses skydda eller att följa efter den personen. Ett sådant förbud bör, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, kunna anses motsvara såväl ett förbud att beträda vissa orter, platser eller fastställda områden där den skyddade personen bor som ett förbud avseende kontakt med den skyddade personen eller ett förbud avseende att komma den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd. Förbud att komma den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd förekommer inte i svensk rätt. Om den skyddsåtgärd som har legat till grund för skyddsordern utgörs av ett sådant förbud bör åklagaren med utgångspunkt i omständigheterna i det enskilda fallet välja ett förbud som ligger så nära som möjligt. Som anförts ovan kommer det även i dessa fall normalt kunna meddelas ett förbud enligt första punkten. När det gäller förbud att beträda orter, platser eller områden som avser en lite större geografisk omkrets kan det finnas skäl att verkställa den europeiska skyddsordern genom ett beslut enligt tredje punkten eller i undantagsfall enligt fjärde punkten. Eftersom frågan om en europeisk skyddsorder endast aktualiseras i gränsöverskridande situationer framstår det som osannolikt att det skulle bli aktuellt att verkställa en skyddsorder genom ett beslut enligt andra punkten. Det är inte särskilt sannolikt att den skyddsordern gäller mot och den skyddsordern är avsedd att skydda har en gemensam bostad i Sverige. Bestämmelsen innebär dock en möjlighet att meddela även ett sådant förbud, eftersom detta skulle kunna vara en del av ett förbud att beträda ett visst angivet område där den skyddade personen bor, om även den som den europeiska skyddsordern gäller mot bor där. Ett sådant beslut måste erkännas och verkställas i Sverige.

6 § Ett förbud enligt 5 § ska gälla för en viss tid. När tiden bestäms ska 4 § första stycket lagen (1988:688) om kontaktförbud tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bestämmande av tid för ett beslut enligt 5 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

Av bestämmelsen framgår att ett beslut enligt 5 § ska gälla för viss tid och att 4 § första stycket lagen om kontaktförbud ska tillämpas vid bestämmande av tiden. Den längsta tid som ett förbud kan gälla motsvarar därmed de gränser som uppställs i lagen om kontaktförbud. Ett kontaktförbud avseende gemensam bostad får meddelas för högst två månader och ett särskilt utvidgat kontaktförbud får meddelas för högst sex månader. I övrigt får kontaktförbud meddelas för högst ett år. Om den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern har meddelats för kortare tid än den tid som det förbud åklagaren meddelar till verkställighet av skyddsordern maximalt skulle ha kunnat gälla enligt lagen om kontaktförbud, så bör beslutet inte bestå längre än den i skyddsordern angivna tiden. Om skyddsåtgärden har meddelats för längre tid än ett år, ska dock ettårsgränsen i lagen om kontaktförbud iakttas. Samma överväganden får göras i förhållande till övriga varianter av förbud, för vilka det föreskrivs kortare tid för förbudets bestånd i lagen om kontaktförbud.

7 § Ett förbud enligt 5 § gäller omedelbart, om inte annat bestäms.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om från vilken tidpunkt ett förbud enligt 5 § gäller. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

Av bestämmelsen framgår att förbudet gäller omedelbart, om inte annat bestäms. Bestämmelsen utformas med 4 § andra stycket lagen (1988:688) om kontaktförbud som förebild och innebär, på samma sätt som bestämmelsen i 2 kap. 2 §, att åklagarens beslut i normalfallet gäller även om någon begär rättens prövning av beslutet. Vidare innebär bestämmelsen att åklagaren kan besluta att förbudet träder i kraft först vid ett senare tillfälle, t.ex. först när den som åläggs förbudet friges från ett fängelsestraff. Om förbudet ska gälla från en senare tidpunkt, bör denna alltid vara exakt angiven på samma sätt som vid ett kontaktförbud som ska gälla först från en senare tidpunkt.

Genom en hänvisning till 17 § lagen om kontaktförbud har rätten möjlighet att besluta om inhibition (11 § första stycket).

Även ett förbud som beslutats av rätten ska som utgångspunkt gälla trots att beslutet inte har fått laga kraft.

8 § Ett förbud enligt 5 § ska förses med de begränsningar och undantag som är påkallade med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att ett förbud enligt 5 § ska förses med de begränsningar och undantag som är påkallade med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

Bestämmelsen utformas med 3 § lagen (1988:688) om kontaktförbud som förebild. I likhet med vad som gäller för kontaktförbud utgår bestämmelsen från förutsättningen att ett förbud enligt 5 § i princip gäller generellt, dvs. omfattar alla typer av kontakter. De begränsningar och undantag som är påkallade måste därför uttryckligen anges. Det kan t.ex. röra sig om berättigade kontakter som föranleds av frågor rörande gemensamma barn (prop. 1987/88:137 s. 42).

Att ett förbud enligt 5 § inte omfattar kontakter som med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogade framgår av 9 §.

9 § Ett förbud enligt 5 § omfattar inte kontakter som med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogade.

Av paragrafen framgår att ett förbud enligt 5 § inte omfattar kontakter som med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogade. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

Bestämmelsen utformas med 1 § fjärde stycket lagen (1988:688) om kontaktförbud som förebild. För att undantagsregeln avseende befogade kontakter ska vara tillämplig krävs, i likhet med vad som gäller för kontaktförbud, att det är fråga om en objektivt sett klart befogad kontakt, t.ex. om parternas gemensamma barn insjuknar akut (se prop. 1987/88:137 s. 42).

Förfarandet

10 § Vid prövning av frågan om huruvida en europeisk skyddsorder ska erkännas och hur den ska verkställas tillämpas följande bestämmelser i lagen (1988:688) om kontaktförbud: 5–6 a, 7 a och 9–12 §§, 13 §, 13 a § första stycket och 14–22 §§. Vid denna tillämpning ska bestämmelserna om kontaktförbud i stället avse förbud enligt 5 §.

En upplysning enligt 12 § 6 lagen om kontaktförbud ska endast avse möjligheten att få rättens prövning.

I paragrafen ges en hänvisning till bestämmelser i lagen om kontaktförbud för förfarandet vid åklagarens och rättens prövning av frågor om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.5–5.4.7.

I *första stycket* anges att vissa bestämmelser i lagen om kontaktförbud ska tillämpas vid prövning av frågan om huruvida en europeisk skyddsorder ska erkännas och hur den ska verkställas samt att bestämmelserna om kontaktförbud vid denna tillämpning i stället ska avse ett beslut enligt 5 §. Hänvisningarna innebär bl.a. att ett beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder ska delges den mot vilken förbudet avses gälla (5 §). Av 5 § lagen om kontaktförbud framgår att delgivning inte får ske genom stämmingsmannadelgivning i vissa fall eller genom kungörelsedelgivning. I många fall kommer den som förbudet avses gälla mot att befinna sig i den utfärdande staten. Delgivning kommer därför vanligtvis att behöva ske genom att bistånd från den utfärdande myndigheten begärs eller genom att beslutet översänds med post och mottagningsbevis. Delgivning i den andra medlemsstaten bör kunna ske med stöd av artikel 5 i konventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater (SÖ 2005:42, konventionen intagen som bilaga till prop. 2004/05:144). Här ska särskilt noteras de krav som den konventionen uppställer på översättning av en handling som översänds till en annan medlemsstat. Enligt artikel 5.3 i konventionen ska handlingen eller de viktigaste delarna av den översättas, om det kan antas att mottagaren inte förstår språket i handlingen. Oavsett form för delgivning bör ett beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder i sin helhet översättas till

ett språk som mottagaren förstår. Den europeiska skyddsorder som översänds till Sverige kommer, om det är känt, att innehålla sådana uppgifter om vilket språk den person som skyddsordern gäller mot förstår (ruta h i formuläret i bilaga I till direktivet). Bestämmelsen har allmän tillämplighet, dvs. den gäller för handläggningen hos såväl åklagaren som domstolen.

Vidare innebär hänvisningarna att skyndsamhetskravet i lagen om kontaktförbud ska tillämpas även vid handläggningen i fråga om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder samt att de särskilda bestämmelserna om förhör, särskild skyndsamhet och offentligt biträde ska tillämpas om skyddsordern ska verkställas som ett förbud motsvarande kontaktförbud avseende gemensam bostad (6, 6 a och 7 a §§ lagen om kontaktförbud). Reglerna i 6 och 6 a §§ har allmän tillämplighet, dvs. de gäller för handläggningen hos såväl åklagaren som domstolen. Bestämmelsen i 7 a § gäller dock enbart för förfarandet hos åklagaren.

Därutöver innebär hänvisningarna att reglerna i lagen om kontaktförbud om utredning, partsinsyn och kommunikation ska tillämpas i ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder (9–11 §§ lagen om kontaktförbud). Behovet av utredning, kommunikation och partsinsyn får anses begränsat för åklagarens prövning. Behovet framstår som i det närmaste obefintligt vid den inledande prövningen av frågan om huruvida hinder mot erkännande föreligger. Däremot kan bestämmelserna undantagsvis fylla en funktion vid avgörandet av frågan om på vilket sätt en erkänd skyddsorder ska verkställas, även om denna fråga huvudsakligen består i att avgöra vilket sorts förbud som närmast motsvarar den skyddsåtgärd som beskrivs i skyddsordern. Det får som utgångspunkt antas att det inte behövs någon utredning utöver de uppgifter som framgår av skyddsordern, men det går inte att utesluta att åklagaren i enstaka fall behöver inhämta ytterligare utredning. För sådan utredning har åklagaren möjlighet att anlita biträde av Polismyndigheten. Kommunikation får underlåtas om sådan skulle vara uppenbart obehövlig, om det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet i ärendet eller om avgörandet inte kan skjutas upp. I ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder torde kommunikation ofta vara att bedöma som uppenbart obehövlig.

Hänvisningarna innebär också att reglerna i lagen om kontaktförbud om hur åklagarens beslut ska vara utformat ska tillämpas i ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder (12 §). Ett beslut i fråga om erkännande och verkställighet ska således vara skriftligt och innehålla vissa uppgifter. Av allmänna principer följer att dagen för beslutet och namnet på den som fattat beslutet ska framgå. Bestämmelsen gäller, på samma sätt som 12 § lagen om kontaktförbud, även i fråga om s.k. negativa beslut, dvs. beslut att inte erkänna och verkställa en europeisk skyddsorder. Enligt första punkten i 12 § lagen om kontaktförbud ska den som förbudet avses skydda och den som förbudet avses gälla mot anges. Enligt direktivet ska adressen eller andra kontaktuppgifter till den som skyddsordern avses skydda inte röjas för den som skyddsordern gäller mot, såvida inte dessa uppgifter är nödvändiga med hänsyn till verkställigheten av den åtgärd som vidtas till verkställighet av skyddsordern (artikel 9.3). Någon sekretess gäller inte för själva beslutet.

Liksom i ärenden om kontaktförbud kan det därför finnas anledning att inte ange adress, telefonnummer och liknande uppgifter till den som förbudet avses skydda i beslutet. Enligt andra punkten ska förbudets innebörd och omfattning anges. Detta inkluderar vilket sorts förbud i 5 § som den europeiska skyddsordern ska verkställas som. Beslutet måste i dessa avseenden vara så tydligt att den som den europeiska skyddsordern gäller mot kan rätta sig efter förbudet. Detta innebär bl.a. att förbudets giltighetstid och eventuella undantag från förbudet ska anges. I tredje punkten framgår att de skäl som har bestämt utgången ska anges. Vid bifall är det främst valet av förbud enligt 5 § första stycket som behöver motiveras, men även skälen bakom förbudets giltighetstid samt skälen för eventuella begränsningar i och undantag från förbudet bör anges. Om erkännande vägras, är det främst vilken vägransgrund som har tillämpats som behöver anges. Motiveringsskyldigheten är begränsad i enlighet med de undantag som följer av 20 § förvaltningslagen (1986:223), som genom hänvisningen till 13 § lagen om kontaktförbud ska tillämpas i ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder. Skälen för beslutet kan t.ex. utelämnas om det är nödvändigt med hänsyn till enskildas personliga förhållanden eller om ärendet har varit så brådskande att det inte har funnits tid att utforma dessa. I fjärde punkten anges att återopade lagrum ska anges. Om en europeisk skyddsorder erkänns och ska verkställas är det främst 5 §, med angivande av vilken punkt i den paragrafens första stycke som tillämpas, och, i förekommande fall, 12 § som bör anges. I de situationer erkännande och verkställighet av skyddsordern avslås bör det främst anges vilken punkt i 4 § som har tillämpats. Av femte punkten framgår vidare att det ska anges vilken påföljd som överträdelse av förbudet kan medföra. Härmed avses en upplysning om innehållet i straffbestämmelsen i 14 § första stycket. Enligt sjätte punkten jämförd med andra stycket i förevarande paragraf ska beslutet slutligen innehålla en upplysning om möjligheten att begära rättens prövning av beslutet. Om erkännande vägras, är det tillräckligt att ange parternas namn, skälen för beslutet och återopade lagrum (första, tredje och fjärde punkterna). Därutöver bör en upplysning om möjligheten att begära rättens prövning av beslutet om att vägra erkännande lämnas (sjätte punkten).

Hänvisningarna innebär vidare att de bestämmelser i förvaltningslagen som gäller vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud även gäller vid handläggningen av ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder. Det rör sig bl.a. om bestämmelser om serviceskyldighet, tolkning och möjlighet att underlåta motivering av beslut (13 § lagen om kontaktförbud). Även bestämmelsen om avlägsnande från bostad, som gäller för kontaktförbud avseende gemensam bostad, blir tillämplig vid ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder (13 a § första stycket lagen om kontaktförbud).

Även reglerna i lagen om kontaktförbud om rättens prövning ska tillämpas i ärenden om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder (14–22 §§). Åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet ska därmed prövas av tingsrätten, om den som har ålagts ett förbud enligt 5 § eller den som en europeisk skyddsorder avses skydda begär det. Den som har ålagts ett förbud kan begära att förbudet hävs eller ändras. En begäran om ändring kan också framställas av den

Prop. 2014/15:139 som den europeiska skyddsordern avses skydda. Ett beslut om att den europeiska skyddsordern inte ska erkännas i Sverige kan prövas på begäran av den som skyddsordern avses skydda. I likhet med vad som gäller vid rättens prövning enligt lagen om kontaktförbud är de enskilda personerna parter vid domstolens handläggning av ärendet. Av hänvisningen till 16 § lagen om kontaktförbud följer dock att åklagaren i vissa fall är skyldig att föra talan för den som skyddsordern avses skydda. Av hänvisningen till 14 § lagen om kontaktförbud framgår vidare att en begäran om rättens prövning av åklagarens beslut ska göras skriftligen eller muntligen till åklagaren, som ska överlämna ärendet till tingsrätten. Vid en muntlig begäran ska åklagaren teckna ner behövliga uppgifter om begäran. Det ankommer sedan på åklagaren att överlämna ärendet till rätt domstol. Behörig domstol framgår av hänvisningen till 15 § lagen om kontaktförbud. En begäran om rättens prövning kan, på samma sätt som gäller för ärenden om kontaktförbud, göras utan inskränkning till viss tid. Av hänvisningen till 14 § lagen om kontaktförbud framgår vidare att om ärendet omfattar ett beslut enligt 5 § första stycket 2, ska åklagaren utan dröjsmål överlämna ärendet till tingsrätten. Genom bestämmelsen föreskrivs ett skarpare krav på skyndsamhet vid överlämnande till tingsrätten när det gäller ärenden där förbud motsvarande kontaktförbud avseende gemensam bostad har meddelats av åklagaren. Skälet till skyndsamhetsregeln är att rätten i enlighet med hänvisningen till 19 § lagen om kontaktförbud normalt senast på fjärde dagen efter begäran ska hålla sammanträde i sådana ärenden.

Hänvisningarna till lagen om kontaktförbud innebär vidare bl.a. att behörig domstol att pröva åklagarens beslut är den tingsrätt där den åklagare som har prövat erkännande och verkställighet ska föra talan i brottmål i allmänhet (15 §). Om åklagaren har beslutat om ett förbud enligt 5 §, är åklagaren skyldig att på begäran av den som förbudet avses skydda föra dennes talan vid rätten, om inte särskilda skäl talar mot det (16 § första stycket). Rätten ska begära yttrande av åklagaren, om det inte är obehövligt (16 § andra stycket), och kan inhibera åklagarens beslut eller meddela ett förbud fram till dess att ärendet slutligt avgjorts (17 §). Tingsrätten ska vid avgörande av saken bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän och omröstningsreglerna i 29 kap. rättegångsbalken gäller i tillämpliga delar (18 §). Sammanträde ska hållas om någon part begär det och ett sådant sammanträde ska alltid hållas senast på fjärde dagen efter det att rättens prövning begärdes, om ärendet omfattar en prövning av ett förbud som motsvarar kontaktförbud avseende gemensam bostad (19 §). Vardera parten ska som huvudregel svara för sina kostnader (20 §). Vid rättens handläggning gäller i övrigt lagen (1996:242) om domstolsärenden. En begäran om rättens prövning ska handläggas som en ansökan enligt den lagen och ett beslut varigenom rätten ålägger någon ett förbud enligt 5 § ska innehålla de uppgifter som anges i 12 § första stycket 1–5 lagen om kontaktförbud (21 §). Rättens beslut ska alltså innehållsmässigt utformas på motsvarande sätt som åklagarens beslut. Under vissa förutsättningar kan rätten sammanföra ärendet med ett brottmål (22 §).

Av *andra stycket* framgår att en upplysning enligt 12 § 6 lagen om kontaktförbud endast ska avse möjligheten att få rättens prövning. Till skillnad från i lagen om kontaktförbud ska det inte lämnas någon

upplysning om möjligheten att begära omprövning av beslutet, eftersom någon sådan möjlighet inte finns i fråga om beslut om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder.

Ändring av den europeiska skyddsordern

11 § Om den europeiska skyddsordern ändras, ska åklagaren meddela ett nytt beslut enligt 5 §, om det inte finns hinder mot erkännande enligt 4 § 1 eller 2.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om förfarandet vid ändring av en europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.8.

Av paragrafen framgår att om den europeiska skyddsordern ändras, ska åklagaren meddela ett nytt beslut enligt 5 §, om det inte föreligger hinder mot erkännande enligt 4 § 1 eller 2. Med ändring avses även en förlängning (se artikel 13 i direktivet). Det är således bara de två första punkterna i bestämmelsen om hinder mot erkännande som kan medföra att den ändrade skyddsordern inte erkänns, dvs. om den ändrade skyddsordern till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet eller om den ändrade skyddsordern inte har utfärdats på grundval av en skyddsåtgärd enligt 1 kap. 3 §. Vägran att erkänna en ändrad skyddsorder får inte ske på grund av formaliabrister utan att den behöriga myndigheten i den utfärdande staten först har beretts tillfälle till komplettering (4 § 1). Om erkännande av den ändrade skyddsordern inte vägras, ska ett nytt beslut om verkställighet meddelas i enlighet med 5 §. Det innebär att åklagaren ska meddela ett förbud enligt någon av punkterna i 5 § första stycket, i största möjliga överensstämmelse med den skyddsåtgärd som ligger till grund för den ändrade skyddsordern. Förbudet ska vidare meddelas för viss tid och förses med de begränsningar och undantag som är påkallade med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet (6 och 8 §§).

Upphävande av ett beslut om verkställighet

12 § Åklagaren ska upphäva ett beslut enligt 5 §, om

1. den europeiska skyddsordern upphävs eller återkallas,
2. det finns hinder mot erkännande av en ändrad skyddsorder enligt 12 §, eller
3. en dom eller ett beslut som omfattar samma skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern verkställs eller följs upp i Sverige med stöd av rådets rambeslut 2008/947/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder respektive rådets rambeslut 2009/829/RIF om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande.

Om åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet är föremål för rättsens prövning, är det rätten som prövar frågor enligt första stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om under vilka förutsättningar ett beslut om verkställighet ska upphävas. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.9 och 5.4.10.

Enligt första punkten i *första stycket* ska ett beslut enligt 5 § upphävas om den europeiska skyddsordern upphävs eller återkallas. Den behöriga

Prop. 2014/15:139 myndigheten i den andra medlemsstaten kan upphäva eller återkalla skyddsordern av olika anledningar, t.ex. om den underliggande skyddsåtgärden upphävs eller ändras. Om skyddsordern upphävs eller återkallas, ska beslutet om verkställighet omedelbart hävas oavsett skälen till att skyddsordern upphävts eller återkallats. Åklagaren ska inte göra någon prövning av lämpligheten i att upphäva beslutet om verkställighet, men inget hindrar att ett kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud meddelas i det hävda beslutets ställe om skyddsbehovet kvarstår.

Ett beslut enligt 5 § ska enligt andra punkten upphävas om det föreligger hinder mot erkännande av en ändrad skyddsorder enligt 12 §. Erkännande av en ändrad skyddsorder får vägras om den ändrade skyddsordern till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet eller om den ändrade skyddsordern inte har utfärdats på grundval av en sådan skyddsåtgärd som definieras i 1 kap. 3 §. Om erkännande av en ändrad skyddsorder vägras på någon av dessa grunder, ska fortsatt verkställighet av den ursprungliga skyddsordern inte ske och beslutet om verkställighet hävas.

Av tredje punkten framgår att ett beslut enligt 5 § ska upphävas om en dom eller ett beslut som omfattar samma skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern verkställs eller följs upp i Sverige med stöd av rambeslutet om verkställighet av frivårdspåföljder eller rambeslutet om uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder. För att undvika att en skyddsåtgärd verkställs eller följs upp enligt något av rambesluten samtidigt som en skyddsorder baserad på samma skyddsåtgärd verkställs i samma stat finns en möjlighet enligt direktivet att avbryta åtgärder som vidtagits till verkställighet av skyddsordern. Bestämmelsens tillämpning förutsätter att den som den europeiska skyddsordern gäller mot även är föremål för domen eller beslutet i det aktuella rambeslutet. Om en sådan dom eller ett sådant beslut överförs till Sverige, ska åklagaren häva beslutet om verkställighet.

I *andra stycket* anges att det är rätten som prövar frågor enligt första stycket om åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet är föremål för rättens prövning. Om någon av de i första stycket angivna förutsättningarna föreligger när ärendet är föremål för rättens prövning, ankommer det alltså på rätten och inte på åklagaren att upphäva ett beslut enligt 5 §.

13 § Åklagaren får upphäva ett beslut enligt 5 § om den som den europeiska skyddsordern är avsedd att skydda inte uppehåller sig i Sverige.

Om åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet är föremål för rättens prövning, är det rätten som prövar en fråga enligt första stycket.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att ett beslut om verkställighet får upphävas om den som den europeiska skyddsordern är avsedd att skydda inte uppehåller sig i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.9. Paragrafen är utformad med beaktande av *Lagrådets* synpunkter.

Av *första stycket* framgår att ett beslut enligt 5 § får upphävas om den som skyddsordern är avsedd att skydda inte uppehåller sig i Sverige. Bestämmelsen tar främst sikte på situationer där den som skyddsordern

är avsedd att skydda lämnar Sverige efter en tids vistelse här, men den kan även tillämpas i situationer när den som skyddsordern är avsedd att skydda inte kommer till Sverige över huvud taget. Ett upphävande bör komma i fråga först när det finns information som tydligt pekar på att den som skyddsordern är avsedd att skydda inte uppehåller sig i Sverige. Enbart en misstanke om att så är fallet bör inte föranleda åklagaren att upphäva beslutet. Finns det indikationer på att personen är på väg till Sverige eller är på väg att återvända till Sverige efter en kort vistelse någon annanstans, bör beslutet inte heller upphävas.

I *andra stycket* anges att det är rätten som prövar en fråga enligt första stycket om åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet är föremål för rättens prövning. Se vidare kommentaren till 12 § andra stycket.

Överträdelser

14 § Den som bryter mot ett förbud som har meddelats enligt 5 § döms för *överträdelse av europeisk skyddsorder* till böter eller fängelse i högst ett år.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Åtal för brott enligt första stycket får väckas endast om det står klart att överträdelsen inte kommer att leda till att det i den andra medlemsstaten inleds ett förfarande för att skärpa skyddsåtgärden eller för att upphäva skyddsåtgärden och i stället påföra en frihetsberövande åtgärd.

Paragrafen innehåller en straffbestämmelse och en bestämmelse om åtalsbegränsning. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.11 och 5.4.12.

I *första stycket* anges att den som bryter mot ett förbud som har meddelats enligt 5 § döms för överträdelse av europeisk skyddsorder till böter eller fängelse i högst ett år. Bestämmelsen utformas med 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud som förebild. En överträdelse av ett förbud meddelat till verkställighet av en europeisk skyddsorder har samma straffskala som överträdelse av kontaktförbud, dvs. böter eller fängelse i högst ett år. Det innebär bl.a. att det normalt ska dömas till ansvar i brottskonkurrens om den gärning som innebär att ett förbud överträds också utgör ett brott enligt någon annan straffbestämmelse, såvida inte det sakliga innehållet i straffbestämmelserna är identiskt (jfr prop. 1987/88:137 s. 52).

I *andra stycket* anges att det i ringa fall inte ska dömas till ansvar. Bestämmelsen är identisk med 24 § andra stycket lagen om kontaktförbud. Som framgår av 9 § omfattar inte straffbestämmelsen kontakter som med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogade. I likhet med vad som gäller för kontaktförbud faller under ansvarsfrihetsregeln kontakter som inte är av den karaktären att de kan anses uppenbart befogade men som ändå framstår som klart ursäktliga (se prop. 1987/88:137 s. 52).

Av *tredje stycket* framgår att åtal för brott enligt första stycket får väckas endast om det står klart att överträdelsen inte kommer att leda till att det i den andra medlemsstaten inleds ett förfarande för att skärpa skyddsåtgärden eller för att upphäva skyddsåtgärden och i stället påföra en frihetsberövande åtgärd. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att samma gärning inte leder till dubbla sanktioner för den som skyddsordern gäller mot. För att en lagföring av en överträdelse av ett

Prop. 2014/15:139 beslut om verkställighet ska komma i fråga måste det stå klart att det i den andra medlemsstaten inte kommer att fattas några beslut som kan leda till ett skärpande av skyddsåtgärden till följd av överträdelsen. Det åligger åklagaren att försäkra sig om att så är fallet innan åtal väcks. Ett väckt åtal bör läggas ner om det kommer till åklagarens kännedom att överträdelsen kan föranleda eller redan har föranlett beslut till skärpande av skyddsåtgärden i den andra medlemsstaten.

Om en överträdelse också utgör en brottslig gärning enligt den utfärdande statens lagstiftning, föreligger en risk för att samma gärning leder till lagföring såväl i denna stat som i Sverige. Frågan om i vilken stat lagföring bör ske i dessa situationer får avgöras med utgångspunkt i de omständigheter som föreligger i det enskilda fallet och under de förutsättningar som 2 kap. brottsbalken uppställer. I förordningen (2014:1553) om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden inom Europeiska unionen föreskrivs hur åklagare kan utbyta information och samråda med den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten vid misstanke om att en person är föremål för straffrättsliga förfaranden avseende samma gärning i båda medlemsstaterna.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid

2 § Infaller den tid, då enligt lag eller särskild författning en åtgärd senast ska vidtas, på en söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, får åtgärden vidtas nästa vardag.

Första stycket gäller inte i fråga om

1. de frister för häktningsframställning och häktningsförhandling som anges i 24 kap. 12 och 13 §§, 17 § fjärde stycket och 19 § rättegångsbalken, och

2. den frist för sammanträde som anges i 19 § *andra stycket lagen (1988:688) om kontaktförbud och som gäller*

a) i ärende om kontaktförbud avseende gemensam bostad, och

b) i ärende om förbud enligt 3 kap. 5 § första stycket 2 lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder.

I paragrafen anges att om den tid då enligt lag eller särskild författning en åtgärd senast ska vidtas infaller på en söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, får åtgärden vidtas nästa vardag. Enligt *andra stycket* gäller inte detta i fråga om den frist för sammanträde i ärende om kontaktförbud avseende gemensam bostad som anges i 19 § *andra stycket lagen om kontaktförbud*. Genom en ändring i andra punkten i det stycket görs detta undantag tillämpligt även när det gäller sammanträde i ärenden om förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med den person som en europeisk skyddsorder avses skydda. Ett sådant förbud kan meddelas enligt 3 kap. 5 § första stycket 2 lagen om europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister Prop. 2014/15:139

3 § Registret ska innehålla uppgifter om den som

1. genom dom, beslut, strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har ålagts påföljd för brott,
2. har ålagts förvandlingsstraff för böter,
3. med tillämpning av 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd,
4. på grund av åklagares beslut enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken, 9 eller 17 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller 46 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall inte har åtalats för brott, eller
5. har meddelats kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud, *förbud enligt 3 kap. 5 § lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder* eller tillträdesförbud enligt lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang, dock inte tillträdesförbud enligt 9 a § i den sistnämnda lagen.

I paragrafen anges vilka uppgifter som belastningsregistret ska innehålla. Enligt femte punkten ska registret innehålla uppgifter om den som har meddelats kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud eller tillträdesförbud enligt lagen om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang, med undantag för tillträdesförbud enligt 9 a § i den sistnämnda lagen. Genom ett tillägg i femte punkten görs bestämmelsen tillämplig även på förbud enligt 3 kap. 5 § lagen om europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

16 § En uppgift i registret ska gallras

1. om en överrätt genom dom eller beslut frikânt den registrerade för den åtalade gärningen,
2. om en domstol efter resning har meddelat dom eller beslut som avses i 1,
3. om dom, beslut, strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har undanröjts,
4. om överrätt har upphävt ett beslut om förvandlingsstraff för böter,
5. om åklagares beslut att meddela åtalsunderlåtelse eller straffvarning har återkallats,
6. om kontaktförbud, *förbud enligt 3 kap. 5 § lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder* eller tillträdesförbud har upphävts, eller
- 7 när den registrerade har avlidit.

Paragrafen innehåller bestämmelser om gallring av uppgifter i belastningsregistret. Enligt sjätte punkten ska en uppgift i registret gallras om kontaktförbud eller tillträdesförbud har upphävts. Genom ett tillägg i sjätte punkten görs bestämmelsen tillämplig även på förbud enligt 3 kap. 5 § lagen om europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

17 § Utöver vad som följer av 16 § ska uppgifter om

1. fängelse- eller förvandlingsstraff för böter gallras tio år efter frigivningen,
2. fängelsestraff som ska anses helt verkställt genom tidigare frihetsberövande eller från vilket någon genom beslut om nåd helt har befriats gallras tio år efter domen eller beslutet,
3. fängelsestraff som har fallit bort enligt 35 kap. 8 eller 9 § brottsbalken eller förvandlingsstraff för böter som har fallit bort enligt 18 eller 21 § bötesverkställighetslagen (1979:189) gallras fem år efter det att straffet föll bort,

4. skyddstillsyn eller villkorlig dom gallras
 - a) tio år efter domen eller beslutet, eller
 - b) fem år efter domen eller beslutet, om uppgiften avser en person som var under 18 år vid tidpunkten för brottet eller brotten,
5. sluten ungdomsvård gallras tio år efter det att påföljden helt verkställts,
6. ungdomsvård eller överlämnande till vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall gallras
 - a) tio år efter domen eller beslutet, eller
 - b) fem år efter domen eller beslutet, om uppgiften avser en person som var under 18 år vid tidpunkten för brottet eller brotten,
7. överlämnande till rättspsykiatrisk vård gallras tio år efter utskrivningen,
8. ungdomstjänst gallras
 - a) tio år efter domen eller beslutet, eller
 - b) fem år efter domen eller beslutet, om uppgiften avser en person som var under 18 år vid tidpunkten för brottet eller brotten,
9. böter gallras fem år efter domen, beslutet eller godkännandet av straffföreläggandet eller föreläggandet av ordningsbot,
10. att någon enligt 30 kap. 6 § brottsbalken har förklarats fri från påföljd gallras
 - a) tio år efter domen eller beslutet, eller
 - b) fem år efter domen eller beslutet, om uppgiften avser en person som var under 18 år vid tidpunkten för brottet eller brotten,
11. åklagares beslut att inte åtala för brott gallras
 - a) tio år efter beslutet, eller
 - b) tre år efter beslutet, om uppgiften avser en person som var under 18 år vid tidpunkten för brottet,
12. beslut om kontaktförbud *och förbud enligt 3 kap. 5 § lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder* gallras tio år efter beslutet, och
13. beslut om tillträdesförbud gallras fem år efter beslutet.

I paragrafen finns ytterligare bestämmelser om gallring av uppgifter i belastningsregistret. Enligt tolfte punkten ska en uppgift om beslut om kontaktförbud gallras tio år efter beslutet. Genom ett tillägg i den punkten görs bestämmelsen tillämplig även på förbud enligt 3 kap. 5 § lagen om europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

8.4 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

35 kap. Sekretess till skydd för enskild i verksamhet som syftar till att förebygga eller beivra brott, m.m.

Kontaktförbud och andra skyddsåtgärder

5 § Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende

1. enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud,
2. om en skyddsåtgärd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, i den ursprungliga lydelsen, *eller*
3. enligt *lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder*.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att sekretess gäller i ärenden om kontaktförbud och i ärenden om skyddsåtgärder enligt EU-förordningen om civilrättsliga skyddsåtgärder för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen följer ärendet och gäller oberoende av vilken myndighet som hanterar frågan. Paragrafen är alltså tillämplig hos åklagaren men också hos polisen och domstol, om saken behandlas där. Genom tillägg av en ny punkt i paragrafens första stycke införs en bestämmelse om att samma sekretess även gäller i ärende enligt lagen om europeisk skyddsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/99/EU

av den 13 december 2011

om den europeiska skyddsordern

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artikel 82.1 a och d,

med beaktande av initiativet från Konungariket Belgien, Repu-
blikan Bulgarien, Republiken Estland, Konungariket Spanien,
Republiken Frankrike, Republiken Italien, Republiken Ungern,
Republiken Polen, Republiken Portugal, Rumänien, Republiken
Finland och Konungariket Sverige,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de natio-
nella parlamenten,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska unionen har som mål att bevara och utveckla unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (2) I artikel 82.1 i fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt (EUF-fördraget) föreskrivs det att det straffrätts-
liga samarbetet inom unionen ska bygga på principen
om ömsesidigt erkännande av domar och rättsliga avgö-
randen.
- (3) Enligt Stockholmsprogrammet "Ett öppet och säkert Eu-
ropa i medborgarnas tjänst och för deras skydd" ⁽²⁾ bör
ömsesidigt erkännande omfatta alla typer av domar och
avgöranden av rättslig art, vilka beroende på rättssystem
kan vara antingen straffrättsliga eller administrativa. I
programmet uppmanas även kommissionen och med-
lemsstaterna att undersöka hur lagstiftning och praktiska
stödåtgärder till skydd för brottsoffer kan förbättras. I
programmet påpekas också att brottsoffer kan erbjudas
särskilda skyddsåtgärder, som bör gälla inom unionen.
Detta direktiv ingår i en enhetlig och övergripande upp-
sättning åtgärder för brottsoffers rättigheter.
- (4) I Europaparlamentets resolution av den 26 november
2009 om avskaffande av våld mot kvinnor uppmanas
medlemsstater att förbättra den nationella lagstiftningen
och politiken för att bekämpa alla former av våld mot
kvinnor och att agera för att angripa orsakerna till våld
mot kvinnor, inte minst genom förebyggande åtgärder,
och unionen uppmanas att garantera alla våldsoffers rätt
till hjälp och stöd. I Europaparlamentets resolution av
den 10 februari 2010 om jämställdhet mellan kvinnor
och män i Europeiska unionen – 2009 stöds förslaget
om att inrätta den europeiska skyddsordern för brottsof-
fer.
- (5) I sin resolution av den 10 juni 2011 om en färdplan för
att stärka brottsoffers rättigheter och skyddet för brott-
soffer, särskilt i samband med straffrättsliga förfaranden,
uttalade rådet att åtgärder bör vidtas på unionsnivå för
att stärka brottsoffers rättigheter och skyddet för brott-
soffer och uppmanade kommissionen att lägga fram
lämpliga förslag för detta ändamål. Inom denna ram
bör en mekanism skapas för att säkerställa ömsesidigt
erkännande medlemsstaterna emellan av beslut om
skyddsåtgärder för brottsoffer. Enligt den resolutionen
bör detta direktiv, som gäller ömsesidigt erkännande av
skyddsåtgärder som vidtas i straffrättsliga frågor, kom-
pletteras av en lämplig mekanism för åtgärder vidtagna
i civilrättsliga frågor.
- (6) I ett gemensamt rättsligt område utan inre gränser är det
nödvändigt att säkerställa att det skydd som tillhandahålls
en fysisk person i en medlemsstat bibehålls och fortsätter

⁽¹⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 14 december 2010 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 24 november 2011 (ännu ej offentliggjord i EUT). Europaparlamentets ståndpunkt av den 13 december 2011 (ännu ej offentliggjord i EUT).

⁽²⁾ EUT C 115, 4.5.2010, s. 1.

att gälla i varje annan medlemsstat till vilken personen flyttar eller har flyttat. Det bör också säkerställas att unionsmedborgares legitima utövande av rätten att fritt röra sig och bosätta sig inom medlemsstaternas territorium i enlighet med artikel 3.2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och artikel 21 i EUF-fördraget inte leder till att en person förlorar sitt skydd.

- (7) För att dessa mål ska kunna uppnås bör det i detta direktiv formuleras regler, varigenom det skydd som härrör från vissa skyddsåtgärder som har meddelats enligt en medlemsstats lagstiftning (den utfärdande staten) kan utvidgas till att gälla i en annan medlemsstat, där den skyddade personen beslutar att bosätta eller uppehålla sig (den verkställande staten).
- (8) Detta direktiv tar hänsyn till medlemsstaternas olika rättstraditioner och till den omständigheten att effektivt skydd kan tillhandahållas genom skyddsordrar utfärdade av en annan myndighet än en brottmålsdomstol. I detta direktiv införs inte något krav på ändring av nationella system för att meddela skyddsåtgärder och inte heller något krav på att ett straffrättsligt system för att verkställa en europeisk skyddsorder införs eller förändras.
- (9) Detta direktiv är tillämpligt på skyddsåtgärder som specifikt syftar till att skydda en person mot en annan persons brottsliga gärning som på något sätt kan utgöra en fara för den skyddade personens liv eller fysiska, psykiska och sexuella integritet, till exempel genom att förhindra alla former av trakasserier, liksom för dennes värdighet och personliga frihet, till exempel genom att förhindra bortföranden, förföljelse och andra former av indirekt tvång, och som syftar till att förebygga nya brottsliga gärningar eller att begränsa följderna av redan begångna brottsliga gärningar. Dessa personliga rättigheter för den skyddade personen motsvarar grundläggande värden som erkänns och upprätthålls i alla medlemsstater. En medlemsstat är emellertid inte skyldig att utfärda en europeisk skyddsorder på grundval av en straffrättslig åtgärd som inte särskilt är avsedd för att skydda en person utan främst har andra syften, exempelvis gärningsmannens sociala rehabilitering. Det är viktigt att understryka att detta direktiv gäller skyddsåtgärder som syftar till att skydda alla brottsoffer och inte enbart offer för könsrelaterat våld med beaktande av särdragen i varje berörd brottstyp.
- (10) Detta direktiv är tillämpligt på skyddsåtgärder som har meddelats i straffrättsliga frågor och omfattar således inte skyddsåtgärder som har meddelats i civilrättsliga frågor. För att en skyddsåtgärd ska vara verkställbar i enlighet med detta direktiv är det inte nödvändigt att det i ett slutligt beslut har fastställts att ett brott har begåtts. Det spelar inte heller någon roll om det är en straffrättslig, administrativ eller civilrättslig myndighet som meddelar en skyddsåtgärd. Detta direktiv medför ingen skyldighet för medlemsstaterna att ändra sin nationella lagstiftning för att kunna meddela skyddsåtgärder inom ramen för ett straffrättsligt förfarande.
- (11) Detta direktiv är avsett att vara tillämpligt på skyddsåtgärder som har meddelats till förmån för brottsoffer eller potentiella brottsoffer. Detta direktiv bör därför inte tillämpas på åtgärder som meddelas avseende vittnesskydd.
- (12) Om en skyddsåtgärd enligt definitionen i detta direktiv meddelas för att skydda en anhängig till den person som primärt ska skyddas, får en europeisk skyddsorder begäras och utfärdas även avseende den anhörige, enligt de villkor som anges i detta direktiv.
- (13) Varje begäran om utfärdande av en europeisk skyddsorder bör behandlas med vederbörlig skyndsamhet, med beaktande av ärendets specifika omständigheter, däribland hur brådskande ärendet är, vilket datum den skyddade personen förväntas ankomma till den verkställande statens territorium och om möjligt hur allvarlig fara den skyddade personen är utsatt för.
- (14) Om det enligt detta direktiv ska lämnas upplysningar till den skyddade personen eller den person som är orsak till fara, bör dessa upplysningar även lämnas till den berörda personens förmyndare eller ombud, om sådana förekommer. Den skyddade personen, den person som är orsak till fara eller förmyndaren eller ombudet i förfarandet behöver också få de upplysningar som avses i detta direktiv på ett språk som den personen förstår, vilket bör uppmärksammas på vederbörligt sätt.
- (15) I förfarandena för utfärdande och erkännande av en europeisk skyddsorder bör de behöriga myndigheterna visa vederbörlig hänsyn till brottsoffrens behov, däribland särskilt sårbara personer, till exempel minderåriga eller personer med funktionshinder.
- (16) Vid tillämpningen av detta direktiv kan en skyddsåtgärd ha utfärdats till följd av en dom i enlighet med rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder⁽¹⁾ eller till följd av ett beslut om övervakningsåtgärder i enlighet

⁽¹⁾ EUT L 337, 16.12.2008, s. 102.

med rådets rambeslut 2009/829/RIF av den 23 oktober 2009 om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande⁽¹⁾. Om ett beslut har meddelats i den utfärdande staten på grundval av något av dessa rambeslut, bör det förfarandet för erkännande följas i den verkställande staten. Detta bör emellertid inte utesluta möjligheten att överföra en europeisk skyddsorder till en annan medlemsstat än den som verkställer beslut på grundval av dessa rambeslut.

- (17) I överensstämmelse med artikel 6 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, ska den person som är orsak till fara, antingen under det förfarande som leder till meddelandet av en skyddsåtgärd eller innan utfärdandet av en europeisk skyddsorder, ha rätt att höras och att invända mot skyddsåtgärden.
- (18) För att förhindra att brott begås mot brottsoffret i den verkställande staten, bör denna stat ha de rättsliga möjligheterna för att erkänna det beslut som tidigare har meddelats i den utfärdande staten till förmån för brottsoffret, samtidigt som det undviks att brottsoffret blir tvungen att inleda nya förfaranden eller att på nytt lägga fram bevis i den verkställande staten, som om den utfärdande staten inte hade meddelat något beslut. Den verkställande statens erkännande av den europeiska skyddsordern innebär bland annat att den behöriga myndigheten i denna stat, med förbehåll för de begränsningar som anges i detta direktiv, godtar förekomsten och giltigheten av den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten, erkänner den faktiska situation som beskrivs i den europeiska skyddsordern och instämmer i att skydd bör tillhandahållas och bör fortsätta att tillhandahållas i enlighet med dess nationella lagstiftning.
- (19) Detta direktiv innehåller en uttömmande förteckning över förbud och restriktioner, som, när de är påförda i den utfärdande staten och innefattade i den europeiska skyddsordern, bör erkännas och verkställas i den verkställande staten, med förbehåll för de begränsningar som anges i detta direktiv. Andra typer av skyddsåtgärder kan finnas på nationell nivå, såsom, om så föreskrivs i nationell lagstiftning, en skyldighet för den person som är orsak till fara att stanna kvar på anvisad plats. Sådana åtgärder kan åläggas i den utfärdande staten inom ramen för ett förfarande som leder till meddelande av en av de skyddsåtgärder som enligt detta direktiv kan utgöra grundval för en europeisk skyddsorder.
- (20) Eftersom det i medlemsstaterna kan vara olika typer av myndigheter (civila, straffrättsliga eller administrativa) som är behöriga att meddela och verkställa skyddsåtgärder, är det lämpligt med en hög grad av flexibilitet i

samarbetsmekanismen mellan medlemsstaterna enligt detta direktiv. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten behöver därför inte i samtliga fall vidta samma skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten, och kan i viss mån efter eget omdöme meddela en åtgärd som den enligt sin nationella lag anser vara adekvat och lämplig i ett liknande fall för att åstadkomma fortsatt skydd för den skyddade personen, mot bakgrund av den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten som återges i den europeiska skyddsordern.

- (21) Bland de förbud eller restriktioner som detta direktiv är tillämpligt på finns åtgärder som syftar till att begränsa personliga kontakter eller distanskontakter mellan den skyddade personen och den person som är orsak till fara, till exempel genom att föreskriva vissa villkor för sådana kontakter eller genom att införa restriktioner för innehållet i kommunikationen.
- (22) Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska informera den person som är orsak till fara, den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och den skyddade personen om alla åtgärder som vidtas på grundval av den europeiska skyddsordern. Vid underrättelse till den person som är orsak till fara bör vederbörlig hänsyn tas till den skyddade personens intresse av att inte få sin adress eller andra kontaktuppgifter röjda. Sådana uppgifter bör undantas från underrättelsen, om inte adressen eller de andra kontaktuppgifterna utgör del av det förbud eller den restriktion som läggs den person som är orsak till fara som verkställighetsåtgärd.
- (23) Om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten upphäver den europeiska skyddsordern, bör den behöriga myndigheten i den verkställande staten avsluta de åtgärder som den har vidtagit i syfte att verkställa den europeiska skyddsordern, varvid dock den behöriga myndigheten i den verkställande staten - självständigt, och i enlighet med sin nationella lagstiftning - får anta en skyddsåtgärd i enlighet med sin nationella lagstiftning för att skydda den berörda personen.
- (24) Eftersom detta direktiv rör situationer där den skyddade personen flyttar till en annan medlemsstat, bör utfärdandet eller verkställandet av en europeisk skyddsorder inte innebära någon överföring till den verkställande staten av befogenheter avseende primära, uppskjutna, alternativa, villkorliga eller sekundära påföljder eller säkerhetsåtgärder som har ålagts den person som är orsak till fara, om denne fortsätter att vara bosatt i den stat som meddelade skyddsåtgärden.
- (25) I förekommande fall bör det vara möjligt att använda elektroniska medel för att i praktiken genomföra de åtgärder som har meddelats genom tillämpning av detta direktiv, i enlighet med nationella lagar och förfaranden.

(1) EUT L 294, 11.11.2009, s. 20.

- (26) Inom ramen för samarbetet mellan de myndigheter som medverkar till att säkerställa skyddet för den skyddade personen, bör den behöriga myndigheten i den verkställande staten informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om alla överträdelse av de åtgärder som har vidtagits i den verkställande staten i syfte att verkställa den europeiska skyddsordern. Denna information bör göra det möjligt för den behöriga myndigheten i den utfärdande staten att snabbt besluta om en lämplig reaktion avseende den skyddsåtgärd som den person som är orsak till fara har ålagts i den utfärdande staten. En sådan reaktion kan om det är lämpligt utgöra påförande av en frihetsberövande åtgärd som ersätter den icke frihetsberövande åtgärd som ursprungligen meddelades, till exempel som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande eller som en konsekvens av ett villkorligt uppskjutande av en påföljd. Eftersom beslutet inte innebär fastställande av en ny påföljd med avseende på ett nytt brott ska ett sådant beslut inte anses förhindra den verkställande staten från att i tillämpliga fall påföra påföljder vid överträdelse av de åtgärder som har vidtagits i syfte att verkställa den europeiska skyddsordern.
- (27) Med hänsyn till medlemsstaternas olika rättstraditioner bör den behöriga myndigheten i den verkställande staten, när det i den verkställande staten inte finns någon tillgänglig skyddsåtgärd i ett motsvarande fall som den faktiska situation som beskrivs i den europeiska skyddsordern, till den utfärdande statens behöriga myndighet rapportera varje överträdelse av den skyddsåtgärd som beskrivs i den europeiska skyddsordern, i den utsträckning den är medveten om överträdelsen.
- (28) För att direktivets tillämpning ska flyta smidigt i varje enskilt fall, bör den utfärdande och den verkställande statens respektive behöriga myndigheter utöva sin behörighet i enlighet med direktivets bestämmelser, med beaktande av *ne bis in idem*-principen.
- (29) Den skyddade personen bör inte vara tvungen att bära sådana kostnader i samband med erkännandet av den europeiska skyddsordern som är oproportionerliga i jämförelse med ett liknande nationellt fall. Vid genomförandet av detta direktiv bör medlemsstaterna säkerställa att den skyddade personen efter erkännandet av den europeiska skyddsordern inte blir tvungen att inleda ytterligare nationella förfaranden för att från den behöriga myndigheten i den verkställande staten, som en direkt följd av erkännandet av den europeiska skyddsordern, få ett beslut om meddelande av en skyddsåtgärd som finns tillgänglig enligt nationell lagstiftning i ett liknande fall till säkerställande av den skyddade personens skydd.
- (30) Med beaktande av principen om ömsesidigt erkännande, som detta direktiv bygger på, bör medlemsstaterna i möjligaste mån främja direktkontakter mellan de behöriga myndigheterna när de tillämpar detta direktiv.
- (31) Utan att det påverkar rättsväsendets oberoende eller olikheter i det sätt på vilket rättsväsendet är organiserat i unionen, bör medlemsstaterna överväga att uppmanna de som ansvarar för utbildning av domare, åklagare, polis och övrig juridisk personal som deltar i förfaranden som syftar till ett utfärdande eller erkännande av en europeisk skyddsorder att tillhandahålla lämplig utbildning med avseende på målen för detta direktiv.
- (32) För att underlätta utvärderingen av tillämpningen av detta direktiv bör medlemsstaterna förse kommissionen med relevanta uppgifter om tillämpningen av nationella förfaranden avseende den europeiska skyddsordern, åtminstone vad gäller det antal europeiska skyddsordrar som har begärts, utfärdats och/eller erkänts. Även andra typer av uppgifter skulle vara till nytta, till exempel vilka brottstyper det rör sig om.
- (33) Detta direktiv bör bidra till skydd av personer som befinner sig i fara och därmed komplettera men inte inverka på de instrument som redan finns på detta område, exempelvis rambeslut 2008/947/RIF och rambeslut 2009/829/RIF.
- (34) När ett beslut som avser en skyddsåtgärd faller inom tillämpningsområdet för rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ⁽¹⁾, rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar ⁽²⁾ eller 1996 års Haagkonvention om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldransvar och åtgärder till skydd för barn ⁽³⁾, bör erkännande och verkställighet av det beslutet ske i enlighet med bestämmelserna i det relevanta rättsinstrumentet.
- (35) Medlemsstaterna och kommissionen bör om det är lämpligt informera om den europeiska skyddsordern i befintliga utbildnings- och upplysningskampanjer om skyddet av brottsoffer.
- (36) Personuppgifter som behandlas vid genomförandet av detta direktiv bör skyddas i enlighet med rådets rambeslut 2008/977/RIF av den 27 november 2008 om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete ⁽⁴⁾ och med principerna i Europarådets konvention från 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter.

⁽¹⁾ EGT L 12, 16.1.2001, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 338, 23.12.2003, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 48, 21.2.2003, s. 3.

⁽⁴⁾ EUT L 350, 30.12.2008, s. 60.

- (37) Detta direktiv bör respektera de grundläggande rättigheter som garanteras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, i enlighet med artikel 6 i EU-fördraget.
- (38) Vid genomförandet av detta direktiv uppmanas medlemsstaterna att beakta de rättigheter och principer som föreskrivs i 1979 års FN-konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.
- (39) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att skydda personer som befinner sig i fara, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, och det därför på grund av direktivets omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (40) I enlighet med artikel 3 i protokoll (nr 21) om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, har Förenade kungariket meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av detta direktiv.
- (41) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll (nr 21) om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och utan att det påverkar artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på Irland.
- (42) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll (nr 22) om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Mål

Detta direktiv innehåller bestämmelser som gör det möjligt för en rättslig eller likvärdig myndighet i en medlemsstat, där en

skyddsåtgärd har meddelats i syfte att skydda en person mot en annan persons brottsliga gärning vilken kan utgöra en fara för personens liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet, att utfärda en europeisk skyddsorder, som möjliggör för en behörig myndighet i en annan medlemsstat att fortsätta skyddet av personen inom den andra medlemsstatens territorium som följd av ett brottsligt beteende eller påstått brottsligt beteende i enlighet med den nationella lagstiftningen i den utfärdande staten.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

- europisk skyddsorder*: ett beslut, fattat av en rättslig eller likvärdig myndighet i en medlemsstat med anknytning till en skyddsåtgärd, på grundval av vilket en rättslig eller likvärdig myndighet i en annan medlemsstat kan vidta alla de åtgärder som i enlighet med sin nationella lagstiftning är lämpliga för att fortsätta skyddet av den skyddade personen.
- skyddsåtgärd*: ett beslut i en straffrättslig fråga som meddelas i den utfärdande staten i enlighet med dess nationella lagstiftning och förfaranden, varigenom ett eller flera av de förbud eller en eller flera av de restriktioner som avses i artikel 5 åläggs en person som är orsak till fara för att skydda en skyddad person mot en brottslig gärning som kan utgöra en fara för dennes liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet.
- skyddad person*: en fysisk person som är föremål för det skydd som härrör från en skyddsåtgärd meddelad av den utfärdande staten.
- person som är orsak till fara*: den fysiska person som har ålagts ett eller flera av de förbud eller en eller flera av de restriktioner som avses i artikel 5.
- utfärdande stat*: den medlemsstat där det har meddelats en skyddsåtgärd som utgör grunden för utfärdandet av en europeisk skyddsorder.
- verkställande stat*: den medlemsstat till vilken en europeisk skyddsorder har översänts för erkännande.
- övervakande stat*: den medlemsstat till vilken en dom i enlighet med artikel 2 i rambeslut 2008/947/RIF eller ett beslut om övervakningsåtgärder i enlighet med artikel 4 i rambeslut 2009/829/RIF har översänts.

Artikel 3

Utseende av behöriga myndigheter

1. Varje medlemsstat ska underrätta kommissionen om vilken eller vilka rättsliga eller likvärdiga myndigheter som enligt dess nationella lagstiftning är behöriga att utfärda en europeisk skyddsorder och att i enlighet med detta direktiv erkänna en sådan order, när medlemsstaten är utfärdande stat eller verkställande stat.

2. Kommissionen ska göra den mottagna informationen tillgänglig för samtliga medlemsstater. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om varje ändring av den information som avses i punkt 1.

Artikel 4

Användande av en centralmyndighet

1. Varje medlemsstat får utse en centralmyndighet eller, om dess rättssystem så kräver, flera centralmyndigheter som ska biträda dess behöriga myndigheter.

2. En medlemsstat får, om organisationen av dess rättssystem så kräver, låta sin eller sina centralmyndigheter ansvara för det administrativa översändandet och mottagandet av europeiska skyddsordrar samt all annan officiell korrespondens som rör dessa. Följaktligen får all kommunikation, samråd, informationsutbyten, förfrågningar och underrättelser mellan behöriga myndigheter om lämpligt skötas med bistånd av den eller de utsedda centralmyndigheterna i den berörda medlemsstaten.

3. De medlemsstater som önskar använda sig av de möjligheter som avses i denna artikel ska till kommissionen lämna uppgifter om den eller de centralmyndigheter som de har utsett. Dessa anvisningar ska vara bindande för alla myndigheter i den utfärdande staten.

Artikel 5

Behov av en befintlig skyddsåtgärd enligt nationell lagstiftning

En europeisk skyddsorder får endast utfärdas om en skyddsåtgärd tidigare har meddelats i den utfärdande staten varigenom den person som är orsak till fara har ålagts något av följande förbud eller någon av följande restriktioner

- a) ett förbud att beträda vissa orter, platser eller angivna områden där den skyddade personen bor eller besöker,
- b) ett förbud mot eller en föreskrift avseende all sorts kontakt med den skyddade personen, inklusive per telefon, e-post, vanlig post, fax eller på något annat sätt, eller

- c) ett förbud mot eller en föreskrift avseende att närma sig den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd.

Artikel 6

Utfärdande av en europeisk skyddsorder

1. En europeisk skyddsorder får utfärdas när den skyddade personen beslutar sig för att bosätta sig eller redan är bosatt i en annan medlemsstat eller när den skyddade personen beslutar sig för att uppehålla sig eller redan uppehåller sig i en annan medlemsstat. Vid avgörande av om en europeisk skyddsorder ska utfärdas, ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten beakta bland annat den tidsperiod eller de tidsperioder som den skyddade personen avser att uppehålla sig i den verkställande staten och hur angeläget skyddsbehovet är.

2. En rättslig eller likvärdig myndighet i den utfärdande staten får utfärda en europeisk skyddsorder endast på begäran av den skyddade personen och efter kontroll av att skyddsåtgärden uppfyller kraven i artikel 5.

3. Den skyddade personen får lämna in en begäran om utfärdande av en europeisk skyddsorder till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten eller till den behöriga myndigheten i den verkställande staten. Om en sådan begäran lämnas in i den verkställande staten, ska dess behöriga myndighet så snart som möjligt vidarebefordra denna begäran till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

4. Innan en europeisk skyddsorder utfärdas, ska den person som är orsak till fara ha rätt att höras och att invända mot skyddsåtgärden, om den personen inte har beviljats dessa rättigheter i det förfarande som ledde till att skyddsåtgärden meddelades.

5. När en behörig myndighet meddelar en skyddsåtgärd som omfattar ett eller flera av de förbud eller en eller flera av de restriktionerna som avses i artikel 5, ska myndigheten på lämpligt sätt i enlighet med förfaranden i den nationella lagstiftningen informera den skyddade personen om möjligheten att begära en europeisk skyddsorder, om den skyddade personen beslutar sig för att bege sig till en annan medlemsstat, samt om de grundläggande förutsättningarna för en sådan begäran. Myndigheten ska råda den skyddade personen att lämna in en ansökan innan denne lämnar den utfärdande statens territorium.

6. Om den skyddade personen har en förmyndare eller ett ombud, får förmyndaren eller ombudet lämna in den begäran som avses i punkterna 2 och 3 på den skyddade personens vägnar.

7. Om en begäran om utfärdande av en europeisk skyddsorder avslås, ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten informera den skyddade personen om alla tillämpliga rättsmedel som är tillgängliga för överprövning av ett sådant beslut enligt den nationella lagstiftningen.

Artikel 7

Den europeiska skyddsorderns form och innehåll

Den europeiska skyddsordern ska utfärdas i enlighet med formuläret i bilaga I till detta direktiv. Den ska i synnerhet innehålla följande uppgifter:

- a) Den skyddade personens identitet och nationalitet samt förmyndarens eller ombudets identitet och nationalitet, om den skyddade personen är underårig eller saknar rättskapacitet.
 - b) Från och med vilket datum den skyddade personen avser att bo eller uppehålla sig i den verkställande staten och vistelseperioden eller vistelseperioderna, om uppgifterna är kända.
 - c) Namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.
 - d) Uppgifter som möjliggör identifiering (till exempel ett nummer och ett datum) av det rättsliga dokument som innehåller den skyddsåtgärd på grundval av vilken den europeiska skyddsordern har utfärdats.
 - e) En sammanfattning av de fakta och omständigheter som har lett till meddelandet av skyddsåtgärden i den utfärdande staten.
 - f) De förbud och restriktioner som den person som är orsak till fara har ålagts genom den skyddsåtgärd som ligger till grund för den europeiska skyddsordern, deras varaktighet och angivande av den påföljd, om någon, eller sanktion som skulle kunna utdömas om förbuden eller restriktionerna överträds.
 - g) Användning av en teknisk anordning, om någon, om den skyddade personen eller den person som är orsak till fara har utrustats med en sådan som ett medel för att få skyddsåtgärden verkställd.
 - h) Identitet och nationalitet avseende den person som är orsak till fara samt dennes kontaktuppgifter.
 - i) Uppgifter om huruvida den skyddade personen och/eller den person som är orsak till fara har beviljats kostnadsfri rätts hjälp i den utfärdande staten, om detta är känt av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten utan att det krävs ytterligare utredning.
 - j) I förekommande fall, en beskrivning av andra omständigheter som kan påverka bedömningen av den fara den skyddade personen är utsatt för.
- k) I tillämpliga fall ett uttryckligt angivande av att en dom i enlighet med artikel 2 i rambeslut 2008/947/RIF eller ett beslut om övervakningsåtgärder i enlighet med artikel 4 i rambeslut 2009/829/RIF redan har överförts till den övervakande staten, när detta är en annan stat än den som verkställer den europeiska skyddsordern, samt angivande av den myndighet i den staten som är behörig att verkställa en sådan dom eller ett sådant beslut.

Artikel 8

Förfarande för översändande

1. När den behöriga myndigheten i den utfärdande staten översänder den europeiska skyddsordern till den behöriga myndigheten i den verkställande staten, ska den göra detta på ett sätt som lämnar en skriftlig uppteckning som möjliggör för den verkställande staten att fastställa äktheten. All officiell kommunikation ska också ske direkt mellan dessa behöriga myndigheter.

2. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten eller den utfärdande staten inte är känd av den behöriga myndigheten i den andra staten, ska den sistnämnda myndigheten vidta alla nödvändiga efterforskningar, inklusive via kontaktpunkterna i det europeiska rättsliga nätverk som avses i rådets beslut 2008/976/RIF av den 16 december 2008 om det europeiska rättsliga nätverket⁽¹⁾, den nationella Eurojust-medlemmen eller det nationella systemet för samordning av Eurojust i dess stat, för att erhålla den nödvändiga informationen.

3. Om en myndighet i den verkställande staten som tar emot en europeisk skyddsorder inte är behörig att erkänna den, ska denna myndighet på eget initiativ vidarebefordra den europeiska skyddsordern till den behöriga myndigheten och utan dröjsmål underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om detta på ett sätt som lämnar en skriftlig uppteckning.

Artikel 9

Åtgärder i den verkställande staten

1. Vid mottagande av en europeisk skyddsorder som har översänts i enlighet med artikel 8, ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten utan onödigt dröjsmål erkänna ordern och fatta ett beslut, varigenom meddelas någon av de åtgärder som skulle kunna tillämpas i ett liknande fall enligt dess nationella lagstiftning för att säkerställa skydd av den skyddade personen, om den inte beslutar att åberopa något av skälen för att vägra erkännande i artikel 10. Den verkställande staten får tillämpa straffrättsliga, administrativa eller civilrättsliga åtgärder i enlighet med sin nationella lagstiftning.

⁽¹⁾ EUT L 348, 24.12.2008, s. 130.

2. Den åtgärd som meddelas av den behöriga myndigheten i den verkställande staten i enlighet med punkt 1 samt eventuella andra åtgärder som vidtas på grundval av ett sådant följdbeslut som avses i artikel 11 ska i största möjliga mån överensstämma med den skyddsåtgärd som har meddelats i den utfärdande staten.

3. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska informera den person som är orsak till fara, den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och den skyddade personen om eventuella åtgärder som meddelats i enlighet med punkt 1 samt om möjliga rättsliga konsekvenser av en överträdelse av sådana åtgärder, enligt vad som föreskrivs i nationell lagstiftning och i enlighet med artikel 11.2. Adressen eller andra kontaktppgifter till den skyddade personen ska inte röjas för den person som är orsak till fara, såvida inte dessa uppgifter är nödvändiga med hänsyn till verkställigheten av den åtgärd som meddelats i enlighet med punkt 1.

4. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten anser att den information som har översänts tillsammans med den europeiska skyddsordern i enlighet med artikel 7 är ofullständig, ska myndigheten utan dröjsmål informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om det på ett sätt som lämnar en skriftlig uppteckning och fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken den ska lämna den information som saknas.

Artikel 10

Skäl för att vägra erkännande av en europeisk skyddsorder

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten får vägra att erkänna en europeisk skyddsorder under följande omständigheter.

- a) Den europeiska skyddsordern är inte fullständig eller har inte kompletterats inom den tidsfrist som den behöriga myndigheten i den verkställande staten har fastställt.
- b) De kriterier som anges i artikel 5 är inte uppfyllda.
- c) Skyddsåtgärden avser en gärning som inte utgör ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning.
- d) Skyddet härrör från verkställigheten av en påföljd eller åtgärd som omfattas av amnesti enligt den verkställande statens lagstiftning och rör en gärning eller ett beteende inom dess behörighet enligt den lagstiftningen.
- e) Den person som är orsak till fara åtnjuter enligt den verkställande statens lagstiftning immunitet som gör det omöjligt att meddela åtgärder på grundval av en europeisk skyddsorder.

f) Den person som är orsak till fara kan inte åtalas för den gärning eller det beteende i vars sammanhang skyddsåtgärden har meddelats, på grund av preskription enligt den verkställande statens lagstiftning, om gärningen eller beteendet omfattas av dess behörighet enligt dess nationella lagstiftning.

g) Erkännande av den europeiska skyddsordern skulle strida mot *ne bis in idem*-principen.

h) Den person som är orsak till fara kan enligt den verkställande statens lagstiftning på grund av sin ålder inte göras straffrättsligt ansvarig för den gärning eller det beteende i förhållande till vilken skyddsåtgärden har meddelats.

i) Skyddsåtgärden avser ett brott som enligt den verkställande statens lagstiftning helt eller till stor eller väsentlig del anses ha begåtts inom dess territorium.

2. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten vägrar att erkänna en europeisk skyddsorder med tillämpning av något av de skäl som avses i punkt 1, ska den

- a) utan onödigt dröjsmål informera den utfärdande staten och den skyddade personen om denna vägran och om skälen till den,
- b) i förekommande fall informera den skyddade personen om möjligheten att begära att en skyddsåtgärd meddelas i enlighet med den nationella lagstiftningen, och
- c) informera den skyddade personen om alla tillämpliga rättsmedel enligt den nationella lagstiftningen för överprövning av ett sådant beslut.

Artikel 11

Tillämplig lagstiftning och behörighet i den verkställande staten

1. Den verkställande staten ska ha behörighet att meddela och verkställa åtgärder i den staten som följd av erkännandet av en europeisk skyddsorder. Den verkställande statens lagstiftning ska tillämpas på meddelandet av det i artikel 9.1 föreskrivna beslutet och verkställigheten av det, inklusive bestämmelser om rättsmedel mot beslut som meddelats i den verkställande staten med anledning av den europeiska skyddsordern.

2. Vid en överträdelse av en eller flera av de åtgärder som har vidtagits av den verkställande staten som följd av erkännandet av den europeiska skyddsordern, ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten, i enlighet med punkt 1, ha behörighet att

- a) påföra straffrättsliga påföljder och vidta andra åtgärder som en följd av överträdelsen, om den överträdelsen utgör en brottslig gärning enligt den verkställande statens lagstiftning.

- b) fatta andra beslut med anledning av överträdelsen,
- c) vidta brådsökande och tillfälliga åtgärder för att avbryta överträdelsen, i förekommande fall i avvaktan på ett följdbeslut från den utfärdande staten.

3. Om det på nationell nivå inte finns någon åtgärd som kan vidtas i ett liknande fall i den verkställande staten, ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten i den utsträckning det kommer till dess kännedom rapportera till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om överträdelser av den skyddsåtgärd som beskrivs i den europeiska skyddsordern.

Artikel 12

Information i händelse av överträdelse

Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten eller i den övervakande staten om alla överträdelser av den eller de åtgärder som har vidtagits på grundval av den europeiska skyddsordern. Informationen ska lämnas på det standardformulär som återges i bilaga II.

Artikel 13

Behörighet i den utfärdande staten

1. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska ha exklusiv behörighet att fatta beslut med avseende på
- a) förlängning, översyn, ändring, upphävande och återkallelse av skyddsåtgärden och följaktligen av den europeiska skyddsordern,
- b) påförande av en frihetsberövande åtgärd som följd av att skyddsåtgärden har upphävts, under förutsättning att skyddsåtgärden har meddelats på grund av en dom i enlighet med artikel 2 i rambeslut 2008/947/RIF eller på grund av ett beslut om övervakningsåtgärder i enlighet med artikel 4 i rambeslut 2009/829/RIF.

2. Den utfärdande statens lagstiftning ska tillämpas på beslut som antas i enlighet med punkt 1.

3. När en dom i enlighet med artikel 2 i rambeslut 2008/947/RIF eller ett beslut om övervakningsåtgärder i enlighet med artikel 4 i rambeslut 2009/829/RIF redan har överförts till en annan medlemsstat eller överförs efter utfärdandet av en europeisk skyddsorder, ska sådana följdbeslut som föreskrivs i dessa rambeslut fattas i enlighet med relevanta bestämmelser i dessa rambeslut.

4. När skyddsåtgärden utgör del av en dom i enlighet med artikel 2 i rambeslut 2008/947/RIF som har överförts, eller som överförs till en annan medlemsstat efter utfärdandet av den europeiska skyddsordern, och den behöriga myndigheten i

den övervakande staten har fattat följdbeslut enligt artikel 14 i rambeslutet som påverkar skyldigheterna eller anvisningarna i skyddsåtgärden, ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten utan dröjsmål förlänga, se över, ändra, upphäva eller återkalla den europeiska skyddsordern i överensstämmelse därmed.

5. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska utan dröjsmål informera den behöriga myndigheten i den verkställande staten om alla beslut som fattas i enlighet med punkt 1 eller punkt 4.

6. Om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har upphävt eller återkallat den europeiska skyddsordern i enlighet med punkt 1 a eller punkt 4, ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten avsluta de åtgärder som har meddelats i enlighet med artikel 9.1, så snart som den har blivit vederbörligen informerad av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

7. Om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har ändrat den europeiska skyddsordern i enlighet med punkt 1 a eller punkt 4, ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten beroende på vad som är lämpligt,

- a) ändra de åtgärder som i enlighet med artikel 9 har meddelats på grundval av den europeiska skyddsordern, eller
- b) vägra att verkställa det ändrade förbudet eller den ändrade restriktionen, om förbudet eller restriktionen inte hör till de typer av förbud eller restriktioner som avses i artikel 5 eller om den information som har översänts tillsammans med den europeiska skyddsordern i enlighet med artikel 7 är ofullständig eller inte har kompletterats inom den tidsfrist som har fastställts av den behöriga myndigheten i den verkställande staten i enlighet med artikel 9.4.

Artikel 14

Skäl för avbrytande av åtgärder som vidtagits på grundval av en europeisk skyddsorder

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten får avbryta de åtgärder som vidtagits för att verkställa en europeisk skyddsorder

- a) när det finns tydliga indikationer på att den skyddade personen inte bor eller uppehåller sig inom den verkställande statens territorium eller helt säkert har lämnat detta territorium,
- b) när, enligt nationell lagstiftning, de åtgärder som har meddelats för att verkställa den europeiska skyddsordern har pågått längst möjliga tid,

- c) i det fall som avses i artikel 13.7 b, eller
- d) om en dom i enlighet med artikel 2 i rambeslut 2008/947/RIF eller ett beslut om övervakningsåtgärder i enlighet med artikel 4 i rambeslut 2009/829/RIF överförs till den verkställande staten efter det att den europeiska skyddsordern har erkänts.

2. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska omedelbart informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och om möjligt den skyddade personen om beslutet.

3. Innan åtgärder avbryts i enlighet med punkt 1 b får den behöriga myndigheten i den verkställande staten uppmana den behöriga myndigheten i den utfärdande staten att uppges om det skydd som tillhandahålls genom den europeiska skyddsordern fortfarande är nödvändigt med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten ska utan dröjsmål svara på en sådan uppmaning.

Artikel 15

Prioritet för erkännande av en europeisk skyddsorder

En europeisk skyddsorder ska erkännas med samma prioritet som skulle tillämpas i ett liknande nationellt fall, med beaktande av de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet, bland annat hur brådskande det är, vilket datum den skyddade personen förväntas anlända till den verkställande statens territorium och om möjligt hur stor fara den skyddade personen är utsatt för.

Artikel 16

Samråd mellan behöriga myndigheter

När det är lämpligt får de behöriga myndigheterna i den utfärdande staten och i den verkställande staten samråda med varandra för att underlätta en smidig och effektiv tillämpning av detta direktiv.

Artikel 17

Språk

1. En europeisk skyddsorder ska översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande staten av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

2. Det formulär som avses i artikel 12 ska översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den utfärdande staten av den behöriga myndigheten i den verkställande staten.

3. Varje medlemsstat får, när detta direktiv antas eller vid en senare tidpunkt, i en förklaring som den ska deponera hos kommissionen ange att den godtar en översättning till ett eller flera andra av unionens officiella språk.

Artikel 18

Kostnader

Den verkställande staten ska i enlighet med sin nationella lagsiftning stå för de kostnader som uppstår vid tillämpning av detta direktiv, med undantag för sådana kostnader som uteslutande uppstår på den utfärdande statens territorium.

Artikel 19

Förhållande till andra avtal och överenskommelser

1. Medlemsstaterna får fortsätta tillämpa de bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som är i kraft när detta direktiv träder i kraft, i den mån de gör det möjligt att fördjupa eller vidga direktivets målsättningar och bidrar till att förenkla eller underlätta förfarandena för att vidta skyddsåtgärder.

2. Medlemsstaterna får ingå bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser efter detta direktivs ikraftträdande, i den mån som de gör det möjligt att fördjupa eller vidga direktivets målsättningar och bidrar till att förenkla eller underlätta förfarandena för att vidta skyddsåtgärder.

3. Medlemsstaterna ska senast den 11 april 2012 underrätta kommissionen om gällande avtal och överenskommelser enligt punkt 1 som de önskar fortsätta att tillämpa. Medlemsstaterna ska också underrätta kommissionen om alla nya avtal eller överenskommelser som avses i punkt 2 inom tre månader från undertecknandet av dessa.

Artikel 20

Förhållande till andra instrument

1. Detta direktiv ska inte påverka tillämpningen av förordning (EG) nr 44/2001, förordning (EG) nr 2201/2003, 1996 års Haagkonvention om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn eller 1980 års Haagkonvention om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn.

2. Detta direktiv ska inte påverka tillämpningen av rambeslut 2008/947/RIF eller rambeslut 2009/829/RIF.

Artikel 21**Genomförande**

1. Medlemsstaterna ska senast den 11 januari 2015 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 22**Uppgiftsinsamling**

För att underlätta utvärderingen av tillämpningen av detta direktiv ska medlemsstaterna förse kommissionen med relevanta uppgifter om hur nationella förfaranden avseende den europeiska skyddsordern tillämpas, åtminstone vad gäller det antal europeiska skyddsordrar som begärts, utfärdats och/eller erkänts.

Artikel 23**Översyn**

Kommissionen ska senast den 11 januari 2016 överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv. Rapporten ska vid behov åtföljas av lagstiftningsförslag.

Artikel 24**Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 25**Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i Strasbourg den 13 december 2011.

På Europaparlamentets vägnar

J. BUZEK

Ordförande

På rådets vägnar

M. SZPUNAR

Ordförande

BILAGA I

EUROPEISK SKYDDSORDER

enligt artikel 7 i

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/99/EU AV DEN 13 DECEMBER 2011 OM DEN EUROPEISKA SKYDDSORDERN

Informationen i detta formulär ska behandlas med vederbörlig diskretion

Utfärdande stat: Verkställande stat:
a) Uppgifter om den skyddade personen: Efternamn: Förnamn: Namn som ogift eller tidigare namn, i förekommande fall: Kön: Nationalitet: Personnummer eller socialförsäkringsnummer (om sådant finns): Födelsedatum: Födelseort: Adresser/bostadsorter: — I den utfärdande staten: — I den verkställande staten: — I annan stat: Språk som personen förstår (om känt):
Har den skyddade personen beviljats kostnadsfri rättshjälp i den utfärdande staten? (Anges om detta är känt utan ytterligare utredning) ☐ Ja. ☐ Nej. ☐ Okänt. Om den skyddade personen är underårig eller saknar rättskapacitet, information om personens förmyndare eller ombud: Efternamn: Förnamn: Namn som ogift eller tidigare namn, i förekommande fall: Kön: Nationalitet: Kontor/Adress:

- b) Den skyddade personen har beslutat att bosätta sig eller är redan bosatt i den verkställande staten eller har beslutat att uppehålla sig eller uppehåller sig redan i den verkställande staten.

Det datum från vilket den skyddade personen avser att bosätta eller uppehålla sig i den verkställande staten (om känt):

Vistelseperiod(er) (om känt):

- c) Har den skyddade personen eller den person som är orsak till fara utrustats med någon teknisk anordning som ett medel för verkställande av skyddsåtgärden?

Ja. Vänligen ge en kort sammanfattning av de hjälpmedel som används:

Nej.

- d) Den behöriga myndighet som utfärdade den europeiska skyddsordern:

Officiellt namn:

Fullständig adress:

Tfn (landskod) (riktnummer) (nummer):

Fax (landskod) (riktnummer) (nummer):

Uppgifter om kontaktperson(er):

Efternamn:

Förnamn:

Befattning (titel/tjänsteställning):

Tfn (landskod) (riktnummer) (nummer):

Fax (landskod) (riktnummer) (nummer):

E-post: (om sådan finns):

Språk som kan användas vid kontakter:

- e) Identifiering av den skyddsåtgärd på grundval av vilken den europeiska skyddsordern har utfärdats:

Skyddsåtgärden meddelades den (datum: DD-MM-ÅÅÅÅ):

Skyddsåtgärden blev verkställbar den (datum: DD-MM-ÅÅÅÅ):

Diarienummer för ärendet avseende skyddsåtgärden (om sådan finns):

Myndighet som meddelade skyddsåtgärden:

- f) En sammanfattning av de fakta och omständigheter, i tillämpliga fall även den brottsrubricering, som har lett till påförandet av den skyddsåtgärd som anges i e ovan:

g) Uppgifter om de förbud eller restriktioner som genom skyddsåtgärden har ålagts den person som är orsak till fara:

- Förbudets/förbudens eller restriktionens/restriktionernas art (ni kan sätta kryss i fler än en ruta):
- Ett förbud mot att beträda vissa orter, platser eller angivna områden där den skyddade personen bor eller besöker.
 - Om ni har satt ett kryss i denna ruta, vänligen ange exakt vilka orter, platser eller angivna områden den person som är orsak till fara är förbjuden att beträda:
- Ett förbud mot eller en föreskrift avseende all sorts kontakt med den skyddade personen, inklusive per telefon, e-post, vanlig post, fax eller på något annat sätt.
 - Om ni har satt ett kryss i denna ruta, vänligen ange eventuella relevanta uppgifter:
- Ett förbud mot eller en föreskrift avseende att närma sig den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd.
 - Om ni har satt ett kryss i denna ruta, vänligen ange på exakt vilket avstånd personen som är orsak till fara måste hålla sig från den skyddade personen:
- Vänligen ange under hur lång tid ovan nämnda förbud eller restriktioner är ålagda den person som är orsak till fara:
- Vänligen ange den påföljd (om någon) som kan åläggas vid en överträdelse av förbudet eller restriktionen:

h) Uppgifter om den person som är orsak till fara och som har ålagts de förbud eller restriktioner som anges under g ovan:

Efternamn:

Förnamn:

Namn som ogift eller tidigare namn, i förekommande fall:

Alias, i förekommande fall:

Kön:

Nationalitet:

Personnummer eller socialförsäkringsnummer (om sådant finns):

Födelsedatum:

Födelseort:

Adresser/bostadsorter:

- I den utfärdande staten:
- I den verkställande staten:
- I annan stat:

Språk som personen förstår (om känt):

Lämna följande uppgifter om de finns tillgängliga:

- Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar och deras nummer (identitetskort, pass):

Har den person som är orsak till fara beviljats kostnadsfri rättshjälp i den utfärdande staten? (Anges om detta är känt utan ytterligare utredning)

- Ja.
- Nej.
- Okänt.

i) Andra omständigheter som kan ha betydelse för bedömningen av den fara som den skyddade personen kan utsättas för (frivillig information):

j) Annan information av värde (exempelvis om andra stater där skyddsåtgärder tidigare har meddelats till förmån för samma skyddade person, om sådan information är tillgänglig och nödvändig):

k) Vänligen fyll i:

En dom i enlighet med artikel 2 i rambeslut 2008/947/RIF har redan översänts till en annan medlemsstat.

— Om ni har satt ett kryss i denna ruta, vänligen ange kontaktuppgifter för den behöriga myndighet till vilken domen har översänts:

Ett beslut om övervakningsåtgärder i enlighet med artikel 4 i rambeslut 2009/829/RIF har redan översänts till en annan medlemsstat.

— Om ni har satt ett kryss i denna ruta, vänligen ange kontaktuppgifter för den behöriga myndighet till vilken beslutet om övervakningsåtgärder har översänts:

Underskrift av den myndighet som utfärdar den europeiska skyddsordern och/eller dess företrädare för intygande av att orderns innehåll är korrekt:

Namn:

Befattning (titel/tjänsteställning):

Datum:

Diarienummer (om sådant finns):

Officiell stämpel (i förekommande fall):

BILAGA II

FORMULÄR

enligt artikel 12 i

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/99/EU AV DEN 13 DECEMBER 2011 OM DEN EUROPEISKA SKYDDSORDERN**UNDERRÄTTELSE OM ÖVERTRÄDELSE AV DEN ÅTGÄRD SOM HAR VIDTAGITS PÅ GRUNDVAL AV DEN EUROPEISKA SKYDDSORDERN****Informationen i detta formulär ska behandlas med vederbörlig diskretion**

a) Uppgifter om den person som är orsak till fara:

Efternamn:

Förnamn:

Namn som ogift eller tidigare namn, i förekommande fall:

Alias, i förekommande fall:

Kön:

Nationalitet:

Personnummer eller socialförsäkringsnummer (om sådant finns):

Födelsedatum:

Födelseort:

Adress:

Språk som personen förstår (om känt):

b) Uppgifter om den skyddade personen:

Efternamn:

Förnamn:

Namn som ogift eller tidigare namn, i förekommande fall:

Kön:

Nationalitet:

Födelsedatum:

Födelseort:

Adress:

Språk som personen förstår (om känt):

c) Uppgifter om den europeiska skyddsordern:

Ordern utfärdad den:

Darienummer (om sådant finns):

Myndighet som utfärdat ordern:

Officiellt namn:

Adress:

d) Uppgifter om den myndighet som är ansvarig för verkställigheten av den eventuella skyddsåtgärd som vidtogs i den verkställande staten med anledning av den europeiska skyddsordern:

Myndighetens officiella namn:

Namn på kontaktperson:

Befattning (titel/tjänsteställning):

Adress:

Tfn (landskod) (riktnummer) (nummer):

Fax (landskod) (riktnummer) (nummer):

E-post:

Språk som kan användas vid kontakter:

e) Överträdelse av förbud eller restriktioner meddelade av den behöriga myndigheten i den verkställande staten efter erkännande av den europeiska skyddsordern och/eller varje annan iakttagelse som skulle kunna leda till ett följdbeslut:

Överträdelsen gäller följande förbud eller restriktion/restriktioner (ni kan sätta kryss i fler än en ruta):

- Ett förbud mot att beträda vissa orter, platser eller angivna områden där den skyddade personen bor eller besöker.
- Ett förbud mot eller en föreskrift avseende all sorts kontakt med den skyddade personen, inklusive per telefon, e-post, vanlig post, fax eller på något annat sätt.
- Ett förbud mot eller en föreskrift avseende att närma sig den skyddade personen närmare än ett visst fastställt avstånd.
- Alla övriga åtgärder, som motsvarar den skyddsåtgärd som ligger till grund för den europeiska skyddsordern, vidtagna av den behöriga myndigheten i den verkställande staten till följd av erkännandet av den europeiska skyddsordern.

Beskrivning av överträdelsen eller överträdelserna (plats, datum och närmare omständigheter):

I enlighet med artikel 11.2:

- Åtgärder som har vidtagits i den verkställande staten till följd av överträdelsen:
- Eventuella rättsliga konsekvenser av överträdelsen i den verkställande staten:

Andra iakttagelser som skulle kunna leda till ett följdbeslut:

Beskrivning av iakttagelserna:

f) Uppgifter om kontaktperson för ytterligare upplysningar om överträdelsen:

Efternamn:

Förnamn:

Adress:

Tfn (landskod) (riktnummer) (nummer):

Fax (landskod) (riktnummer) (nummer):

E-post:

Språk som kan användas vid kontakter:

Underskrift av den myndighet som har utfärdat formuläret och/eller dess företrädare för intygande av att formulärets innehåll är korrekt:

Namn:

Befattning (titel/tjänsteställning):

Datum:

Officiell stämpel (i förekommande fall):

Sammanfattning av promemorian Europeisk skyddsorder – Samarbete om skydd för hotade och förföljda personer inom EU (Ds 2014:3)

Inom ramen för EU:s straffrättsliga samarbete har Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern förhandlats fram. Direktivet bygger på ett förslag från bl.a. Sverige och har till syfte att stärka brottsoffers ställning, särskilt för kvinnor som är offer för könsrelaterat våld. För att dessa personer ska kunna utöva sin rätt att röra sig fritt inom EU, införs genom direktivet regler som gör det möjligt att överföra kontaktförbud mellan EU-staterna. En person som skyddas av kontaktförbud i en stat ska därmed kunna få skyddet överflyttat även till en annan stat.

Promemorian innehåller förslag till hur direktivet ska genomföras i svensk rätt. I direktivet finns bestämmelser som gör det möjligt för en EU-stat (den utfärdande staten) att översända en s.k. europeisk skyddsorder till en annan EU-stat (den verkställande staten). En europeisk skyddsorder är ett beslut som fattas i den utfärdande staten på grundval av ett nationellt beslut om kontaktförbud. När den verkställande staten tar emot en europeisk skyddsorder ska den verkställa skyddsordern genom att fatta ett eget beslut som motsvarar den andra statens beslut.

I promemorian lämnas förslag på reglering av förfarandet och förutsättningar för att översända en europeisk skyddsorder från Sverige till en annan EU-stat. Den regleringen bedöms kunna meddelas genom förordning. En svensk åklagare ska kunna utfärda en europeisk skyddsorder och översända den till en annan EU-stat. Syftet med det är att få ett svenskt kontaktförbud erkänt och verkställt i en annan EU-stat. Utfärdande får ske om det i Sverige har meddelats ett kontaktförbud för att hindra en person från att begå brott mot en annan person. Därutöver krävs att den som skyddas av kontaktförbudet har eller kommer att flytta till den andra staten och att vistelsen där inte bara kommer att vara kortvarig.

I promemorian lämnas också förslag till reglering av förfarandet och förutsättningarna för erkännande och verkställighet i Sverige när en europeisk skyddsorder översänds hit, dvs. när Sverige är verkställande stat. Den regleringen föreslås huvudsakligen ske i form av lag. Promemorian innehåller i denna del ett förslag till en ny lag om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder.

Den nya lagen reglerar inledningsvis förfarandet när en europeisk skyddsorder har översänts till Sverige. Åklagare föreslås vara behörig att ta emot en europeisk skyddsorder och att besluta i frågor om erkännande och verkställighet av en skyddsorder i Sverige. En åklagares beslut att erkänna och verkställa en europeisk skyddsorder sker i form av en verkställbarhetsförklaring. En verkställbarhetsförklaring ska innehålla föreskrifter för verkställigheten. Av föreskrifterna ska bl.a. framgå om den skyddsordern ska verkställas som ett kontaktförbud enligt 1, 1 a eller 2 § lagen om kontaktförbud. Verkställbarhetsförklaringen ska anses motsvara ett svenskt kontaktförbud. Det innebär att en verkställbarhetsförklaring har samma verkan och kan medföra samma konsekvenser som ett

Prop. 2014/15:139 kontaktförbud, t.ex. att överträdelse av ett förbud kan medföra straff-
Bilaga 2 ansvar.

Promemorians författningsförslag föreslås träda i kraft den 11 januari 2015.

Förslag till lag om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern¹.

Definitioner

2 § I denna lag avses med

1. *skyddsåtgärd*: ett beslut, som har meddelats i en medlemsstat i Europeiska unionen i en straffrättslig fråga, genom vilket en person, i syfte att skydda en annan person mot en brottslig gärning som kan utgöra en fara för dennes liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet, har ålagts ett eller flera förbud eller restriktioner som innebär

a. förbud att beträda vissa orter, platser eller angivna områden där den som förbudet avses skydda bor eller som den personen besöker,

b. förbud mot kontakt med den som förbudet avses skydda, inbegripet kontakt per telefon, post, e-post eller telefax, eller

c. förbud att närma sig den som förbudet avses skydda närmare än ett visst fastställt avstånd.

2. *europeisk skyddsorder*: ett beslut som har meddelats av en behörig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen på grundval av en skyddsåtgärd, och som kan sändas över till en behörig myndighet i en annan medlemsstat för att där ge fortsatt skydd åt den som skyddas av åtgärden.

Föreskrifter om verkställigheten av lagen

3 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om verkställigheten av denna lag.

I fråga om utfärdande i Sverige av en europeisk skyddsorder finns särskilda bestämmelser.

Skyldigheten att erkänna och verkställa en europeisk skyddsorder

4 § En europeisk skyddsorder som sänds över till Sverige ska erkännas och verkställas i enlighet med denna lag, om inte annat följer av någon annan lag.

¹ EUT L 338, 21.12.2011, s 2(Celex 32011L0099)

Bestämmelser i lagen om kontaktförbud som tillämpas vid förfarandet

5 § Vid förfarandet enligt denna lag tillämpas 5-6 a, 7a, 9-11, 13, 13 a, 15-22 och 26-27 §§ lagen (1988:688) om kontaktförbud.

Hur förfarandet inleds

6 § En europeisk skyddsorder skickas direkt till behörig åklagare.

Skyddsordern ska sändas över skriftligen genom post, bud eller telefax. Efter överenskommelse i det enskilda fallet får skyddsordern i stället sändas över på annat sätt.

Formkrav

7 § En europeisk skyddsorder ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till direktivet och skriven på svenska eller åtföljd av en översättning till svenska.

8 § Om en europeisk skyddsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet ska åklagaren ge den andra medlemsstatens myndighet möjlighet att inom viss tid komma in med komplettering.

Verkställbarhetsförklaring

9 § Om en europeisk skyddsorder är verkställbar i Sverige, ska åklagaren besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.

Omprövning av en verkställbarhetsförklaring

10 § Om en europeisk skyddsorder är verkställbar i Sverige, ska åklagaren pröva om en ny verkställbarhetsförklaring ska meddelas

1. om den andra medlemsstatens myndighet begär att verkställigheten av skyddsordern ska bestå efter utgången av den tid som har fastställts enligt 11 § 3,

2. om en ny skyddsorder översänds, eller

3. om det på grund av ändrade förhållanden eller av annan anledning krävs för att skyddsordern ska kunna verkställas enligt denna lag.

Innehållet i en verkställbarhetsförklaring

11 § En verkställbarhetsförklaring ska vara skriftlig och ange

1. om den europeiska skyddsordern ska verkställas som ett kontaktförbud enligt 1, 1 a eller 2 § lagen (1988:688) om kontaktförbud,

2. den som förbudet avses skydda och den som förbudet avses gälla mot,

3. förbudets innebörd och omfattning,

4. i förekommande fall sådana uppgifter som anges i 12 a § lagen om kontaktförbud,

5. de skäl som har bestämt utgången,
6. åberopade lagrum,
7. vilken påföljd som överträdelse av förbudet kan medföra, och
8. möjligheten att begära rättens prövning av verkställbarhetsförklaringen och att begära omprövning enligt 10 § 3.

12 § Vid bestämmande av om en europeisk skyddsorder ska verkställas som ett kontaktförbud enligt 1, 1 a eller 2 § lagen (1988:688) om kontaktförbud ska särskilt beaktas att verkställigheten motsvarar den skyddsåtgärd som ligger till grund för den europeiska skyddsordern och att förbudet kan förväntas bidra till att den mot vilken förbudet avses gälla inte begår brott mot den som förbudet avses skydda.

Det förbud som bestäms enligt första stycket får inte ges en innebörd eller omfattning som innebär ett större intrång eller men för den mot vilken förbudet avses gälla än vad som hade varit möjligt att föreskriva i ett ärende enligt lagen om kontaktförbud.

Hinder mot erkännande och verkställighet

13 § En verkställbarhetsförklaring får inte meddelas

1. om den europeiska skyddsordern till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet,

2. om den europeiska skyddsordern inte har utfärdats på grundval av en skyddsåtgärd som anges i 2 § 1,

3. om verkställigheten skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier, eller

4. om den som har ålagts förbud enligt skyddsåtgärden inte hade fyllt 15 år när beslutet meddelades.

Rättens prövning

14 § Tingsrätten ska, på begäran av den som beslutet angår, pröva åklagarens beslut i fråga om verkställbarhetsförklaring, om det gått den som begär prövningen emot. En sådan begäran ska göras skriftligen och ges in till den åklagare som har meddelat verkställbarhetsförklaringen.

Åklagaren ska överlämna ärendet till tingsrätten. Omfattar ärendet beslut om kontaktförbud avseende gemensam bostad, ska åklagaren utan dröjsmål överlämna ärendet till tingsrätten.

Verkställighet av en europeisk skyddsorder

15 § En verkställbarhetsförklaring ska anses som ett beslut genom vilket åklagare har ålagt den mot vilken förbudet avses gälla kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud. Verkställighet ska ske i enlighet med verkställbarhetsförklaringen.

Bestämmelserna om överträdelse av kontaktförbud i 24 och 25 §§ lagen om kontaktförbud gäller vid överträdelse av ett förbud som avses i första stycket. Åtal får väckas endast om det står klart att åtal för gärningen inte kommer att väckas i den andra medlemsstaten.

Avbrytande av verkställigheten av en europeisk skyddsorder

16 § Åklagaren ska besluta att verkställigheten av en europeisk skyddsorder ska avbrytas om det framkommer att den som skyddas av ett förbud som har meddelats enligt denna lag inte är bosatt i eller vistas i Sverige eller om fortsatt verkställighet skulle strida mot 1 § tredje stycket lagen (1988:688) om kontaktförbud.

Upphävande av en verkställbarhetsförklaring

17 § Om en europeisk skyddsorder som är verkställbar i Sverige återkallas, ska åklagaren upphäva verkställbarhetsförklaringen.

Verkan av åklagarens beslut om avbrytande eller upphävande

18 § Om verkställigheten av en europeisk skyddsorder avbryts eller om en verkställbarhetsförklaring upphävs, har åtgärden samma verkan som när ett kontaktförbud hävs enligt 23 § lagen (1988:688) om kontaktförbud.

Denna lag träder i kraft den 11 januari 2015.

Härigenom föreskrivs att 35 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.

5 §²

Sekretess gäller i ärende enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i ärende enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. *Detsamma gäller i ärende enligt lagen (2015:000) om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder och vid handläggning av en fråga om utfärdande och översändande av en europeisk skyddsorder till en annan medlemsstat inom Europeiska unionen.*

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 11 januari 2015.

² Senaste lydelse 2011:494.

Förslag till förordning om en europeisk skyddsorder

Regeringen föreskriver följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser för genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern³.

2 § De begrepp som används i denna förordning har samma betydelse som i lagen (2015:000) om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder.

3 § All kommunikation i samband med verkställighet av en europeisk skyddsorder i Sverige eller i en annan medlemsstat ska ske mellan åklagare i Sverige och den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten.

Om den andra medlemsstaten har utsett en centralmyndighet, ska kommunikationen ske via centralmyndigheten, om inte centralmyndigheten eller den behöriga myndigheten anger något annat.

4 § Den som skyddas av en skyddsåtgärd i en annan medlemsstat eller någon som är ställföreträdare för en sådan person får till svensk åklagare lämna in en begäran om att den behöriga myndigheten i den andra staten ska utfärda och översända en europeisk skyddsorder till Sverige. Åklagaren ska sända över begäran till den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten.

5 § Frågor som prövas enligt denna förordning ska behandlas skyndsamt.

2 kap. Utfärdande och översändande av en europeisk skyddsorder till en annan medlemsstat i Europeiska unionen

1 § Den som ett kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud avses skydda eller någon som är ställföreträdare för en sådan person får hos behörig åklagare begära att en europeisk skyddsorder ska utfärdas och sändas över till en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

³ EUT L 338, 21.12.2011, s 2 (Celex 32011L0099)

2 § Åklagare prövar om en europeisk skyddsorder ska utfärdas och sändas över till en annan medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet i den staten.

En europeisk skyddsorder får inte sändas över till Danmark eller till Irland.

3 § En europeisk skyddsorder får utfärdas och sändas över till en annan medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet om den som ett kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud avses skydda

1. är bosatt i eller har för avsikt att bosätta sig i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, eller

2. varaktigt vistas i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller har för avsikt att vistas varaktigt i en sådan stat, och

3. kontaktförbudet motsvarar en sådan skyddsåtgärd som avses i 2 § 1 lagen (2015:000) om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder.

4 § Vid bedömningen av om en europeisk skyddsorder ska utfärdas och sändas över till en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska särskilt beaktas att den tid som kontaktförbudet kan förväntas bestå inte är så kortvarig att syftet med åtgärden inte uppnås.

5 § En europeisk skyddsorder som sänds över från Sverige ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till direktivet och skriven på eller översatt till den andra medlemsstatens officiella språk eller till ett språk som den staten har förklarat att den godtar.

6 § Om den som kontaktförbudet avses skydda har skyddade personuppgifter ska detta anges i den europeiska skyddsordern.

7 § En europeisk skyddsorder ska sändas över skriftligen genom post, bud eller telefax eller på ett annat sätt som den andra staten har förklarat att den godtar.

8 § Om ett nytt kontaktförbud beslutas i Sverige, ska åklagaren med tillämpning av 1-7 §§ pröva om en ny europeisk skyddsorder ska utfärdas och sändas över till den andra medlemsstaten.

Om kontaktförbudet hävs, ska åklagaren utan dröjsmål återkalla den europeiska skyddsordern.

9 § Om det kontaktförbud som ligger till grund för en europeisk skyddsorder har överträtts, ska åklagaren underrätta den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten.

10 § En underrättelse från den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten om att den som ett kontaktförbud gäller mot har överträtt

åtgärder som har vidtagits i den staten för att verkställa en europeisk skyddsorder som har sänts över från Sverige skickas till den åklagare som har utfärdat skyddsordern. Underrättelsen ska vara upprättad i enlighet med bilaga II till direktivet och skriven på eller översatt till svenska.

3 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder

1 § Om en europeisk skyddsorder har sänts över till en myndighet som inte är behörig att erkänna och verkställa beslutet enligt lagen (2015:000) om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder, eller till en annan åklagare än någon som avses i 6 § den lagen, ska mottagaren vidarebefordra skyddsordern till behörig åklagare. Mottagaren ska underrätta den andra statens behöriga myndighet eller centralmyndighet om detta.

Det som sägs i första stycket gäller även i fråga om andra handlingar som tillhör ett ärende om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder.

2 § Om det kan antas att den som ska delges en verkställbarhetsförklaring inte förstår svenska, ska åklagaren låta översätta förklaringen till ett språk som mottagaren kan antas förstå.

3 § Åklagaren ska underrätta den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten

1. om erkännande och verkställighet har vägrats,
2. om verkställigheten har avbrutits, och
3. om en verkställbarhetsförklaring har upphävts.

Om det är lämpligt ska åklagaren kontakta den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten innan ett beslut som sägs i första stycket fattas.

4 § Åklagaren ska underrätta den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten om den som har meddelats ett förbud som avses i 15 § första stycket lagen (2015:000) om erkännande och verkställighet i Sverige enligt en europeisk skyddsorder har överträtt förbudet. Underrättelsen ska vara upprättad i enlighet med bilaga II till direktivet och skriven på eller översatt till den andra medlemsstatens officiella språk eller till ett språk som den staten har förklarat att den godtar.

Denna förordning träder i kraft den 11 januari 2015.

Efter remiss har yttranden över promemorian Europeisk skyddsorder – Samarbete om skydd för hotade och förföljda personer inom EU (Ds 2014:3) lämnats av Riksdagens ombudsmän, Göta hovrätt, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Kriminalvården, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Migrationsverket, Datainspektionen, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Skatteverket, Barnombudsmannen, Diskrimineringsombudsmannen, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet, Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges advokatsamfund, Föreningen Kvinnors Nätverk, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige och Sveriges Kvinno- och tjejjourers riksförbund.

Brottsofferjourernas riskförbund, Riksförbundet Barnens Rätt I Samhället, Riksförbundet Kriminellas Revansch I Samhället, Riksorganisationen Män för Jämställdhet och Stiftelsen Tryggare Sverige har fått tillfälle att yttra sig, men har inte hörts av.

Jämförelsetabell

Sammanställning av bestämmelserna i direktivet om den europeiska skyddsordern och motsvarande eller närmast motsvarande bestämmelser i den föreslagna nya lagen eller annan svensk lag

<i>Direktivet</i>	<i>Lagförslaget eller annan lag</i>
Artikel 2.1 och 2.2	1 kap. 3 §
Artikel 3.1	2 kap. 3 § och 3 kap. 2 §
Artikel 5	1 kap. 3 § 1 och 2 kap. 1 §
Artikel 6.1 och 6.2	2 kap. 1 §
Artikel 6.3	1 kap. 4 § och 2 kap. 3 §
Artikel 6.4	2 kap. 4 §
Artikel 6.5	1 kap. 4 §
Artikel 6.6	2 kap. 4 § samt 12 kap. 1 och 2 §§ föräldrabalken
Artikel 6.7	1 kap. 4 §
Artikel 7	1 kap. 4 §
Artikel 8	1 kap. 4 § och 3 kap. 2 §
Artikel 9.1 och 9.2	3 kap. 5 §
Artikel 9.3	1 kap. 4 § och 3 kap. 10 §
Artikel 9.4	3 kap. 3 §
Artikel 10.1	3 kap. 4 §
Artikel 10.2	1 kap. 4 § och 3 kap. 10 §
Artikel 11.2 a)	3 kap. 14 §
Artikel 12	1 kap. 4 §
Artikel 13.1 a)	2 kap. 6 och 7 §§
Artikel 13.5	1 kap. 4 §
Artikel 13.6	3 kap. 12 § första stycket 1
Artikel 13.7	3 kap. 11 §
Artikel 14.1	3 kap. 6 §, 12 § första stycket 2 och 3 samt 13 §
Artikel 14.2 och 14.3	1 kap. 4 §
Artikel 15	3 kap. 10 §
Artikel 16	1 kap. 4 §
Artikel 17	3 kap. 2 §

Förslag till lag om europeisk skyddsorder

Häri genom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll och tillämplighet

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern.

2 § Denna lag gäller inte i förhållande till Danmark eller Irland.

Om Europeiska unionen genom ett särskilt beslut har avbrutit tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU, i den ursprungliga lydelsen, i förhållande till en medlemsstat eller om en medlemsstat har upphört att tillämpa direktivet eller den nationella lagstiftning som genomför direktivet, gäller inte denna lag i förhållande till den staten.

Skyddsåtgärd och europeisk skyddsorder

3 § I denna lag avses med

1. *skyddsåtgärd*: ett beslut som har meddelats i en medlemsstat i Europeiska unionen i en straffrättslig fråga och genom vilket en person har ålagts ett eller flera av följande förbud eller restriktioner i syfte att skydda en annan person mot en brottslig gärning som kan utgöra fara för denna persons liv, fysiska eller psykiska integritet, värdighet, frihet eller sexuella integritet:

a) förbud att beträda vissa orter, platser eller fastställda områden där den som förbudet avses skydda bor eller som den personen besöker,

b) förbud att kontakta den som förbudet avses skydda eller restriktioner på sådana kontakter, inbegripet kontakt per telefon, post, e-post och telefax, eller

c) förbud mot eller restriktioner på att komma den som förbudet avses skydda närmare än ett visst fastställt avstånd,

2. *europeisk skyddsorder*: ett beslut som har meddelats av en behörig myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen på grundval av en skyddsåtgärd och som kan sändas över till en behörig myndighet i en annan medlemsstat för att där ge fortsatt skydd åt den som skyddsåtgärden avses skydda.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern, i den ursprungliga lydelsen.

Föreskrifter om verkställigheten av denna lag

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag.

2 kap. Utfärdande och översändande av en europeisk skyddsorder till en annan medlemsstat i Europeiska unionen

Förutsättningar för och rättsverkningar av utfärdande av en europeisk skyddsorder

1 § På grundval av ett kontaktförbud som har meddelats enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud får en europeisk skyddsorder utfärdas för att erkännas och verkställas i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, om den som kontaktförbudet avses skydda begär det och är bosatt eller har för avsikt att bosätta sig i den andra medlemsstaten eller uppehåller sig eller har för avsikt att uppehålla sig där.

2 § En europeisk skyddsorder gäller omedelbart, om inte annat bestäms.

Förfarandet

3 § Åklagare prövar om en europeisk skyddsorder ska utfärdas.

4 § Vid handläggningen av ärenden enligt detta kapitel tillämpas följande bestämmelser i lagen (1988:688) om kontaktförbud: 5, 6 a, 9–11, 13 och 14–20 §§, 21 § första stycket och 22 §.

Vid denna tillämpning ska bestämmelserna om kontaktförbud i stället avse europeisk skyddsorder.

5 § Åklagaren ska sända över en europeisk skyddsorder till en behörig myndighet i den medlemsstat där skyddsordern ska erkännas och verkställas.

Återkallelse och ändring av en europeisk skyddsorder

6 § Åklagaren ska utan dröjsmål återkalla den europeiska skyddsordern, om

1. det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern hävs, eller
2. det av andra skäl inte längre finns förutsättningar för en europeisk skyddsorder.

Ett beslut om återkallelse enligt första stycket 2 ska prövas av tingsrätten, om den som skyddsordern avses skydda begär det. En sådan begäran ska göras skriftligen eller muntligen till åklagaren, som ska överlämna ärendet till tingsrätten. Vid rättens prövning ska i övrigt 4 § tillämpas.

7 § Åklagaren ska utan dröjsmål ändra den europeiska skyddsordern om det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern ändras.

3 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder

Prop. 2014/15:139
Bilaga 6

Skyldighet att erkänna och verkställa en europeisk skyddsorder

1 § En europeisk skyddsorder som sänds över från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas och verkställas i Sverige, om inte annat följer av denna lag.

Hur förfarandet inleds

2 § En europeisk skyddsorder ska sändas till behörig åklagare. Skyddsordern ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU, i den ursprungliga lydelsen, och vara skriven på svenska eller vara åtföljd av en översättning till svenska.

Den europeiska skyddsordern ska sändas över genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.

3 § Om en europeisk skyddsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, ska åklagaren ge den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten möjlighet att inom en viss tid komma in med komplettering.

Hinder mot erkännande

4 § En europeisk skyddsorder får inte erkännas i Sverige, om

1. skyddsordern, trots att den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten enligt 3 § har fått tillfälle att komma in med komplettering, till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet,

2. skyddsordern inte har utfärdats på grundval av en skyddsåtgärd enligt 1 kap. 3 §, eller

3. den som skyddsordern gäller mot inte hade fyllt 15 år när beslutet om skyddsåtgärden meddelades.

Beslut i fråga om erkännande och verkställighet

5 § Om en europeisk skyddsorder kan erkännas i Sverige, ska åklagaren meddela den som skyddsordern gäller mot förbud att

1. besöka eller på annat sätt ta kontakt med den person som skyddsordern avses skydda eller att följa efter denna person,

2. uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med den person som skyddsordern avses skydda,

3. uppehålla sig i närheten av en bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den person som skyddsordern avses skydda brukar vistas, eller

4. uppehålla sig inom ett större område än som följer av ett förbud enligt 3.

Ett förbud enligt första stycket 4 får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den person som skyddsordern avses skydda har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas.

Ett förbud enligt denna paragraf ska i största möjliga utsträckning stämma överens med den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern.

6 § Ett förbud enligt 5 § ska gälla för en viss tid. När tiden bestäms ska 4 § första stycket lagen (1988:688) om kontaktförbud tillämpas.

7 § Ett förbud enligt 5 § gäller omedelbart, om inte annat bestäms.

8 § Ett förbud enligt 5 § ska föras med de begränsningar och undantag som är påkallade med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet.

9 § Ett förbud enligt 5 § omfattar inte kontakter som med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogade.

10 § Vad som anges om kontaktförbud i andra lagar eller författningar än lagen (1988:688) om kontaktförbud ska även gälla förbud enligt 5 §.

Förfarandet

11 § Vid prövning av frågan om huruvida en europeisk skyddsorder ska erkännas och hur den ska verkställas tillämpas följande bestämmelser i lagen (1988:688) om kontaktförbud: 5–6 a, 7 a och 9–12 §§, 13 §, 13 a § första stycket och 14–22 §§ lagen (1988:688) om kontaktförbud. Vid denna tillämpning ska bestämmelserna om kontaktförbud i stället avse förbud enligt 5 §.

En upplysning enligt 12 § 6 lagen om kontaktförbud ska endast avse möjligheten att få rättens prövning.

Ändring av den europeiska skyddsordern

12 § Om den europeiska skyddsordern ändras, ska åklagaren meddela ett nytt beslut enligt 5 §, om det inte finns hinder mot erkännande enligt 4 § 1 eller 2.

Upphävande av ett beslut om verkställighet

13 § Åklagaren ska upphäva ett beslut enligt 5 §, om

1. den europeiska skyddsordern upphävs eller återkallas,
2. den som skyddsordern är avsedd att skydda inte uppehåller sig i Sverige,

3. det finns hinder mot erkännande av en ändrad skyddsorder enligt 12 §, eller

4. en dom eller ett beslut som omfattar samma skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern verkställs eller följs upp i Sverige med stöd av rådets rambeslut 2008/947/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder respektive rådets rambeslut 2009/829/RIF om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande.

Om åklagarens beslut i fråga om erkännande och verkställighet är föremål för rättens prövning, är det rätten som prövar frågor enligt första stycket.

Prop. 2014/15:139
Bilaga 6

Överträdelser

14 § Den som bryter mot ett förbud som har meddelats enligt 5 § döms för *överträdelse av europeisk skyddsorder* till böter eller fängelse i högst ett år.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Åtal för brott enligt första stycket får väckas endast om det står klart att överträdelsen inte kommer att leda till att det i den andra medlemsstaten inleds ett förfarande för att skärpa skyddsåtgärden eller för att upphäva skyddsåtgärden och i stället påföra en frihetsberövande åtgärd.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.
 2. Lagen tillämpas inte i förhållande till en annan medlemsstat i Europeiska unionen som inte har genomfört Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 35 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende

1. enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud, *eller*

2. om en skyddsåtgärd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, i den ursprungliga lydelsen.

1. enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud,

2. om en skyddsåtgärd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, i den ursprungliga lydelsen, *eller*

3. enligt lagen (2015:000) om europeisk skyddsorder.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹ Senaste lydelse 2015:196.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2015-05-29

Närvarande: F.d. justitieråden Susanne Billum och Per Virdesten samt justitierådet Anita Saldén Enéus.

Europeisk skyddsorder

Enligt en lagrådsremiss den 18 maj 2015 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om europeisk skyddsorder,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Karl Magnus Sjögren.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om europeisk skyddsorder

2 kap. 2 §

I paragrafen anges att en europeisk skyddsorder gäller omedelbart om inte annat bestäms. En formulering av detta slag innebär normalt att ett beslut kan verkställas direkt eller utövar sin rättsverkan omedelbart även om det inte vunnit laga kraft (jfr 4 § andra stycket lagen /1988:688/ om kontaktförbud samt 3 kap. 7 § i lagförslaget). Ett beslut om att utfärda en europeisk skyddsorder innebär emellertid endast att ordern ska sändas till en annan medlemsstat som därefter har att ta ställning till om och hur den ska verkställas. Enligt Lagrådets mening kan den valda formuleringen leda till missuppfattningen att ordern i sig utövar rättsverkningar av det slag som regleras i lagen om kontaktförbud. Bestämmelsen bör därför - om den behövs - formuleras på annat sätt.

2 kap. 7 §

Enligt den föreslagna bestämmelsen ska åklagaren utan dröjsmål ändra den europeiska skyddsordern om det kontaktförbud som ligger till grund för skyddsordern ändras. Av författningskommentaren framgår att bestämmelsen även avses omfatta det fallet att ett kontaktförbud förlängs enligt 4 § lagen om kontaktförbud. Den angivna paragrafen i lagen om kontaktförbud uppställer dock särskilda begränsningar i fråga om förlängning (4 § tredje stycket) och begreppet ändring förekommer inte. Lagrådet anser därför inte att begreppet ändring i den föreslagna bestämmelsen kan tolkas som att det omfattar förlängning av kontaktförbud (jfr även art. 13.1 a i direktivet, där förlängning nämns vid sidan av ändring).

I praxis har vidare ett beslut om förlängning av ett kontaktförbud behandlats som ett nytt sådant förbud. Enligt Lagrådets mening finns mycket som talar för att en europeisk skyddsorder som grundar sig på ett kontaktförbud bör behandlas på motsvarande sätt. Det skulle innebära att om förlängning beslutas av ett underliggande kontaktförbud ska en ny europeisk skyddsorder utfärdas. Direktivet synes dock inte kräva detta. Frågan bör övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

3 kap. 2 §

I paragrafen regleras hur ett ärende om erkännande och verkställighet i Sverige av en europeisk skyddsorder som utfärdats i en annan stat i Europeiska unionen ska inledas. En europeisk skyddsorder som utfärdats i en annan medlemsstat ska sändas direkt till ”behörig åklagare” i Sverige. Information om vem som är behörig åklagare i Sverige i de enskilda fallen avses bli tillgänglig för medlemsstaterna genom information till medlemsstaterna från kommissionen. Detta i sin tur bygger på att medlemsstaterna lämnar information om detta till kommissionen enligt artikel 3 i det aktuella direktivet.

Det kan sättas i fråga om det är lämpligt och möjligt att på detta sätt i förväg bestämma vilken åklagare som i varje enskilt fall ska vara behörig att ta emot den europeiska skyddsordern. Lämpligheten i den valda lösningen kan behöva övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

3 kap. 4 §

I paragrafen anges de omständigheter som medför att en europeisk skyddsorder inte ska erkännas i Sverige. Det anges bl.a. att en europeisk skyddsorder inte får erkännas i Sverige om den som skyddsordern gäller mot inte hade fyllt 15 år när beslutet om skyddsåtgärden meddelades.

Motsvarande svenska regler om skyddsåtgärder finns i lagen (1988:688) om kontaktförbud. Den lagen innehåller inte någon åldersgräns för meddelande av kontaktförbud. Mot bakgrund av den stora likheten mellan de två lagarna bör, enligt Lagrådets mening, inte lagen om europeisk skyddsorder innehålla någon åldersgräns som krav för att en europeisk skyddsorder ska kunna erkännas.

3 kap. 10 §

I paragrafen föreskrivs att vad som sägs om kontaktförbud i andra lagar eller författningar än i lagen (1988:688) om kontaktförbud ska även gälla förbud enligt 5 §. Syftet är att bestämmelser i lag eller annan författning som i olika avseende gäller kontaktförbud även ska komma att gälla för beslut om erkännande och verkställighet av en europeisk skyddsorder. I författningskommentaren nämns att avsikten är att bestämmelserna om registrering i lagen (1998:620) om belastningsregister och fristbestämmelsen i 2 § andra stycket 2 lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid ska tillämpas på beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder på motsvarande sätt som för kontaktförbud. När

det gäller kontaktförbud har en bestämmelse om registrering i belastningsregistret tagits in i 3 § 5 lagen om belastningsregister och en fristbestämmelse för sammanträde i ärende om kontaktförbud avseende gemensam bostad i 2 § andra stycket 2 lagen om beräkning av lagstadgad. Termen kontaktförbud, som inte är entydig, finns också i ett stort antal andra lagar och förordningar. En del av dessa hänvisningar synes inte vara relevanta för verkställighet av en europeisk skyddsorder. Om motsvarande ska gälla vid beslut om verkställighet av en europeisk skyddsorder som gäller för kontaktförbud enligt lagen om kontaktförbud bör det enligt Lagrådets mening i stället tas in bestämmelser härom i respektive lag eller förordning på motsvarande sätt som gäller för kontaktförbud.

Om det vid den fortsatta beredningen bedöms att paragrafen behövs bör den begränsas till att avse lag eller förordning. Begreppet författning, som omfattar även myndighetsföreskrifter, är olämpligt att använda i en bestämmelse av detta slag.

3 kap. 13 §

Paragrafen anger under vilka förutsättningar som ett beslut om verkställighet ska upphävas. Detta gäller bl.a. om den som skyddsordern är avsedd att skydda inte uppehåller sig i Sverige. Av författningskommentaren framgår emellertid att det i de enskilda fallen ska göras en bedömning av om beslutet bör upphävas. Sålunda anges att ett beslut inte bör upphävas om t.ex. personen är på väg att återvända till Sverige efter en kort vistelse någon annanstans.

Om det är meningen att åklagaren ska kunna göra en bedömning av om ett beslut om verkställighet bör upphävas måste paragrafen formuleras om så att det klart framgår.

Övergångsbestämmelserna

Enligt övergångsbestämmelsen, punkt 2, tillämpas inte lagen i förhållande till en annan medlemsstat i Europeiska unionen som inte har genomfört Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den Europeiska skyddsordern. I författningskommentaren till övergångsbestämmelsen uttalas att lagen inte ska tillämpas i förhållande till en medlemsstat som vid ikraftträdandet inte har genomfört direktivet. Av bestämmelsen framgår dock inte att den bara tar sikte på sådana medlemsstater som vid en viss tidpunkt inte har genomfört direktivet. Om avsikten är att bestämmelsen ska ha den innebörden bör tidpunkten framgå av bestämmelsen. Om syftet med bestämmelsen emellertid är att klargöra att lagen inte ska tillämpas i förhållande till en medlemsstat som inte har genomfört direktivet, även om lagen i och för sig kan bli tillämplig senare om direktivet genomförts, bör bestämmelsen inte utformas som en övergångsbestämmelse. Syftet med bestämmelsen är i sådant fall att avgränsa lagens tillämpningsområde. Den är således av samma dignitet

Prop. 2014/15:139 som bestämmelserna i 1 kap. 2 §. Lagrådet föreslår att bestämmelsen i
Bilaga 7 sådant fall tas in i första stycket i denna paragraf.

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 juni 2015

Närvarande: Statsrådet M Wallström, ordförande, och statsråden Å Romson, M Johansson, I Baylan, K Persson, S-E Bucht, H Hellmark Knutsson, Å Regnér, M Andersson, A Ygeman, A Johansson, M Kaplan, A Bah Kuhnke, A Strandhäll, G Fridolin, A Hadzialic

Föredragande: statsrådet A Ygeman

Regeringen beslutar proposition 2014/15:139 Europeisk skyddsorder

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
Lag om europeisk skyddsorder		32011L0099
Lag om ändring i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid		32011L0099
Lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister		32011L0099
Lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)		32011L0099
